

KAD KONPETANS GLOBAL POU LEKTI

Klas 1e rive 9e AF

DESANM 2020

BILL & MELINDA
GATES *foundation*

REKONESANS

Dokiman sa, Kad Konpetans Global pou Lekti (GPF, pou akwonim li an Anglè, Kad la), pou klas premye ane rive nevyèm ane fondamantal, te devlope pa Enstiti Estatistik UNESCO (UIS, pou akwonim li an Anglè); Ajans Ameriken pou Devlopman Entènasyon (USAID, pou akwonim li an Anglè); Gwoup Bank Mondyal la; Biwo Zafè Etranjè, Patrimwàn komen ak Devlopman (FCDO, pou akwonim li an Anglè) (ki te rele otrefwa Depatman Devlopman Entènasyon Wayòm Ini [DFID, pou akwonim li an Anglè]); Konsèy Ostralyen pou Rechèch nan Edikasyon (ACER, pou akwonim li an Anglè); Fondasyon Bill ak Melinda Gates; ak reprezantan plizyè lòt òganizasyon devlopman patnè, ansanm ak yon latriye pwofesè inivisite. Yon lis konplè patisipan ki te pote ekspètiz konsiderab yo nan inisyativ sa a disponib nan seksyon kontribitè dokiman sa a.

GPF pou Lekti defini konesans ak konpetans enpòtan ki gen rapò ak lekti, ke elèv yo ta dwe devlope nan lekòl primè ak segondè. Li dekri tou nivo konpetans Minimal elèv yo dwe demontre, anrapò ak konesans ak konpetans ki defini, nan chak nivo klas, soti nan premye ane rive nan nevyèm ane.

Resous enpòtan sa a pa tap devlope san gwo kontribisyon tout patisipan yo ak aktè yo. San tan yo ak devouman yo, kad sa a pa tap egziste.

KONTRIBITÈ YO

RESPONSAB ASOSYE YO

Rebecca Rhodes, U.S. Agency for International Development
Silvia Montoya, UNESCO Institute for Statistics

JENERALITE

Manuel Cardoso, United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF)

Michael Crawford, The World Bank Group

Clio Dintilhac, The Bill & Melinda Gates Foundation

Jennifer Gerst, University Research Corporation Sean

Kelly, Management Systems International

Katarzyna Kubacka, National Foundation for Educational Research

Saima Malik, U.S. Agency for International Development

Rebecca Martinez, U.S. Agency for International Development

Shailendra Sigdel, UNESCO Institute for Statistics

Benjamin Sylla, U.S. Agency for International Development Hetal

Thukral, School-to-School International

Liz Twist, National Foundation for Educational Research

SIKOMETRISYEN YO

Diego Bazaldua, The World Bank Group

Jeff Davis, Management Systems International Abdullah

Ferdous, Management Systems International

Goran Lazendic, Australian Council for Educational Research

RESPONSAB ASOSYE ANSEYAN AK ESPESYALIS PWOGRAM ETID YO

Melissa Chiappetta, konsiltan endepandan, ke Fondasyon Bill & Melinda Gates te finansè

Norma Evans, Evans and Associates Educational Consulting Colin Watson, U.K. Department of Education, ke Foreign, Commonwealth and Development Office te finansè

MANM GWOUP TRAVAY YO

Prue Anderson, Australian Council for Educational Research

Rachel Christine, Education Development Center

Ariel Cuadro, Catholic University of Uruguay, Uruguay Margaret (Peggy) Dubeck, RTI International

Keiko Koda, Carnegie Mellon University, USA

Nathalie Louge, FHI 360

Mark Lynd, School-to-School International

Juliette Mendelovits, Australian Council for Educational Research Emily Miksic, FHI 360

Pooja Nakamura, American Institutes for Research Ana

Palombo, Catholic University of Uruguay, Uruguay

Carola Ruiz, Catholic University of Uruguay, Uruguay

Kristina Solum, School-to-School International

Hanada Taha Thomure, Zayed University, Dubai Sylvia

Linan-Thompson, University of Oregon, USA

R. Malatesha Joshi, Texas A&M University, USA Min

Wang, University of Maryland, USA

TAB MATYÈ

AKWONIM.....	VII
APÈSI SOU PWOSESIS DEVLOPMAN AN.....	I
OBJEKTIF KAD LA.....	2
ITILIZASYON KAD LA.....	3
TABLO 1: DEFINISYON NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO.....	4
TABLO 2: ESTRIKTI GPF YO.....	5
TABLO 3: KONESANS AK KONPETANS KLE, PA NIVO KLAS.....	7
TABLO 4: ENDIKATÈ NIVO “SATISFÈ KONPETANS MINIMAL YO”.....	11
TABLO 5: ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS YO.....	18
Klas 1e AF.....	19
Klas 2e AF.....	22
Klas 3e AF.....	25
Klas 4e AF.....	29
Klas 5e AF.....	33
Klas 6e AF.....	38
Klas 7e AF.....	44
Klas 8e AF.....	50
Klas 9e AF.....	56
GLOSÈ AK REFERANS.....	62
ANÈKS A: EGZANP KONPREYANSYON TÈKS AK ELEMEN LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY.....	67
ANÈKS B: KONTINITE KONPLEKSITE TÈKS GPF LA AK EGZANP.....	75
ANÈKS C: TÈKS AK ELEMEN EGZANP.....	104

TABLO YO

Tablo 1: Definisyon Nivo Konpetans Minimal Global yo.....	4
Tablo 2: Estrikti GPF yo.....	5
Tablo 3: Konesans ak Konpetans Kle, pa Nivo Klas.....	7
Tablo 4: Endikatè Nivo “Satisfè Konpetans Minimal yo”.....	11
Tablo 5: Endikatè pou Twa Pi Wo Nivo Konpetans yo.....	18
Tablo 6: Egzanp Klas 1e AF —C1.2.1.....	68
Tablo 7: Egzanp Klas 1e AF —C2.1.1.....	69
Tablo 8: Egzanp Klas 2e AF —C1.2.1.....	70
Tablo 9: Egzanp Klas 2e AF —C2.1.1.....	70
Tablo 10: Egzanp Klas 2e AF —C3.1.1.....	71
Tablo 11: Egzanp Klas 3e AF —C2.1.1.....	72
Tablo 12: Egzanp Klas 3e AF —C3.1.1.....	72
Tablo 13: Egzanp Klas 3e AF—C3.1.2.....	73
Tablo 14: Egzanp Klas 3e AF —C3.1.3.....	73
Tablo 15: Egzanp Klas 3e AF —C3.1.4.....	74
Tablo 16: Karakteristik Jeneral Tèks Klas 2e AF.....	79
Tablo 17: Karakteristik Jeneral Tèks Klas 3e AF.....	81
Tablo 18: Tip Tèks nan klas 3e AF.....	81
Tablo 19: Karakteristik Jeneral Tèks Klas 6e AF.....	90
Tablo 20: Tip Tèks nan klas 6e AF.....	90
Tablo 21: Karakteristik Jeneral Tèks Klas 9e AF.....	99
Tablo 22: Tip Tèks nan Klas 9e AF.....	99
Tablo 23: Klas 2e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon (Deskripsyon): Van.....	105
Tablo 24: Klas 2e AF, Egzanp 2— Enfòmasyon (Deskripsyon): Maya.....	105
Tablo 25: Klas 2e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon: Zwit la.....	105
Tablo 26: Klas 3e AF, Egzanp 1—Istwa: Mango a.....	106
Tablo 27: Klas 3e AF, Egzanp 2—Istwa: Semans Tadala a.....	106
Tablo 28: Klas 3e AF, Egzanp 3—Istwa: Rena a ak Rezen yo.....	107
Tablo 29: Klas 3e AF, Egzanp 4—Enfòmasyon (Deskripsyon): Zèb.....	108
Tablo 30: Klas 3e AF, Egzanp 5—Enfòmasyon (Deskripsyon): Aliyah.....	108
Tablo 31: Klas 4e AF, Egzanp 1—Istwa: Aksidan an.....	109
Tablo 32: Klas 4e AF, Egzanp 2—Istwa: Noga Ti fi Piti a.....	110
Tablo 33: Klas 4e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon: Reken fanal Kout la.....	111
Tablo 34: Klas 4e AF, Egzanp 4—Enfòmasyon: Bèt yo nan lanati.....	112
Tablo 35: Klas 5e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon: Gwo Krab Kokoye a.....	113
Tablo 36: Klas 5e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon: Sèl.....	114

Tablo 37: Klas 5e AF, Egzanp 3—Istwa: Chiumbo ak Kabrit yo	115
Tablo 38: Klas 5e AF, Egzanp 4—Pwosed: Salad Fwi Zoranj ak Kadamòm	116
Tablo 39: Egzanp 1—Enfòmasyon: Somon Sevan	117
Tablo 40: Klas 6e AF, Egzanp 2—Istwa: Vye Kay la	121
Tablo 41: Klas 6e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon (pa kontinyèl): Orè Livrezon Seb la	125
Tablo 42: Klas 7e AF, Egzanp 1—Istwa: Twou a	127
Tablo 43: Klas 7e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon: Kijan Kokiy Monte Mòn.....	129
Tablo 44: Klas 7e AF, Egzanp 3—Ekspresif: Chè Tonton ak Matant	131
Tablo 45: Klas 8e AF, Egzanp 1— Enfòmasyon: Bwose Dan Ou	132
Tablo 46: Klas 8e AF, Egzanp 2— Enfòmasyon (Tèks ki pa kontinyèl—Tablo): Dosye Enfòmasyon sou Peyi	135
Tablo 47: Klas 8e AF, Egzanp 3—Istwa: Lapen Parese	136
Tablo 48: Klas 9e AF, Egzanp — Enfòmasyon (Tèks Ki pa Kontinyèl — Dyagram ki Make): Balon	139
Tablo 49: Klas 9e AF, Egzanp 2— Istwa: Kripya	141
Tablo 50: Klas 9e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon (Melanj Kontinyèl ak Pa Kontinyèl): Premye Machin	143
Tablo 51: Klas 9e AF, Egzanp 4—Ekspresif: Entèlijans oswa Travay Di?.....	145

AKWONIM

ACER	Konsèy Ostralyen pou Rechèch nan Edikasyon (Australian Council for Educational Research)
DFAT	Depatman Afè Etranje ak Komès Ostralyen (Australian Department of Foreign Affairs and Trade)
DFID	Depatman Devlopman Entènasyonal Wayòm Ini (U.K. Department for International Development)
GAML	Alyans Global pou Swivi Aprantisaj (Global Alliance for Monitoring Learning)
GCFRR	Kad Referans Kontni Global pou Lektè (Global Content Framework of Reference for Reading)
GPD	Endikatè Konpetans Global pou (Global Proficiency Descriptor)
GPE	Patenarya Global pou Edikasyon (Global Partnership for Education)
GPF	Kad Konpetans Global (Global Proficiency Framework)
GPL	Nivo konpetans Minimal Global yo (Global Minimum Proficiency Level)
IBE	Biwo Edikasyon Entènasyonal UNESCO (International Bureau of Education (UNESCO))
OECD	Òganizasyon pou Koperasyon Ekonomik ak Devlopman (Organisation for Economic Co-operation and Development)
PISA	Pwogram pou Evalyasyon Elèv Entènasyonal (Programme for International Student Assessment)
PLM	Metòd Etablisman Lyezon ant Politik pou etabli kritè Referans Global (Policy Linking Method to set global benchmarks)
PLT	Zouti Etablisman Lyezon ant Politik pou etabli kritè Referans Global (Policy Linking Toolkit to set global benchmarks)
SDG	Objektif Devlopman Dirab (Sustainable Development Goal)
UIS	Enstiti Estatistik UNESCO (UNESCO Institute for Statistics)
UNESCO	Òganizasyon Nasyonzini pou Edikasyon, Syans ak Kilti (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
USAID	Ajans Etazini pou Devlopman Entènasyonal (U.S. Agency for International Development)

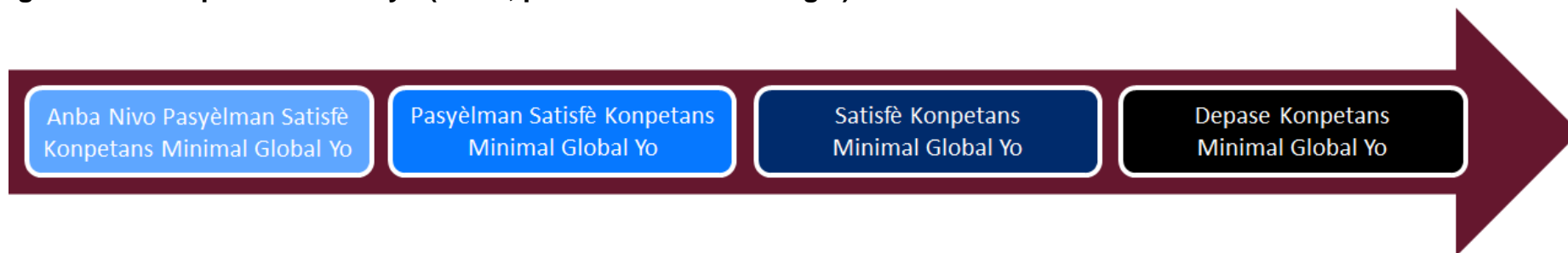
APÈSI SOU PWOSESIS DEVLOPMAN AN

Kad Konpetans Global pou Lekti (ki rele tou GPF oswa kad la) defini *nivo konpetans minimal global* ke elèv yo dwe demontre nan fen chak klas, soti nan klas premye ane rive nan nevyèm ane fondamantal. GPF te devlope pa anseyan lekti, espesyalis pwogram etid, ak sikometrisyen ki gen anpil eksperyans nan devlope ak aplike pwogram lekti nan yon pakèt peyi ak kontèks. Non yo ak afilyasyon yo mansyone nan seksyon kontribitè yo nan dokiman sa a.

Pwosesis devlopman an te trè long. Li te kòmanse nan mwa Oktòb 2018 ak devlopman Kad Referans Kontni Global pou Lekti la (GCFRR, pou akwonim li an Anglè) gras ak Biwo Edikasyon Entènasyonal UNESCO (IBE, pou akwonim li an Anglè). GCFRR sentetize enfòmasyon sou kontni ak kad evalyasyon ki soti nan plis pase 50 peyi nan mond lan, sa ki montre imaj atant jeneral tout peyi yo genyen konsènan pèfòmans elèv yo nan lekti.

Nan mwa avril ak jen 2019, anseyan lekti yo, espesyalis pwogram etid yo, ak sikometrisyen nan mond lan te rankontre nan Washington, D.C. pou defini yon pwogresyon ki baze sou rechèch konesans ak konpetans minimal elèv nan klas dezyèm ane (oswa dezyèm ane primè) rive nan klas sizyèm ane (oswa sisyèm ane primè) ta dwe demontre ak respè pou domèn kle lekti yo, domèn ki baze sou GCFRR ak lòt pwogram etid nasyonal ak rejyonal ansanm ak kad evalyasyon ki te devlope pou lekti. Pwojè kad la te dekri pèfòmans elèv yo nan kat nivo konpetans jan sa montre nan **Figi 1** anba a: *Anba nivo Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo, Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo, Satisfè Konpetans Minimal Global yo ak Depase Konpetans Minimal Global yo*, pou chak kapasite oswa konesans ki kenbe.

Figi 1: Nivo Konpetans Global yo (GPLs, pou akwonim li an Anglè)

Yo te teste pwojè dokiman Kad la nan omwen nèf peyi, tankou Bangladèch, Djibouti, Ganbya, Gana, Lend, Madagaska, Malawi, Nijerya, ak Senegal pandan ane akademik 2019-2020 an. Kòmanse nan mwa me 2020, leson yo te aprann nan tès sou teren sa yo te montre òganizasyon an yon dezyèm seri konsiltasyon ak anseyan lekti yo, ekspè nan pwogram etid yo, ak sikometrisyen nan kominote mondyal la, anpil nan yo te patisipe nan premye tou a. Pandan plizyè delibèasyon ki te fèt sou Entènèt ant mwa Me ak Dawou 2020, ekspè yo te revize premye GPF la epi ajoute klas en (premye ane), sèt, ywit, ak nèf. Rezilta a se yon GPF ki kouvri tout nèf ane edikasyon debaz yo.

GPF se rezilta anpil diskisyon pwolonje ak deba rich, ki gen nanm, sou yon peryòd dizwit mwa. Echanj ekspètiz san pran souf sa a te akouche yon kad evalyasyon pou lekti konplè, ki baze sou prèv e ki reprezante konsansis kominote mondyal la sou sa elèv yo ta dwe konnen ak kapab fè nan lekti.

GPF la, li menm tou se rezilta kolaborasyon laj ant ajans donatè yo ak òganizasyon kap fè evalyasyon yo e ki angaje nan devlope ak aplike metòd komen kap mezire ak repòte pwogrè sou Objektif Devlopman Dirab (SDG, pou akwonim li an Anglè) 4, pami yo Enstiti pou Estatistik UNESCO (UIS, pou akwonim li an Anglè), Ajans Ameriken pou Devlopman Entènasyonal (USAID, pou akwonim li an Anglè), Biwo Etranje, Patrimwàn komen ak Devlopman (FCDO, pou akwonim li an Anglè) (ansyen Depatman Devlopman Entènasyonal Wayom Ini (DFID, pou akwonim li an Anglè), Gwoup Bank Mondyal la, Patenarya Global pou Edikasyon

(GPE, pou akwonim li an Anglè), Depatman Zafè Etranje ak Komès Ostralyen (DFAT, pou akwonim li an Anglè), Konsèy Ostralyen pou Rechèch nan Edikasyon (ACER, pou akwonim li an Anglè), ak Fondasyon Bill ak Melinda Gates. Òganizasyon sa yo te bay sipò teknik ak finansye enpòtan pou devlopman GPF la ak tès sou teren yo. UIS, kòm "sous ofisyèl done ki konparab atravè mond lan sou edikasyon" pou SDG yo (Kad Edikasyon 2030 pou Aksyon, an Anglè se Education 2030 Framework for Action, 2015), se òganizasyon prensipal jefò kolaborasyon sa a, epi tou gras ak wòl li nan òganize Alyans Mondyal pou Kontwòl Aprantisaj la. (GAML, pou akwonim li an Anglè).

OBJEKTIF KAD LA

Objektif jeneral GPF la se bay peyi yo ak òganizasyon evalyasyon rejyonal/entènasyonal yo yon referans komen oswa yon echèl pou rapòte pwogrè sou anseyan 4.1.1 SDG yo nan fòm yon definisyon komen sou konpetans minimal elèv yo dwe demontre nan pwèn kle yo sou pakou aprantisaj yo. Endikatè sa a angaje siyatè yo pou yo swiv:

Pwopòsyon timoun ak jèn moun: (a) nan klas 2/3e AF, (b) nan fen primè, ak (c) nan fen klas fondamantal ki satisfè omwen yon nivo konpetans minimal nan (i) lekti ak (ii) matematik, selon sèks yo.

GPF la pèmèt yo entèprete rezilta diferan evalyasyon nasyonal, rejyonal, oswa entènasyonal yo sou baz yon referans komen oswa echèl. Lè yon peyi oswa yon jiridiksyon konekte evalyasyon yo a ak GPF atravè yon pwosesis ki rele lyezon ant politik, ki dekri nan Zouti Lyezon ant Politik la,¹ yo kapab fikse kritè pou evalyasyon yo ki pèmèt yo detèmine pousantaj moun k'ap aprann yo ki pasyèlman satisfè, satisfè, oswa depase Konpetans Global Minimal yo nan lide pou rapòte kont SDG 4.1.1. Lyen evalyasyon lekti ki deja egziste ak sa ki pral egziste sa atravè yon echèl komen (GPF) pèmèt konparezon rezilta diferan evalyasyon, nan ak atravè peyi yo; regwoupe rezilta lekti nasyonal ak mondyal yo; epi swiv rezilta yo pandan yon peryòd tan.

Malgre ke objektif prensipal Kad la a se founi yon referans oswa yon echèl komen pou kominike ak entèprete rezilta evalyasyon nasyonal, rejyonal, ak entènasyonal yo nan lekti, Kad la te pwouve tèt li kòm yon zouti valab pou peyi ak òganizasyon ki enterese nan devlope nouvo evalyasyon pou mezire pwogrè sou estanda komen ak mondyal yo, oswa nan egzamine de fason kritik nan ki nivo pwogram etid ki egziste deja yo ap devlope konpetans kominote entènasyonal la idantifye kòm kritik pou sipòte aprantisaj nan yon sèten tan. GPF la pemet peyi yo egzamine aliyman ant estanda yo, pwogram etid yo, evalyasyon yo, pwogram fòmasyon pwofesè yo, materyèl ansèyman, ak pratik nan salklas yo ak atant Minimal elèv yo nan GPF la. Itilizasyon GPF la pou rezon adisyonèl sa yo te lakòz anpil refleksyon pwofon sou kalite ansèyman ak aprantisaj la epi sou nati bon jan evalyasyon solid.

Finalman anpil nan òganizasyon patnè ki sipòte inisyativ sa tankou USAID, te ajiste evalyasyon anseyan pa yo pou aliye yo ak Objektif Devlopman Dirab yo, e sitou SDG 4.1.1. GPF la founi òganizasyon sa yo zouti valab pou kontwòl pwogrè pandan yon peryòd tan.

---

¹ Zouti Lyezon ant Politik la akonpaye peyi yo ak òganizasyon evalyasyon yo atravè yon pwosesis etap pa etap pou etabli kritè referans oswa estanda ki aliye entènasyonalman pou pwòp evalyasyon yo. Pwosesis la itilize yon metodoloji yo rekonèt entènasyonalman ki rele Angoff Modifye.

ITILIZASYON KAD LA

GPF la gen senk tablo:

- **Tablo 1** prezante kat Nivo Konpetans Global yo (GPL) epi li bay definisyon jeneral brèf sou chak nan kat nivo yo, jan ekip ekspè yo defini l (gade **Figi 1** pi wo a pou yon deskripsyon nivo yo). Kat nivo yo konsène tout nivo klas ki vize yo pou lekti ak matematik (dènye a detaye anba Kad Konpetans Global pou matematik la). Nivo Satisfè Konpetans Minimal Global yo dekri konesans ak kapasite elèv ki satisfè atant Minimal pou Endikatè SDG 4.1.1 yo, ak pou egzijans rapò USAID yo. Malgre ke rapò SDG yo sèlman mande pou peyi yo rapòte sou pousantaj elèv ki te satisfè oswa depase nivo Minimal sa a, GPF la dekri pèfòmans elèv nan twa lòt nivo: Depase Konpetans minimal Global, Pasyèlman Satisfè Konpetans minimal Global, ak Anba Pasyèlman Satisfè Konpetans minimal Global. Ekip GPF la te etabli nivo konpetans adisyonèl sa yo pou ede peyi yo ak òganizasyon evalyasyon yo bati yon imaj detaye sou pwogrè peyi a pou tout elèv ki satisfè, oswa depase, konpetans minimal global la. Sepandan, Kad la pa gen ladan endikatè pèfòmans pou nivo Anba Pasyèlman Satisfè Konpetans minimal Global. Olye de sa, pèfòmans elèv nan nivo sa yo pi ba pase nivo kritè referans yo fikse pou Pasyèlman Satisfè Konpetans minimal Global la.
- **Tablo 2** bay yon apèsi sou GPF Lekti a. Li esplike diferan domèn ki kenbe yo e nosyon espesifik ak sou-nosyon ki adrese nan chak domèn ansanm ak nivo klas kote yo adrese yo. Koulè wouj ki nan Tablo sa koresponn ak domèn.
- **Tablo 3** founi yon dezyèm apèsi pi detaye sou GPF la. Pou chak domèn, li bay nosyon, ak sou-nosyon konesans ak/oswa konpetans kle yo adrese yo, pa nivo klas.² Tablo 3 a pèmèt espesyalis pwogram etid ak evalyasyon yo idantifye byen vit atik yo nan yon evalyasyon yo bay ki evalye konesans ak konpetans ki adrese nan GPF la. Rezilta analiz la founi endikasyon sou degre aliyman ant yon evalyasyon ak konesans ak kapasite nan GPF la. Pwosesis aliyman sa a se premye travay la, Travay 1, nan pwosesis lyezon ant politik la, ki dekri an detay nan Zouti Lyezon ant Politik la. Koulè wouj ki nan Tablo sa koresponn ak sou-nosyon.
- **Tablo 4** rezime yon deskripsyon de sa elev ki nan nivo "Satisfè Konpetans minimal Global" yo ka fè pou chak konesans ak kapasite, nan chak nivo klas yo (sa rele yon Endikatè Konpetans Global [GPD, pou akwonim li an anglè]). Li founi yon apèsi sou pwogresyon konesans ak konpetans pandan elèv yo ap monte nan lot nivo klas. Tablo a itil sitou pou gouvènman oswa òganizasyon evalyasyon ki enterese nan etabli yon sèl kritè referans pou yon evalyasyon, sa vle di, nòt Minimal ki nesèsè pou satisfè egzijans konpetans minimal global yo. Koulè wouj ki nan Tablo sa koresponn seri GPD ki lye yo.
- **Tablo 5** gen GPF konplè a, ak GPD yo (ke yo rele tou pèfòmans estanda) pou tout kat nivo konpetans yo, pa nivo klas pou chak konesans ak konpetans. Tablo sa a itil sitou pou gouvènman oswa òganizasyon evalyasyon ki entèrese nan etabli plizyè kritè referans, ki koresponn ak pèfòmans ki pi ba a nan chak GPL, pou bay yon imaj pi detaye sou pousantaj elèv nan chak kategori. Tablo 5 gen ladan tou, pou kèk nivo klas, egzanp ilustrasyon kalite tèks elèv nan chak nivo klas yo ta dwe kapab li, ak ki kalite kesyon yo ta dwe kapab reponn. Egzanp yo enkli pou klarifye deskripsyon ki kalite kesyon lekti oswa aktivite elèv ki ap aprann yo ta dwe kapab konplete.

---

² Konesans oswa konpetans yo pafwa rele kontni estanda nan peyi yo. Sepandan, otè yo te fè espere pa itilize tèm sa a, kòm yo espere ke peyi yo pral gen pwòp kontni estanda nasyonal yo, ki ka pa aliye dirèkteman ak kad sa a. Malgre sa, peyi ki pa gen kontni estanda nasyonal oswa ki ta vle revize estanda pa yo pou l ka pi byen aliye ak atant mondyal ak pwogresyon devlopman yo ka itilize konesans oswa konpetans ki prezante nan tablo sa a pou gide diskisyon yo ak planifikasyon yo. Li enpòtan tou pou sonje ke sistèm edikasyon k'ap byen fonksyone gen kontni estanda ak pèfòmans ki aliye youn ak lòt ansanm ak pwogram etid yo, fòmasyon pwofesè yo, materyèl yo, ansèyman nan salklas yo, ak evalyasyon yo.

Glosè— Yon glosè eleman kle aprè tablo yo.

Deskripsyon kompleksite tèks—Finalman, anèks GPF yo gen ladan spesifikasyon sou nati (egzanp, longè, nivo difikilte, ak kontni) tèks yo sipoze elèv nan chak nivo klas yo kapab konprann lè yo li yo (gade **Anèks A**) epi li pou kont yo (gade **Anèks B**), ansanm ak kalite eleman evalyasyon lekti yo sopoze kapab reponn (gade **Anèks A** pou eleman Domèn Konpreyansyon Langaj Pale oswa Langaj Siy ak **Anèks C** pou eleman pou Domèn Konpreyansyon Lekti a). Sa yo enpòtan, paske anpil nan endikatè pèfòmans yo gen ladan yo referans tèks nivo klas yo, men, peyi yo defini tèks nivo klas yo nan yon pakèk fason diferan. Kidonk, nan yon efò pou kreye rezilta konpatib atravè peyi yo, otè kad yo te bay yon deskripsyon de baz sou kalite tèks ki kalifye kòm tèks "nivo klas" pou chak klas, ki pran an kont diferan nivo kompleksite yo anrapò ak lang evalyasyon yo. Gen kèk nan tèks yo site yo te devlope pou itilize nan evalyasyon ke ACER te dirije. Gen lòt ki te devlope pou dènye vèsyon Pwogram Òganizasyon pou Koperasyon ak Devlopman Ekonomik (OECD) dirije pou Evalyasyon Elèv Entènasyonal (PISA)³. Otè yo rekonèt kontribisyon tou de ACER ak PISA nan finalizasyon GPF la.

Dokiman Kle— Tablo ki nan dokiman an genyen koulè kòd sa yo:

- Tèks nwa yo reprezante kontni prensipal yon domèn, nosyon, sou-nosyon, konesans, oswa konpetans, oswa GPD.
- Tèks wouj an italik yo endike yon egzanp yo ki te bay pou ede klarifye GPD a.

TABLO 1: DEFINISYON NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Nivo Konpetans minimal Global yo	Definisyon
Anba Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Elèv yo manke konesans ak kapasite elemantè yo. Kòm rezilta, jeneralman yo pa ka akonpli travay ki pi elemantè nan nivo klas yo.
Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Elèv yo gen konesans ak konpetans limite. Kòm ezilta, yo ka pasyèlman konplete travay elemantè nan nivo klas yo.
Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Elèv yo devlope ase konesans ak konpetans. Kòm rezilta, yo ka konplete avèk siksè travay ki pi elemantè nan nivo klas yo.
Depase Konpetans Minimal Global yo	Elèv yo devlope konesans ak konpetans siperyè. Kòm rezilta, yo ka akonpli travay konplèks nan nivo klas yo.

³ Gade OECD (2010), PISA 2009 Results: What Learners Know and Can Do: Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volim I), PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264091450-en>.

TABLO 2: ESTRIKTI GPF YO

Yon "x" vle di gen endikatè konpetans global (GPD) pou klas yo mansyone a. Si pa gen "x", sa vle di pa gen GPD pou nivo klas sa. Swa elèv yo te devlope konesans ak konpetans pou sou-nosyon sa yo nan nivo klas anvan yo, oswa yo poko pare pou demontre konesans oswa konpetans sa.

Domèn	Nosyon		Sou-nosyon	Klas										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9		
C Konpreyansyon Langaj pale oswa langaj siy	C1	Tire enfòmasyon nan nivo mo	C1.1	Konprann langaj pale ak langaj siy nan nivo mo ak fraz	x	x								
			C1.2	Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nivo klas</u> yo nan yon kout fraz, <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la.	x	x								
	C2	Tire enfòmasyon nan nivo fraz oswa tèks	C2.1	Tire enfòmasyon eksplisit nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	x	x	x							
	C3	Entèprete enfòmasyon nan nivo fraz oswa tèks	C3.1	Entèprete enfòmasyon ki nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la		x	x							
D Dekode	D1	Presizyon	D1.1	Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
			D1.2	Dekode mo izole yo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	D2	Abilite	D2.1	Di oswa fè siy yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> ak vitès ak presizyon		x	x	x	x	x	x	x	x	x
R Konpreyansyon Lekti	R1	Tire enfòmasyon	R1.1	Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nivo klas</u> yo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
			R1.2	Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas ak lyezon dirèk oswa lyezon mo rapwòche		x	x	x	x	x	x	x	x	x
			R1.3	Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas ak lyezon mo sinonim			x	x	x	x	x	x	x	x
	R2	Entèprete enfòmasyon	R2.1	Idantifye siyifikasyon mo ak ekspresyon enkonni nan yon tèks nivo klas			x	x	x	x	x	x	x	x
			R2.2	Tire konklizyon nan yon tèks nivo klas			x	x	x	x	x	x	x	x
			R2.3	Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon <u>tèks nivo klas</u>			x	x	x	x	x	x	x	x
	R3	Reflechi sou enfòmasyon	R3.1	Idantifye <u>objektif</u> ak piblik yon tèks				x	x	x	x	x	x	x
			R3.2	Evalye yon tèks ak jistifikasyon				x	x	x	x	x	x	x
			R3.3	Evalye estati reklamasyon yo fè nan yon tèks						x	x	x	x	x
			R3.4	Evalye efakasite yon tèks									x	x

**TABLO 3: KONESANS AK KONPETANS KLE,
PA NIVO KLAS**

DOMÈN: C—KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY

Nosyon	Sou-nosyon	Konesans oswa Konpetans	Klas								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
C1 Tire enfòmasyon nan nivo mo	C1.1 Konprann langaj pale ak langaj siy nan nivo mo ak fraz	C1.1.1 - Konprann siyifikasyon <u>mo langaj pale oswa langaj siy nan nivo klas</u>	x	x							
		C1.1.2 - Swiv enstriksyon langaj pale oswa langaj siy yo	x	x							
	C1.2 Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nivo klas</u> yo nan yon kout fraz, <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la.	C1.2.1 - Idantifye siyifikasyon mo <u>komen</u> nan <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	x	x							
C2 Tire enfòmasyon nan nivo fraz oswa tèks	C2.1 Tire <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	C2.1.1 - Tire <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon kout <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	x	x	x						
C3 Entèprete enfòmasyon nan nivo fraz oswa tèks	C3.1 Entèprete enfòmasyon ki nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	C3.1.1 - Fè dediksyon senp ki baze sou <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la.		x	x						
		C3.1.2 - Dedwi siyifikasyon mo nan <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la			x						
		C3.1.3 - Asosye referans non ak pwonon nan <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la.			x						
		C3.1.4 - Demontre yon konpreyansyon laj sou <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la			x						

DOMÈN: D—DEKODE

Nosyon	Soukonstriksyoin	Konesans oswa Konpetans	Klas								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
D1 Presizyon	D1.1 Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm	D1.1.1 – Pwononse oswa fè siy senbòl nivo klas yo, si pwogram nan bay nouvo mo nan nivo klas sa.	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	D1.2 Dekòde mo izole	D1.2.1 – Di oswa fè siy <u>mo komen</u> , izole <u>nan nivo klas la</u>	x	x	x	x	x	x	x	x	x
D2 Abilite	D2.1 Di oswa fè siy <u>yon tèks kontinyèl nivo klas la</u> ak vitès ak presizyon	D2.1.1 – Di oswa fè siy ak presizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u>		x							
		D2.1.2 – Di oswa fè siy byen yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u>			x	x	x	x	x	x	x

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI

Nosyon	Sou-nosyon	Konesans oswa Konpetans	Klas									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
R1 Jwenn Enfòmasyon	R1.1 Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u>	R1.1.1 – Rekonèt siyifikasyon <u>mo konnen nivo klas</u>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	R1.2 Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas ak lyezon dirèk oswa lyezon mo rapwoche	R1.2.1 - Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nan nivo klas ak <u>yon lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u>		x	x	x						
		R1.2.2 - Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks kontinyèl nivo klas ak <u>yon lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u>					x	x	x	x	x	
		R1.2.3 - Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl (tablo, dyagram, graf) <u>nan nivo klas ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u>					x	x	x	x	x	
	R1.3 Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas la ak lyezon mo sinonim	R1.3.1 - Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nan nivo klas la ak <u>lyezon sinonim</u>			x	x						
		R1.3.2 - Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nan nivo klas la ak <u>lyezon sinonim</u>					x	x	x	x	x	
R1.3.3 - Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non kontinyèl nan nivo klas la (egzanp: <i>diagram ak tablo senp</i>) ak <u>lyezon mo sinonim</u>						x	x	x	x	x		
R2 Entèprete enfòmasyon	R2.1 Idantifye siyifikasyon mo ak ekspresyon enkonni nan yon tèks nivo klas la	R2.1.1 – Idantifye siyifikasyon mo <u>enkoni (mo yo abitye ak mo yo pa abitye ladann)</u> ak ekspresyon ak <u>ekspresyon figire nan nivo yon klas</u>			x	x	x	x	x	x	x	
	R2.2 Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la	R2.2.1 - Fè dediksyon nan yon tèks nan nivo yon klas nan fè lyezon ant kèk enfòmasyon eksplisit oswa enplisit nan tèks la			x	x						
		R2.2.2 - Fè dediksyon nan yon tèks kontinyèl nivo yon klas nan fè lyezon ant kèk enfòmasyon eksplisit oswa enplisit nan tèks la					x	x	x	x	x	
		R2.2.3 - Fè dediksyon senp nan yon tèks ki pa kontinyèl nan nivo yon klas (egzanp: tablo, diagram, graf) nan fè lyezon ant kèk enfòmasyon eksplisit oswa enplisit					x	x	x	x	x	
		R2.2.4 – Idantifye sekans evenman/ aksyon/ etap nan yon tèks nan nivo yon klas				x	x	x	x	x	x	
		R2.2.5 - Idantifye, konpare, oswa kontraste opinyon nan yon tèks nan nivo yon klas					x	x	x	x	x	
		R2.2.6 - Idantifye, konpare, oswa kontraste prèv nan yon tèks nan nivo yon klas pou kore oswa eksplike yon lide, yon aksyon, oswa yon deklarasyon						x	x	x	x	
		R2.2.7 – Fè yon konklizyon sou yon tèks nan nivo yon klas nan fè sentèz enfòmasyon ki nan tèks la (6e AF rive nan 9)						x	x	x	x	
		R2.2.8 – Aplike enfòmasyon ki soti nan yon tèks nan nivo klas la nan yon nouvo egzanp oswa sitiyasyon										x
	R2.3 Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon tèks nivo klas la	R2.3.1 – Idantifye <u>lide prensipal la</u> nan yon tèks nivo klas la lè li pa deklare aklè			x	x	x	x	x	x	x	x
R2.3.2 – Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon tèks nan nivo klas la						x	x	x	x	x		

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI

Nosyon	Sou-nosyon	Konesans oswa Konpetans	Klas								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
R3 Reflechi sou enfòmasyon	R3.1 Idantifye <u>objektif</u> ak piblik tèks la	R3.1.1 – Idantifye <u>objektif</u> yon tèks nan nivo klas la lè li pa deklare aklè, oswa karakteristik tèks la (egzanp: vokabilè oswa imaj, graf oswa lòt karakteristik ki pa nan tèks la)				x	x	x	x	x	x
		R3.1.2 - Idantifye prèv nan tèks la ki kore <u>objektif</u> la nan yon tèks nan nivo yon klas la oswa karakteristik tèks la						x	x	x	x
		R3.1.3 – Idantifye piblik la nan yon tèks ki nan nivo yon klas ak prèv ki nan tèks la ki kore afimasyon sa						x	x	x	x
	R3.2 Evalye yon tèks ak jistifikasyon	R3.2.1 – Bay yon <u>opinyon</u> sou yon tèks ki nan nivo yon klas epi itilize prèv ki nan tèks la ki jistifye opinyon sa				x	x	x	x	x	x
		R3.2.2 – Evalye <u>konklizyon</u> yo prezante a nan yon tèks ki nan nivo yon klas									x
	R3.3 Evalye estati reklamasyon yo fè nan yon tèks	R3.3.1 – Fè diferans ant enfòmasyon ki chita sou fè reyèl ak <u>opinyon</u> nan yon tèks nan nivo yon klas						x	x	x	x
		R3.3.2 – Evalye kredibilite yon tèks nan nivo yon klas nan fòma dijital oswa sou medya sosyal yo									x
	R3.4 Evalye efakasite yon tèks	R3.4.1 – Evalye efikasite karakteristik yon tèks nan nivo yon klas (egzanp: imaj/graf, karateristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè)								x	x

**TABLO 4: ENDIKATÈ NIVO “SATISFÈ
KONPETANS MINIMAL YO”**

DOMÈN: C—KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY | Nosyon: C1—Jwenn Enfòmasyon nan nivo mo yo

Nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
C1.1 Konprann langaj pale ak langaj siy nan nivo mo ak fraz	Lè w ap koute yon <u>mo komen nivo klas 1e AF</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab lonje dwèt sou foto k ap monte yo lè yo prezante kat foto</i>).	x								
	Lè w ap koute yon <u>mo komen nivo klas 2e AF</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab montre foto chemiz a ba a pami kat foto yo prezante</i>).		x							
	Swiv enstriksyon yon sèl etap langaj pale oswa langaj siy ak <u>mo komen nivo klas 1e AF</u> yo ak kèk detay (<i>egzanp, ranmase chapo wouj la</i>).	x								
	Swiv enstriksyon de etap langaj pale oswa langaj siy ak <u>mo komen nivo klas 2e AF</u> oswa enstriksyon detaye yon sèl etap (<i>egzanp, pran kreyon an, ban mwèn li; lonje dwèt sou foto ti fi ki gen cheve long kap kouri a</i>).		x							
C1.2 Idantifye siyifikasyon mo <u>komen</u> nan <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl klas 1e AF</u> (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	x								
	Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl klas 2e AF</u> , idantifye siyifikasyon mo <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)		x							

DOMÈN: C—KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY | Nosyon : C2—Tire enfòmasyon nan nivo fraz oswa tèks

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Grade								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
C2.1 Tire enfòmasyon eksplisit nan yon kout <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> yo li oswa fè siy pou elèv la	Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> 2 oswa 3 fraz, tire enfòmasyon eksplisit ak senp <u>mo sinonim ki lye</u> lè pa gen okenn <u>enfòmasyon ki an konpetisyon</u> . Jeneralman sa ap repons yon kesyon "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	x								
	Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl nivo klas 2e AF</u> , tire enfòmasyon eksplisit ak <u>mo dirèk oswa mo rapwòche ki lye</u> oswa ak <u>mo sinonim lye</u> ki senp lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> ki limite. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)		x							
	Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl nivo klas 3e AF</u> , tire enfòmasyon eksplisit ak <u>mo dirèk oswa mo rapwòche ki lye</u> oswa ak <u>mo sinonim lye</u> ki senp lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)			x						

DOMÈN: C—KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY | Nosyon: C3—Tire enfòmasyon nan nivo fraz oswa tèks

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
C3.1 Entèprete enfòmasyon nan yon tèks kontinyèl kout nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la	Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 2e AF, fè dediksyon senp lè w konekte moso enfòmasyon enpòtan, eksplisit, lè gen plizyè endikasyon ak enfòmasyon kontradiktwa limite. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "poukisa" oswa "ki jan". (Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.)		x							
	Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, fè dediksyon senp lè w konekte moso enfòmasyon enpòtan, eksplisit ki nan plizyè pati nan tèks la ak lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi repons lan pa deklare aklè. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "poukisa" oswa "ki jan". (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)			x						
	Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, fè dediksyon senp pou jwenn siyifikasyon mo enkonni lè gen endikasyon enpòtan (egzanp: sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonni yo). (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)			x						
	Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, asosye referans mo ak pwonon yo lè gen enfòmasyon kontradiktwa. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)			x						
	Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon konpreyansyon laj de tèks la lè ou konekte enfòmasyon enplisit ak eksplisit yo (egzanp, idantifye lide prensipal yo, evenman yo, oswa pèsonaj yo). (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)			x						

DOMÈN: D—DEKODE | Nosyon : D1—Presizyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
D1.1 Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm	Di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 1e AF la (espesifik ak lang ak peyi a).	x								
	Si kourikoulòm nan nivo klas la prezante nouvo senbòl, Di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl son/òtograf ak/oswa senbòl-mòfèm komen nan klas 2e AF- (espesifik ak lang ak peyi a).		x	x	x	x	x	x	x	x
D1.2 Dekòde mo izole	Di oswa fè siy avèk presizyon mo komen, izole, nan nivo klas la (espesifik ak lang ak peyi a).	x	x	x	x	x	x	x	x	

DOMÈN: D—DEKODE | Nosyon : D2—Abilite

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
D2.1 Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas la ak vitès ak presizyon	Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 2e AF ki gen kèk erè (egzanp, pa plis pase 10 pousan mo ki nan tèks la).		x							
	Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas la, nan yon vitès ki satisfè minimòm estanda nasyonal pou abilite byen pale pou lang evalyasyon an fèt ladan.			x	x	x	x	x	x	x

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI | Nosyon: R1—Jwenn enfòmasyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
R1.1 Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u> (egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilistrasyon oswa yon sinonim oubyen bay yon definisyon tou kout an lag pale oswa lang siy).	Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u> (egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilistrasyon oswa yon sinonim oubyen bay yon definisyon tou kout).	x	x	x						
	Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u> (egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilistrasyon oswa yon sinonim oubyen bay yon definisyon tou kout).				x	x	x	x	x	x
R1.2 Jwenn enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwòche</u>	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks klas 2e AF ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)		x							
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks klas 3e AF ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)			x						
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks klas 4e AF ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)				x					
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks nan nivo klas la ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo tou pre men yo pa adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)					x	x	x	x	x
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks non kontinyèl 5e AF (egzanp, dyagram senp ak tablo) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)					x				
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks non kontinyèl 6e AF (egzanp, dyagram senp, tablo ak graf) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)						x			
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks non kontinyèl 7e AF (egzanp, dyagram senp, tablo ak graf) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)							x		
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon tèks non kontinyèl nan nivo klas la (egzanp, dyagram detaye, tablo ak graf) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)								x	x
Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè de kritè nan yon tèks non kontinyèl nan nivo klas la (egzanp, dyagram detaye, tablo ak graf) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè gen enfòmasyon kontradiktwa. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)								x	x	

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI | Nosyon: R1—Jwenn enfòmasyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
R1.3 Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas la</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u>	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit ki soti nan yon <u>tèks klas 3e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)			x						
	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit ki soti nan yon <u>tèks nan nivo klas la</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)				x	x				
	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit ki soti nan yon <u>tèks nan nivo klas la</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)						x	x	x	x
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon <u>tèks non-kontinyèl 5e AF</u> (egzanp: dyagram senp ak tablo) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)					x				
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon <u>tèks non-kontinyèl 6e AF</u> (egzanp: dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)						x			
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon <u>tèks non-kontinyèl 7e AF</u> (egzanp: dyagram, tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)							x		
	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki soti nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas la</u> (egzanp: dyagram detaye, tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)								x	x
Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè de kritè ki soti nan yon <u>tèks non-kontinyèl 9e AF</u> (egzanp: dyagram, tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk</u> oswa mo rapwoche lè gen enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)									x	

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI | Nosyon : R2—Entèprete enfòmasyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
R2.1 Idantifye siyifikasyon <u>mo enkon</u> (tankou <u>mo yo abitye</u> ak <u>yo epi yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nan nivo klas</u> yo lè gen endikasyon <u>enpòtan</u> (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon langaj mòfolojik espesifik oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkon</i>).				x	x	x	x	x	x	x
	Idantifye <u>siyifikasyon ekspresyon idyomatik</u> oswa figure nan yon <u>tèks klas 5e AF</u> lè gen plizyè endikasyon (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik lang oswa endikasyon kontèks</i>). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)					x	x	x	x	x

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI | Nosyon: R2—Entèprete enfòmasyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
R2.2 Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la	Tire konklizyon senp nan yon tèks nivo klas 3e AF lè w fè lyezon ant de enfòmasyon eksplisit nan fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "ki jan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>			x							
	Tire konklizyon senp nan yon tèks nivo klas 4e AF lè w fè lyezon ant de enfòmasyon eksplisit nan yon paragaf, men ki pa nan fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>				x						
	Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl nivo klas la lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon enplisit ak/oswa eksplisit (egzanp: relasyon koz oswa konparezon) nan yon paragaf, men ki pa nan fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>					x	x	x	x	x	
	Tire konklizyon senp nan yon tèks non-kontinyèl nan klas 5e AF (egzanp: dyagram detaye, tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon enplisit ak/oswa eksplisit (egzanp: relasyon koz oswa konparezon) nan de pati nan tèks la, lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>					x	x	x	x	x	
	Idantifye sekans rive nan kat evenman/aksyon/etap enpòtan nan yon tèks nan nivo klas la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>				x	x					
	Idantifye sekans rive nan kat evenman/aksyon/etap enpòtan nan yon tèks nan klas 6e AF lè sekans lan prezante nan lòd kwonolojik nan tèks la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>						x				
	Idantifye sekans rive nan kat evenman/aksyon/etap enpòtan ki gen ladann kèk ki pa twò enpòtan, nan yon tèks nan klas 7e AF lè ou dwe dedwi sekans lan (egzanp, yo pa di etap yo aklè) men gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>								x		
	Idantifye sekans rive nan kat evenman/aksyon/etap enpòtan nan yon tèks nan klas 8e AF lè ou dwe dedwi sekans lan (egzanp, yo pa di etap yo aklè) epi gen enfòmasyon kontradiktwa tankou delè ki monte youn sou lòt. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>									x	
	Idantifye sekans evenman/aksyon/etap enpòtan nan yon tèks nan klas 9e AF lè sekans lan pa prezante nan lòd kwonolojik nan tèks la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>										x
	Idantifye yon pwennvi (egzanp, yon gwoup, pèsounaj, oswa otè a) nan yon tèks nivo klas la lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak lè pwennvi a enpòtan men li pa deklare aklè.					x	x	x			
	Idantifye, konpare, oswa kontraste pwennvi (egzanp, yon gwoup, pèsounaj, oswa otè a) nan yon tèks nivo klas la lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak lè pwennvi a enpòtan men li pa deklare aklè.									x	x
	Idantifye prèv enpòtan nan yon tèks nivo klas la pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon nan tèks la lè relasyon an pa klè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>							x	x	x	
	Idantifye, konpare, oswa kontraste prèv enpòtan nan yon tèks klas 9e AF pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon nan tèks la lè relasyon an pa klè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>										x
	Idantifye yon konklizyon debaz nan yon tèks nivo klas 6e AF lè w fè sentèz enfòmasyon enpòtan ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè konklizyon an klèman enplike men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>						x				
	Fè yon konklizyon debaz nan yon tèks nan nivo klas la lè w fè sentèz enfòmasyon enpòtan ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè konklizyon an klèman enplike men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>								x	x	x
Aplike enfòmasyon ki soti nan yon tèks nivo klas 9e AF nan yon nouvo egzanp (egzanp, klasifye nouvo atik ki baze sou yon chema ki dekri) lè chema a klè epi ki baze sou plizyè kritè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>										x	
R2.3 Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon tèks nivo klas la	Idantifye <u>sijè jeneral</u> nan yon tèks nan nivo klas 3e AF lè li enpòtan men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>			x							
	Idantifye <u>lide presipal</u> nan yon tèks nan nivo klas 4e AF lè li enpòtan men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>				x						
	Idantifye <u>lide presipal</u> nan yon tèks nan nivo klas 5e AF lè li pa deklare aklè.					x					
	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè yo nan tèks klas 6e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>							x			

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI | Nosyon: R2—Entèprete enfòmasyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	Fè diferans ant yon lide prensipal enpòtan ak lide segondè yo nan tèks nan nivo klas la oswa yon pati nan tèks la (egzanp, yon paragraf) <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>								x	x	x

DOMÈN: R—KONPREYANSYON LEKTI | Nosyon : R3—Reflechir sou enfòmasyon

Sou-nosyon	Endikatè Konpetans Global pou "Satisfè Konpetans Minimal Global yo"	Klas									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
R3.1 Idantifye objektif ak piblik tèks la.	Idantifye objektif yon tèks nan nivo klas la lè gen endikasyon enpòtan epi yo pa di objektif la aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>				x	x					
	Idantifye objektif yon tèks nan nivo klas la oswa karakteristik tèks la (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen endikasyon enpòtan, enfòmasyon kontradiktwa limite, epi objektif la pa endike aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>						x	x	x	x	
	Idantifye prèv enpòtan nan yon tèks nivo klas 6e AF pou kore idantifikasyon objektif la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>						x				
	Itilize prèv nan yon tèks nan nivo klas la pou kore idantifikasyon objektif la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>							x	x	x	
	Idantifye piblik yon tèks nan nivo klas la lè gen endikasyon enpòtan, enfòmasyon kontradiktwa limite, epi piblik la pa endike aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>						x	x	x	x	
	Sèvi ak prèv enpòtan nan yon tèks nivo klas 7e AF pou kore idantifikasyon piblik lan. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>							x			
	Sèvi ak prèv enpòtan nan yon tèks nivo klas 8e AF pou kore idantifikasyon piblik lan. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>								x	x	
R3.2 Evalye yon tèks avèk jistifikasyon	Bay yon opinyon (lè diferan pèspektiv valab) sou yon tèks nan nivo klas 4e AF epi sèvi ak prèv enpòtan nan tèks la pou jistifye opinyon sa (elèv yo ka bezwen bay yon repons oral/siyen dapre konpetans ekriti limite yo genyen). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>				x						
	Bay yon opinyon (lè diferan pèspektiv valab) sou yon tèks nan nivo klas la epi sèvi ak prèv enpòtan nan tèks la pou jistifye opinyon sa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>					x	x	x	x	x	
	Evaluate the conclusion presented in a grade 9-level informational text where the conclusion is clearly stated. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>										x
R3.3 Evalye estate reklamasyon ki fèt nan yon tèks	Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon (jan yo prezante) nan yon tèks nan nivo klas 6e AF lè endikasyon yo parèt byen klè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>						x				
	Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon (jan yo prezante) nan yon tèks nan nivo klas la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>							x	x	x	
	Rekonèt siy kredibilite nan yon tèks nivo klas 9e AF ki prezante nan fòm dijital oswa sou rezo sosyal lè endikasyon yo enpòtan.										x
R3.4 Evalye Efikasite yon tèks	Evalye efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki konvansyonèl anpil nan yon tèks klas 8e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>									x	
	Evalye efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki konvansyonèl nan yon tèks klas 9e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>										x

TABLO 5: ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS YO

Klas 1e AF

KLAS 1E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE AK LANGAJ SIY		
C1: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO MO		
C1.1: Konprann langaj pale oswa langaj siy nan nivo mo oswa fraz		
C1.1.1_P Lè w ap koute yon <u>mo nivo klas 1e AF</u> ki trè <u>komen</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab lonje dwèt sou foto k ap monte yo lè yo prezante kat foto</i>).	C1.1.1_M Lè w ap koute yon <u>mo nivo klas 1e AF</u> , ki <u>komen</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab lonje dwèt sou foto k ap monte yo lè yo prezante kat foto</i>).	C1.1.1_E Lè w ap koute yon <u>mo nivo klas 1e AF</u> , ki mwens <u>komen</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab montre foto chemiz a ba a pami kat foto yo prezante</i>).
C1.1.2_P Swiv enstriksyon senp yon sèl etap langaj pale oswa langaj siy yo ak <u>mo komen nivo klas 1e AF</u> (<i>egzanp, touche foto a; lonje dwèt sou chèz la</i>).	C1.1.2_M Swiv enstriksyon yon sèl etap langaj pale oswa langaj siy yo ak <u>mo komen nivo klas 1e AF</u> ak kèk detay (<i>egzanp, ranmase chapo wouj la</i>).	C1.1.2_E Swiv enstriksyon de etap langaj pale oswa langaj siy yo ak <u>mo komen nivo klas nivo 1</u> oswa enstriksyon detaye yon sèl etap (<i>egzanp, pran kreyon an, ban mwen li; lonje dwèt sou foto ti fi ki gen cheve long kap kouri a</i>).
C1.2: Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nivo klas</u> yo nan yon kout fraz, tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la..		
C1.2.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl <u>klas 1e AF</u> (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo ki trè <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C1.2.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl <u>klas 1e AF</u> (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C1.2.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl <u>klas 1e AF</u> (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo ki mwens <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)
C2: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
C2.1: Jwenn enfòmasyon eksplisit nan yon tèks kout kontinyèl nan nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la		
C2.1.1_P Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> , idantifye pèsonaj prensipal oswa evenman an ak <u>lyen dirèk oswa rapwoche mo</u> lè pa gen okenn enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C2.1.1_M Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> , tire enfòmasyon eksplisit ak <u>mo sinonim lye</u> senp lè pa gen okenn enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C2.1.1_E Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> , tire enfòmasyon eksplisit ak <u>mo sinonim lye</u> senp lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)
C3: ENTÈPRETE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
Pa aplikab pou klas 1e AF		

KLAS 1E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
D: DEKODE		
D1: PRESIZYON		
D1.1: Idantifye korespondans <u>senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm</u>		
D1.1.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 1e AF</u> ki trè <u>komen ak senp</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 1e AF ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 1e AF</u> ki depase sa ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D1.2: Dekode mo izole		
D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 1e AF</u> izole ki trè <u>komen</u> ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 1e AF</u> izole ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 1e AF</u> izole ki trè <u>komen</u> ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D2: ABILITE		
Pa aplikab pou klas 1e AF		
R: KONPREYANSYON LEKTI		
R1: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO MO		
R1.1: Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u>		
R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon <u>mo ki trè komen nan nivo klas yo</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oubyen bay yon definisyon tou kout an lag pale oswa lang siy</i>).	R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas 1e AF</u> . (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oubyen bay yon definisyon tou kout an lag pale oswa lang siy</i>).	R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon an nan <u>mwens komen mo klas 1e AF</u> . (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oubyen bay yon definisyon tou kout an lag pale oswa lang siy</i>).
R1.2: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwòche</u> —Pa aplikab pou klas 1e AF		
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas la ak <u>lyezon mo sinonim</u> —Pa aplikab pou klas 1e AF		
R2: ENTÈPRTE ENFÒMASYON		
Pa aplikab pou klas 1e AF		
R3: REFLECHI SOU ENFÒMASYON		
Pa aplikab pou klas 1e AF		

Klas 2e AF

KLAS 2E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY		
C1: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO MO		
C1.1: Konprann langaj pale oswa langaj siy nan nivo mo oswa fraz		
C1.1.1_P Lè w ap koute yon mo <u>komen nivo klas 2e AF</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab montre foto k ap monte a lè yo prezante kat foto</i>).	C1.1.1_M Lè w ap koute yon mo <u>komen nivo klas 2e AF</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon foto (<i>egzanp, li kapab montre foto chemiz a ba lè yo prezante kat foto</i>).	C1.1.1_E Lè w ap koute yon mo ki mwens <u>komen nivo klas 2e AF</u> , fè koresponn mo a ak yon objè oswa yon imaj (<i>egzanp, li kapab chwazi yon diksyonè lè yo prezante li kat liv</i>).
C1.1.2_P Swiv enstriksyon yon sèl etap langaj pale oswa langaj siy ak mo <u>komen nivo klas 2e AF</u> ak kèk detay (<i>egzanp, chwazi chèz plastik la</i>).	C1.1.2_M Swiv enstriksyon de etap langaj pale oswa langaj siy ak mo <u>komen nivo klas 2e AF</u> oswa enstriksyon detaye yon sèl etap (<i>egzanp, pran kreyon an, epi ban mwen li; montre foto ti fi ki gen cheve long kap kouri a</i>).	C1.1.2_E Swiv plizyè etap (plis pase de) oswa enstriksyon konplèks lagaj pale oswa lagaj siy (<i>egzanp, pran epi fèmen liv la epi mete li sou etajè a nan kwen an</i>).
C1.2: Rekonèt siyifikasyon mo <u>komen nivo klas yo</u> nan yon kout fraz, tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la.		
C1.2.1_P Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl klas 1e AF</u> , ki senp, idantifye siyifikasyon mo ki trè <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C1.2.1_M Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl klas 1e AF</u> , ki senp, idantifye siyifikasyon mo <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C1.2.1_E Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl klas 1e AF</u> , ki senp, idantifye siyifikasyon moki mwens <u>komen</u> yo. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)
C2: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
C2.1: Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks kontinyèl kout, nan nivo klas la yo li oswa fè siy pou elèv la		
C2.1.1_P Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> , tire enfòmasyon enpòtan eksplisit ak <u>lyen dirèk oswa rapwoche mo</u> lè pa gen okenn enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C2.1.1_M Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> , tire enfòmasyon enpòtan eksplisit ak <u>lyen dirèk oswa rapwoche mo</u> oswa pa mosinonim senp lye lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C2.1.1_E Lè w ap koute yon senp <u>tèks kontinyèl nivo klas 1e AF</u> , tire enfòmasyon enpòtan eksplisit ak <u>lyen dirèk oswa rapwoche mo</u> oswa pa mosinonim senp lye lè gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)
C3: ENTÈPRÈTE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
C3.1: Entèprete enfòmasyon nan yon kout tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la		
C3.1.1_P N/A	C3.1.1_M Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl nivo klas 2e AF</u> , tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon enpòtan, eksplisit, lè gen plizyè endikasyon ak enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa ap repons yon kesyon tankou "poukisa" oswa "ki jan". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)	C3.1.1_E Lè w ap koute yon kout <u>tèks kontinyèl nivo klas 2e AF</u> , tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon eksplisit lè endikasyon yo trouse yo nan plizyè pati nan tèks la epi gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks A.</i>)

KLAS 2E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
D: DEKODE		
D1: PRESIZYON		
D1.1: Idantifye korespondans <u>senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm</u>		
D1.1.1_P Si kourikoulòm klas 2e AF la entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 2e AF</u> ki trè <u>komen ak senp</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_M Si kourikoulòm klas 2e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 1e AF</u> ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_E Si kourikoulòm klas 2e AF a entwodui nouvo senbòl di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 1e AF</u> ki depase sa <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D1.2: Dekode mo izole		
D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 2e AF</u> izole ki trè <u>komen</u> ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 2e AF</u> izole ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 2e AF</u> izole ki ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D2: ABILITE		
D2.1: Di oswa fè siy yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> la ak vitès ak presizyon		
D2.1.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon kèk mo nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 2e AF</u> , jeneralman mo <u>komen</u> epi ki trè senp.	D2.1.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon yon <u>tèks kontinyèl klas 2e AF</u> ki gen kèk erè (egzanp, pa plis pase 10 pousan mo ki nan tèks la).	D2.1.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon yon <u>tèks kontinyèl nan klas 2e AF</u> san okenn erè.
R: KONPREYANSYON LEKTI		
R1: JWENN ENFÒMASYON		
R1.1: Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u>		
R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon mo ki trè <u>komen</u> nan nivo <u>klas 2e AF</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilistrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout nan lang pale/siy</i>).	R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon mo <u>komen</u> nan <u>nivo klas 2e AF</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilistrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout nan lang pale/siy</i>).	R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon mo ki mwens <u>komen</u> nan <u>nivo klas 2e AF</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilistrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout pale/siyen</i>).
R1.2: Jwenn enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas</u> ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwòche</u>		
R1.2.1_P Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks nivo klas 2e AF</u> ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R1.2.1_M Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks nivo klas 2e AF</u> ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R1.2.1_E Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks nivo klas 2e AF</u> ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas</u> la ak <u>lyezon mo sinonim</u> —Pa aplikab pou klas 1e AF		
R2: ENTÈPRETE ENFÒMASYON		
Pa aplikab pou klas 2e AF		
R3: REFLECHI SOU ENFÒMASYON		
Pa aplikab pou klas 2e AF		

Klas 3e AF

KLAS 3e AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY		
C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO		
Pa aplikab pou klas 3e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e ak 2e AF		
C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
C2.1: Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks kontinyèl kout, nan nivo klas la yo li oswa fè siy pou elèv la		
C2.1.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire enfòmasyon enpòtan, eksplisit ak lyezon mo dirèk oswa mo rapwoche lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C2.1.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire enfòmasyon eksplisit ak lyezon mo dirèk oswa mo rapwoche oswa mo sinonim lye senp lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C2.1.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire enfòmasyon eksplisit ak lyezon mo dirèk oswa mo rapwoche oswa mo sinonim lye senp lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
C3: ENTÈPRÈTE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
C3.1: Entèprete enfòmasyon nan yon kout tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la		
C3.1.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon enpòtan, eksplisit lè pa gen enfòmasyon kontradiktwa epi yo pa di repons lan aklè. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C3.1.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon eksplisit ki nan plizyè pati nan tèks la lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi yo pa di repons lan aklè. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C3.1.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon eksplisit ki nan plizyè pati nan tèks la lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa, enfòmasyon an mwens enpòtan epi repons la pa eksplisit. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
C3.1.2_P N/A	C3.1.2_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, dedwi siyifikasyon mo enkonni yo lè gen endikasyon enpòtan (egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik ki espesifik lang oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonni). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C3.1.2_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, idantifye siyifikasyon mo enkonni y lè ide yo mwens enpòtan (egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik ki espesifik lang oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonni). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
C3.1.3_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, asosye yon non ak yon referans pwonon lè pa gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade Eleman Egzanp nan Anèks C.)</i>	C3.1.3_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, asosye yon non ak yon referans pwonon lè gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade Eleman Egzanp nan Anèks C.)</i>	C3.1.3_E N/A
C3.1.4_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon konpreyansyon debaz tèks la lè w konekte enfòmasyon enpòtan, enplisit ak eksplisit (egzanp, idantifye lide prensipal, evènman, oswa pèsonaj). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C3.1.4_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon konpreyansyon laj de tèks la lè w konekte enfòmasyon enpòtan, enplisit ak eksplisit. (egzanp, idantifye lide prensipal, evènman, oswa pèsonaj). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	C3.1.4_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon bon konpreyansyon tèks la lè w konekte enfòmasyon enpòtan, enplisit ak eksplisit. (egzanp, idantifye lide prensipal, evènman, oswa pèsonaj).

KLAS 3e AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
D: DEKODE		
D1: PRESIZYON		
D1.1: Idantifye korespondans <u>senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm</u>		
D1.1.1_P Si kourikoulòm <u>3e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk prezizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 3e AF</u> ki trè <u>komen</u> ak senp (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_M Si kourikoulòm <u>3e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk prezizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 3e AF</u> ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_E Si kourikoulòm <u>3e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk prezizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 3e AF</u> ki depase sa ki <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D1.2: Dekode mo izole		
D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk prezizyon <u>mo klas 3e AF</u> izole ki trè <u>komen</u> ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk prezizyon <u>mo klas 3e AF</u> izole ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk prezizyon <u>mo klas 3e AF</u> izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D2: ABILITE		
D2.1: Di oswa fè siy yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> la ak vitès ak prezizyon		
D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk prezizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo 3e AF</u> a yon vitès ralanti dapre <u>estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).	D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk prezizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo 3e AF</u> a yon vitès ki satisfè minimòm <u>estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an.	D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk prezizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 3e AF</u> a yon vitès ki depase minimòm <u>estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an.
R: KONPREYANSYON LEKTI		
R1: JWENN ENFÒMASYON		
R1.1: Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u>		
R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon <u>mo nan nivo klas 3e AF</u> ki trè <u>komen</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout nan lang pale/siy</i>).	R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon <u>mo nan nivo klas 3e AF</u> ki <u>komen</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout nan lang pale/siy</i>).	R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon <u>an nan mwens komen mo klas 3e AF</u> . (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout pale/siyen</i>).
R1.2: Jwenn <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwòche</u>		
R1.2.1_P Tire yon sèl <u>enfòmasyon enpòtan, eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R1.2.1_M Tire yon sèl <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R1.2.1_E Tire yon sèl <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)

KONPETANS GLOBAL POU LEKTI: KLAS 1e RIVE 9e AF

KLAS 3E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas la</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u>		
R1.3.1_P N/A	R1.3.1_M Rekipere yon sèl moso <u>enfòmasyon enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks 3e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.1_E Rekipere yon sèl moso <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon <u>tèks 3e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2: ENTÈPRETE ENFÒMASYON		
R2.1: Idantifye siyifikasyon <u>mo</u> ak <u>ekspresyon enkonj</u> nan yon <u>tèks nivo klas la</u>		
R2.1.1_P N/A	R2.1.1_M Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> lè gen <u>anpil</u> endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u>).</i>	R2.1.1_E Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> lè <u>pa gen twòp</u> endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u>).</i>
R2.2: Fè konklizyon nan yon <u>tèks nivo klas la</u>		
R2.2.1_P Tire konklizyon senp nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> lè w fè <u>lyezon de enfòmasyon eksplisit</u> nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè pa gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.1_M Tire konklizyon senp nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> lè w fè <u>lyezon de enfòmasyon eksplisit</u> nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.1_E Tire konklizyon senp nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> lè w fè <u>lyezon de enfòmasyon eksplisit</u> nan youn oswa plizyè paragaf lè gen distans ki separe enfòmasyon nou dwe lye yo ak/oswa <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> . Jeneralman sa ap repons kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon <u>tèks nivo klas la</u>		
R2.3.1_P N/A	R2.3.1_M Idantifye <u>siyè jeneral</u> nan yon <u>tèks nivo klas 3e AF</u> lè li <u>enpòtan</u> men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.1_E Idantifye <u>siyè jeneral</u> yon <u>tèks nan nivo klas 3e AF</u> lè li pa <u>twò parèt</u> epi li pa deklare aklè.
R3: REFLECHI SOU ENFÒMASYON		
Pa aplikab pou 3e AF		

Klas 4e AF

KLAS 4E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
---	-------------------------------------	------------------------------------

C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY

C1: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO MO

Pa aplikab pou klas 4e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas premye ak dezyèm ane

C2: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 4e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF

C3: ENTÈPRÈTE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 4e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF

D: DEKODE

D1: PRESIZYON

D1.1: Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm

D1.1.1_P Si kourikoulòm 4e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 4e AF ki trè komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_M Si kourikoulòm 4e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 4e AF ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_E Si kourikoulòm 4e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 2e AF ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2: Dekode mo izole

D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 4e AF izole ki trè komen ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 4e AF izole ki komen (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 4e AF izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D2: ABILITE

D2.1: Di oswa fè siy yon tèks kontinyèl nivo klas la ak vitès ak presizyon

D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 4e AF a yon vitès ralanti dapre estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).

D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 4e AF a yon vitès ki satisfè minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 4e AF a yon vitès ki depase minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

R: KONPREYANSYON LEKTI

R1: JWENN ENFOMASYON

R1.1: Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas yo

R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon mo ki trè komen nan nivo klas 4e AF (egzanp, *lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas 4e AF (egzanp, *lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon an nan mwens komen mo klas 4e AF. (egzanp, *lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

KLAS 4E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R1.2: Jwenn enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwòche</u>		
R1.2.1_P Tire yon sèl enfòmasyon <u>enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas 4e AF ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.1_M Tire yon sèl enfòmasyon <u>enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas 4e AF ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.1_E Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas 4e AF ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande toupre men yo adjasan ak mo ki lye a epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa dwe repons kesyon "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "kote". <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas la ak <u>lyezon mo sinonim</u>		
R1.3.1_P Rekipere yon sèl moso enfòmasyon <u>enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> , nan yon tèks 4e AF ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.1_M Rekipere yon sèl moso enfòmasyon <u>enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> , nan yon tèks 4e AF ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.1_E Rekipere yon sèl moso enfòmasyon <u>enpòtan</u> , <u>eksplisit</u> , nan yon tèks 4e AF ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2: ENTÈPRETE ENFÒMASYON		
R2.1: Idantifye siyifikasyon <u>mo</u> ak <u>ekspresyon enkonj</u> nan yon tèks nivo klas la		
R2.1.1_P Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye) nan yon tèks nivo klas 4e AF lè gen anpil endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonj yo)</i> .	R2.1.1_M Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye) nan yon tèks nivo klas 4e AF lè gen anpil endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonj yo)</i> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.1.1_E Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye) nan yon tèks nivo klas 4e AF lè gen mwens siyifikasyon enpòtan <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonj yo)</i> .
R2.2: Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la		
R2.2.1_P Tire konklizyon senp nan yon tèks nivo klas 4e AF lè w fè lyezon de enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan fraz youn apre lòt lè pa gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.1_M Tire konklizyon senp nan yon tèks nivo klas 4e AF lè w fè lyezon de enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon paragaf men ki pa nan fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.1_E Tire <u>konklizyon</u> senp nan yon tèks nivo klas 4e AF lè w fè lyezon de enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan youn oswa plizyè paragaf oubyen lè gen plis distans ant moso enfòmasyon yo ak/oswa gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.4_P Idantifye premye ak dènye evènman/aksyon/etap yo nan yon sekans nan yon tèks nivo klas 4e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.4_M Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap <u>enpòtan</u> nan yon tèks nivo klas 4e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.4_E Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap, ki gen ladan kèk ki mwens <u>enpòtan</u> yo, nan yon tèks nivo klas 4e AF.
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon tèks nivo klas la		
R2.3.1_P N/A	R2.3.1_M Idantifye <u>sijè jeneral</u> nan yon tèks nivo klas 4e AF lè li <u>enpòtan</u> men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.1_E Idantifye sijè jeneral yon tèks nan nivo klas 4e AF lè li pa twò parèt epi li pa deklare aklè.

KLAS 4E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R3: REFLECHI SOU ENFOMASYON		
R3.1: Idantifye <u>objektif</u> ak piblik yon tèks		
R3.1.1_P N/A	R3.1.1_M Idantifye <u>objektif</u> yon tèks <u>nivo klas 4e AF</u> lè gen endis <u>enpòtan</u> epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R3.1.1_E Idantifye <u>objektif</u> yon tèks <u>nan</u> <u>nivo klas 4e AF</u> lè gen endis ki pa twò <u>enpòtan</u> epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.
R3.2: Evalye yon tèks ak jistifikasyon		
R3.2.1_P Bay yon <u>opinyon</u> (ki gen rapò ak tèks la) sou yon <u>tèks nivo klas 4e AF</u> san bay prèv.	R3.2.1_M Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 4e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa (elèv yo ka bezwen bay yon repons oral/siyen dapre konpetans limite yo nan ekriti). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R3.2.1_E Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 4e AF</u> epi sèvi ak prèv konplè ki soti nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa (elèv yo ka bezwen bay yon repons oral/siyen dapre konpetans ekri yo).
R3.3: Evalye estati reklamasyon yo fè nan yon tèks—pa aplikab pou 4e AF		
R3.4: Evalye efikasite yon tèks—pa aplikab pou 4e AF		

Klas 5e AF

KLAS 5E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
---	-------------------------------------	------------------------------------

C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY

C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

Pa aplikab pou klas 5e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e ak 2e AF

C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 5e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF

C3: ENTEPRÈTE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 5e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 2e ak 3e AF

D: DEKODE

D1: PRESIZYON

D1.1: Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm

D1.1.1_P Si kourikoulòm 5e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 5e AF ki trè komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_M Si kourikoulòm 5e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 2e AF ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_E Si kourikoulòm 5e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 5e AF ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2: Dekode mo izole

D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 5e AF izole ki trè komen ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 5e AF izole ki (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 5e AF izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D2: ABILITE

D2.1: Di oswa fè siy yon tèks kontinyèl nivo klas la ak vitès ak presizyon

D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 5e AF a yon vitès ralanti dapre estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).

D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 5e AF a yon vitès ki satisfè minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 5e AF a yon vitès ki depase minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

R: KONPREYANSYON LEKTI

R1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

R1.1: Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas yo

R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon mo ki trè komen nan nivo klas 5e AF (egzanp, *lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas 5e AF (egzanp, *lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon an nan mwens komen mo klas 5e AF. (egzanp, *lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

KLAS 5E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R1.2: Jwenn enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwoche</u>					
R1.2.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 5e AF ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 5e AF ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo toupre men yo pa adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_E	Tire plizyè enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 5e AF ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.3_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram senp ak Tablo) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> (egzanp, diferans ki genyen nan tan vèb) lè enfòmasyon yo mande a <u>enpòtan</u> (egzanp, tit la oswa yon antèt) epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.	R1.2.3_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram senp ak Tablo) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> (egzanp, diferans ki genyen nan tan vèb) lè enfòmasyon yo mande pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram senp ak Tablo) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> (egzanp, diferans ki genyen nan tan vèb) lè enfòmasyon yo mande pa <u>enpòtan</u> epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas la</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u>					
R1.3.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon <u>tèks 5e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon <u>tèks 5e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_E	Tire plizyè enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon <u>tèks 5e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3.3_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram senp ak Tablo) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande a <u>enpòtan</u> (egzanp, tit la oswa yon antèt) epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.	R1.3.3_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> (egzanp, dyagram senp ak Tablo) lè enfòmasyon yo mande pa <u>enpòtan</u> epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite.	R1.3.3_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram senp ak Tablo) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande pa <u>enpòtan</u> epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R2: ENTÈPRETE ENFÒMASYON					
R2.1: Idantifye siyifikasyon <u>mo</u> ak <u>ekspresyon enkonj</u> nan yon <u>tèks nivo klas la</u>					
R2.1.1a_P	Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> lè gen <u>anpil</u> endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonj yo).</i>	R2.1.1a_M	Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> lè gen <u>anpil</u> endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonj yo).</i> <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.1.1a_E	Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonj</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> lè <u>pa gen twòp</u> endis <i>(egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon mo enkonj yo).</i>

KLAS 5E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R2.1.1b_P	N/A	R2.1.1b_M	Idantifye siyifikasyon <u>ekspresyon idyomatik</u> oswa <u>figire</u> nan yon <u>tèks klas 5e AF</u> lè gen plizyè endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.1.1b_E	Idantifye siyifikasyon <u>ekspresyon idyomatik</u> oswa <u>figire</u> nan yon <u>tèks klas 5e AF</u> lè gen endis yo limite (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).
R2.2: Fè konklizyon nan yon <u>tèks nivo klas la</u>					
R2.2.2_P	Tire konklizyon senp nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 5e AF</u> lè w fè lyezon ant de <u>enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè pa gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.2_M	Tire konklizyon senp nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 5e AF</u> lè w fè lyezon ant de oswa plis <u>enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan yon paragaf men ki pa nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.	R2.2.2_E	Tire konklizyon senp nan yon <u>tèks kontinyèl klas 5e AF</u> lè w fè lyezon de <u>enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit</u> nan youn oswa plis paragaf lè gen distans separe <u>enfòmasyon yo ak/oswa gen anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)
R2.2.3_P	Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de <u>enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la kote koneksyon ant pati yo klè epi pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .	R2.2.3_M	Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis <u>enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.3_E	Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 5e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis <u>enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la epi gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R2.2.4_P	Idantifye premye ak dènye evènman/aksyon/etap yo nan yon sekans nan yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> .	R2.2.4_M	Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.4_E	Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap, ki gen ladan kèk ki gen mwens <u>enpòtan</u> , nan yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> .
R2.2.5_P	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 5e AF</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite ak lè pwenne vi a deklare aklè.	R2.2.5_M	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 5e AF</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite ak lè pwennvi a <u>parèt</u> men li pa deklare aklè.	R2.2.5_E	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 5e AF</u> lè gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> ak lè pwennvi a pa twò <u>parèt</u> epi li pa deklare aklè. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon <u>tèks nivo klas la</u>					
R2.3.1_P	Idantifye <u>lide prensipal</u> nan yon <u>tèks klas 5e AF</u> lè li <u>enpòtan</u> men li pa deklare aklè.	R2.3.1_M	Idantifye <u>lide prensipal</u> yon <u>tèks nan klas 5e AF</u> lè li pa <u>deklare aklè</u> .	R2.3.1_E	N/A
R2.3.2_P	N/A	R2.3.2_M	N/A	R2.3.2_E	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 5e AF</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)

KLAS 5E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R3: REFLECHI SOU ENFOMASYON		
R3.1: Idantifye objektif ak piblik yon tèks		
R3.1.1_P N/A	R3.1.1_M Idantifye objektif yon tèks nivo klas 5e AF lè gen endis <u>enpòtan</u> epi objektif la pa deklare aklè. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R3.1.1_E Idantifye objektif yon tèks nan nivo klas 5e AF lè gen endis ki pa twò <u>enpòtan</u> epi objektif la pa deklare aklè.
R3.2: Evalye yon tèks ak jistifikasyon		
R3.2.1_P Bay yon <u>opinyon</u> (ki gen rapò ak tèks la) sou yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> san bay prèv.	R3.2.1_M Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R3.2.1_E Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 5e AF</u> epi sèvi ak prèv konplè ki soti nan tèks la ak konesans ke nou te genyen anvan pou jistifye <u>opinyon</u> sa.
R3.3: Evalye estati reklamasyon yo fè nan yon tèks—pa aplikab pou 5e AF		
R3.4: Evalye efikasite yon tèks—pa aplikab pou 5e AF		

Klas 6e AF

KLAS 6E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
---	-------------------------------------	------------------------------------

C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY

C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

Pa aplikab pou klas 6e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e ak 2e AF

C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 6e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF

C3: ENTEPRÈTE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 6e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 2e ak 3e AF

D: DEKODE

D1: PRESIZYON

D1.1: Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm

D1.1.1_P Si kourikoulòm 6e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 6e AF ki trè komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_M Si kourikoulòm 6e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 6e AF ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_E Si kourikoulòm 6e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 6e AF ki depase komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2: Dekode mo izole

D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 6e AF izole ki trè komen ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 6e AF izole ki komen (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 6e AF izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D2: ABILITE

D2.1: Di oswa fè siy yon tèks kontinyèl nivo klas la ak vitès ak presizyon

D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 6e AF a yon vitès ralanti dapre estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).

D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 6e AF a yon vitès ki satisfè minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 6e AF a yon vitès ki depase minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

R: KONPREYANSYON LEKTI

R1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

R1.1: Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas yo

R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon mo ki trè komen nan nivo klas 6e AF (*egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas 6e AF (*egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon an nan mwens komen mo klas 6e AF. (*egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout*).

KLAS 6E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R1.2: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk oswa lyezon mo rapwoche</u>					
R1.2.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 6e AF ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 6e AF ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo toupre men yo pa adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas 6e AF ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.2.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande a enpòtan. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande a pa enpòtan epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo pa enpòtan epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.2.3b_P	N/A	R1.2.3b_M	N/A	R1.2.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas la ak <u>lyezon mo sinonim</u>					
R1.3.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks kontinyèl 6e AF ak lyezon mo sinonim lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks kontinyèl 6e AF ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_E	Tire plizyè enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks 6e AF ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.3.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a parèt aklè (egzanp, tit la oswa yon antèt) epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF ak lyezon mo sinonim (egzanp, dyagram senp, tablo ak graf) lè enfòmasyon yo mande pa enpòtan epi gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande yo pa enpòtan epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.3.3b_P	N/A	R1.3.3b_M	N/A	R1.3.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>

KLAS 6E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R2: ENTÈPRETE ENFÒMASYON		
R2.1: Idantifye siyifikasyon mo ak ekspresyon enkonni nan yon tèks nivo klas la		
R2.1.1a_P Idantifye siyifikasyon mo enkonni (gen ladann mo yo abitye yo itilize nan fason yo <u>pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 6e AF lè gen <u>anpil</u> endis ki parèt aklè (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).	R2.1.1a_M Idantifye siyifikasyon mo enkonni (gen ladann mo yo abitye yo itilize nan fason yo <u>pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 6e AF lè gen <u>anpil</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.1.1a_E Idantifye siyifikasyon mo enkonni (gen ladann mo yo abitye yo itilize nan fason yo <u>pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 6e AF lè <u>pa gen twòp</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).
R2.1.1b_P N/A	R2.1.1b_M Idantifye siyifikasyon ekspresyon idyomatik oswa figire nan yon tèks klas <u>6e AF</u> lè gen plizyè endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).	R2.1.1b_E Idantifye siyifikasyon ekspresyon idyomatik oswa figire nan yon tèks klas 6e AF lè endis yo limite (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).
R2.2: Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la		
R2.2.2_P Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl nivo klas 6e AF lè w fè lyezon ant de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè pa gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .	R2.2.2_M Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl nivo klas 6e AF lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan yon paragaf men ki pa nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.2_E Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl klas 6e AF lè w fè lyezon de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> nan youn oswa plis paragaf lè gen distans separe enfòmasyon ki ta dwe konekte yo ak/oswa gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)
R2.2.3_P Fè konklizyon nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la kote koneksyon ant pati yo klè epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.3_M Fè konklizyon nan yon tèks non-kontinyèl <u>nivo klas 6e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.3_E Fè konklizyon nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 6e AF (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la epi gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R2.2.4_P Idantifye premye ak dènye evènman/aksyon/etap yo nan yon sekans nan yon tèks nivo klas 6e AF lè yo bay sekans lan aklè. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.4_M Idantifye sekans jiska kat vènman/aksyon/etap enpòtan nan yon tèks nivo klas 6e AF lè yo prezante sekans lan nan <u>lòd kwonolojik</u> nan tèks la (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.4_E Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap, ki gen ladan kèk ki gen mwens <u>enpòtan</u> , nan yon tèks nivo klas 6e AF lè nou dwe jwenn frekans lan (egzanp, yo pa di aklè <u>youn oswa plis etap</u>) men gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.

KLAS 6E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R2.2.5_P	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak lè pwennvi a deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.5_M	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi lè pwennvi a <u>parèt</u> men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.5_E	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa ak lè pwennvi a pa twò <u>parèt</u> epi li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.6_P	Idantifye prèv nan yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon an klè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.6_M	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon pa <u>parèt</u> aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.6_E	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> ak detay oswa prèv ki pa twò <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon pa <u>parèt</u> aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.7_P	Rekonèt yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> lè <u>konklizyon</u> an endike aklè.	R2.2.7_M	Idantifye yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks klas 6e AF</u> lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.7_E	Idantifye yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks klas 6e AF</u> lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ak detay oswa enfòmasyon ki pa twò <u>parèt</u> ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon tèks nivo klas la					
R2.3.1_P	Idantifye <u>lide prensipal</u> yon <u>tèks nan klas 6e AF</u> lè li pa <u>deklare aklè</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.1_M	N/A	R2.3.1_E	N/A
R2.3.2_P	N/A	R2.3.2_M	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 6e AF</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.2_E	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 6e AF</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R3: REFLECHI SOU ENFÒMASYON					
R3.1: Idantifye objektif ak piblik yon tèks					
R3.1.1_P	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen endis <u>enpòtan</u> , pa gen enfòmasyon kontradiktwa, epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.	R3.1.1_M	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen endis <u>enpòtan</u> , gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.1_E	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen mwens endis oswa endis ki mwens <u>enpòtan</u> , gen anpil enfòmasyon kontradiktwa epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R3.1.2_P	N/A	R3.1.2_M	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.2_E	Idantifye prèv ki mwens <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R3.1.3_P	N/A	R3.1.3_M	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè gen endikasyon <u>enpòtan</u> , enfòmasyon kontradiktwa limite, epi yo pa endike piblik lan. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3_E	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè gen mwens endikasyon <u>enpòtan</u> , anpil enfòmasyon kontradiktwa, epi yo pa endike piblik lan. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>

KLAS 6E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R3.2: Evalye yon tèks ak jistifikasyon		
R3.2.1_P Bay yon <u>opinyon</u> (ki gen rapò ak tèks la) sou yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> san bay prèv. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.2.1_M Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 6e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.2.1_E Idantifye prèv ki soti nan yon tèks <u>nivo klas 6e AF</u> pou kore yon <u>opinyon</u> ki kontrè ak sa nou tap atann (lè diferan pèspektiv valab). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R3.3: Evalye estati reklamasyon yo fè nan yon tèks		
R3.3.1_P N/A	R3.3.1_M Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon</u> (jan yo prezante) nan yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè endikasyon yo enpòtan. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.3.1_E Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon</u> (jan yo prezante) nan yon <u>tèks nan nivo klas 6e AF</u> lè endikasyon yo pa anpil. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R3.4: Evalye efikasite yon tèks—pa aplikab pou 6e AF		

Klas 7e AF

KLAS 7E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY		
C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO		
Pa aplikab pou klas 7e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e ak 2e AF		
C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
Pa aplikab pou klas 7e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF		
C3: ENTEPRÈTE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
Pa aplikab pou klas 7e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 2e ak 3e AF		
D: DEKODE		
D1: PRESIZYON		
D1.1: Idantifye korespondans <u>senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm</u>		
D1.1.1_P Si kourikoulòm <u>7e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 7e AF</u> ki trè <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_M Si kourikoulòm <u>7e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 7e AF</u> ki <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_E Si kourikoulòm <u>7e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 7e AF</u> ki depase sa ki <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D1.2: Dekode mo izole		
D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 7e AF</u> izole ki trè <u>komen</u> ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 7e AF</u> izole ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon <u>mo klas 7e AF</u> izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D2: ABILITE		
D2.1: Di oswa fè siy yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> la ak vitès ak presizyon		
D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk presizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 7e AF</u> a yon vitès ralanti dapre <u>estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).	D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk presizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 7e AF</u> a yon vitès ki satisfè <u>minimòm estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an.	D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk presizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 7e AF</u> a yon vitès ki depase <u>minimòm estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an.
R: KONPREYANSYON LEKTI		
R1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO		
R1.1: Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen</u> nan nivo klas yo		
R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon <u>mo ki trè komen nan nivo klas 7e AF</u> (egzanp, <i>lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout</i>).	R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas 7e AF</u> (egzanp, <i>lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout</i>). (Gade eleman <i>egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon <u>an nan mwens komen mo klas 7e AF</u> . (egzanp, <i>lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout</i>).

KLAS 7E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R1.2: Jwenn enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas ak lyezon dirèk oswa lyezon mo rapwòche					
R1.2.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 7e AF ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 7e AF ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo toupre men yo pa adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_E	Tire plizyè enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas 7e AF ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>
R1.2.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande a parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè enfòmasyon yo mande yo pa enpòtan epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.3b_P	N/A	R1.2.3b_M	N/A	R1.2.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak lyezon dirèk oswa mo rapwoche lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3: Tire enfòmasyon eksplisit nan yon tèks nivo klas la ak lyezon mo sinonim					
R1.3.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks kontinyèl 7e AF ak lyezon mo sinonim lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite.	R1.3.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks kontinyèl 7e AF ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_E	Tire plizyè enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks 7e AF ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande a parèt aklè <i>(egzanp, tit la oswa yon antèt)</i> epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite.	R1.3.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF ak lyezon mo sinonim (egzanp, dyagram senp, tablo ak graf) lè enfòmasyon yo mande pa parèt aklè epi gen enfòmasyon kontradiktwa. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon eksplisit nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak lyezon mo sinonim lè enfòmasyon yo mande yo pa parèt aklè epi gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3.3b_P	N/A	R1.3.3b_M	N/A	R1.3.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon eksplisit ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks non-kontinyèl nivo klas 7e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa.

KLAS 7E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R2: INTEPRETE ENFÒMASYON		
R2.1: Idantifye siyifikasyon <u>mo ak ekspresyon enkonni</u> nan yon tèks nivo klas la		
R2.1.1a_P Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 7e AF lè gen <u>anpil</u> endis ki parèt aklè (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).	R2.1.1a_M Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 7e AF lè gen <u>anpil</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>). (<i>Gade eleman <u>egzanp yo nan Anèks C.</u></i>)	R2.1.1a_E Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 7e AF lè pa gen <u>twòp</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).
R2.1.1b_P N/A	R2.1.1b_M Idantifye siyifikasyon <u>ekspresyon idyomatik</u> oswa <u>figire</u> nan yon tèks klas 7e AF lè gen <u>plizyè</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).	R2.1.1b_E Idantifye siyifikasyon <u>ekspresyon idyomatik</u> oswa <u>figire</u> nan yon tèks klas 7e AF lè endis yo <u>limite</u> (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).
R2.2: Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la		
R2.2.2_P Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl <u>nivo klas 7e AF</u> lè w fè lyezon ant de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè pa gen enfòmasyon kontradiktwa.	R2.2.2_M Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl <u>nivo klas 7e AF</u> lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan yon paragraf men ki pa nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè gen enfòmasyon kontradiktwa <u>limite</u> . (<i>Gade eleman <u>egzanp yo nan Anèks C.</u></i>)	R2.2.2_E Tire konklizyon senp nan yon tèks kontinyèl <u>klas 7e AF</u> lè w fè lyezon de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> nan youn oswa plis paragraf lè gen distans separe enfòmasyon ki ta dwe konekte yo ak/oswa gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman <u>egzanp yo nan Anèks C.</u></i>)
R2.2.3_P Fè konklizyon nan yon tèks <u>non-kontinyèl nivo klas 7e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la kote koneksyon ant pati yo klè epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. (<i>Gade eleman <u>egzanp yo nan Anèks C.</u></i>)	R2.2.3_M Fè konklizyon nan yon tèks <u>non-kontinyèl nivo klas 7e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la epi gen enfòmasyon kontradiktwa <u>limite</u> . (<i>Gade eleman <u>egzanp yo nan Anèks C.</u></i>)	R2.2.3_E Fè konklizyon nan yon tèks <u>non-kontinyèl nivo klas 7e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la epi gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R2.2.4_P Idantifye premye ak dènye evènman/aksyon/etap yo nan yon sekans nan yon tèks nivo klas 7e AF lè yo bay sekans lan nan <u>lòd kwonolojik</u> nan tèks la.	R2.2.4_M Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap <u>enpòtan</u> nan yon tèks nivo klas 7e AF lè yo prezante sekans lan lè nou dwe jwenn frekans lan (egzanp, yo pa di aklè <u>youn oswa plis etap</u>) men gen enfòmasyon kontradiktwa <u>limite</u> . (<i>Gade eleman <u>egzanp yo nan Anèks C.</u></i>)	R2.2.4_E Idantifye sekans jiska kat evènman/aksyon/etap, ki gen ladan kèk ki gen mwens <u>enpòtans</u> , nan yon tèks nivo klas 7e AF lè nou dwe jwenn frekans lan (egzanp, yo pa di aklè <u>youn oswa plis etap</u>) men gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> tankou tan ki monte youn sou lòt.

KLAS 7E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R2.2.5_P	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak lè pwennvi a deklare aklè.	R2.2.5_M	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi lè pwennvi a <u>parèt</u> men li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.5_E	Idantifye yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa ak lè pwennvi a pa twò <u>parèt</u> epi li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.6_P	Idantifye prèv nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon an klè.	R2.2.6_M	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon pa parèt aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.6_E	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> ak detay oswa prèv ki pa twò <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon pa parèt aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.7_P	Rekonèt yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> lè <u>konklizyon</u> an endike aklè.	R2.2.7_M	Idantifye yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks klas 7e AF</u> lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.7_E	Idantifye yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks klas 7e AF</u> lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ak detay oswa enfòmasyon ki pa twò parèt ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè.
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon <u>tèks nivo klas la</u>					
R2.3.1_P	Idantifye <u>lide prensipal</u> yon <u>tèks nan klas 7e AF</u> oswa yon pati nan tèks la (egzanp, yon paragaf) lè li pa <u>deklare aklè</u> .	R2.3.1_M	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 7e AF</u> oswa yon pati yon tèks (egzanp yon paragaf). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.1_E	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 7e AF</u> oswa yon pati yon tèks (egzanp yon paragaf).
R3: REFLECHI SOU ENFOMASYON					
R3.1: Idantifye <u>objektif</u> ak piblik yon tèks					
R3.1.1_P	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen endis <u>enpòtan</u> , pa gen enfòmasyon kontradiktwa, epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.1_M	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen plizyè endis, gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.1_E	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen mwens endis oswa endis ki mwens <u>enpòtan</u> , gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.
R3.1.2_P	Sèvi ak prèv <u>ki parèt aklè</u> nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la.	R3.1.2_M	Sèvi ak prèv nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.2_E	N/A
R3.1.3a_P	N/A	R3.1.3a_M	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> lè gen endikasyon <u>enpòtan</u> , <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite, epi yo pa endike piblik lan aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3a_E	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> lè gen mwens endikasyon <u>enpòtan</u> , anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> , epi yo pa endike piblik lan aklè.
R3.1.3b_P	N/A	R3.1.3b_M	Sèvi ak prèv <u>ki parèt aklè</u> nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>piblik</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3b_E	Sèvi ak prèv <u>ki parèt aklè</u> ak sa ki mwens parèt nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>piblik</u> la.

KLAS 7E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R3.2: Evalue yon tèks ak jistifikasyon		
R3.2.1_P Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa.	R3.2.1_M Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.2.1_E Idantifye prèv ki soti nan yon <u>tèks nivo klas 7e AF</u> pou kore yon <u>opinyon</u> ki kontrè ak sa nou tap atann (lè diferan pèspektiv valab).
R3.3: Evalue estati reklamasyon yo fè nan yon tèks		
R3.3.1_P Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon (jan yo prezante)</u> nan yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> lè endis <u>parèt aklè</u> .	R3.3.1_M Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon (jan yo prezante)</u> nan yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.3.1_E Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon (jan yo prezante)</u> nan yon <u>tèks nan nivo klas 7e AF</u> epi sèvi ak prèv pou jistifye opinyon sa.
R3.4: Evalue efikasite yon tèks—pa aplikab pou 7e AF		

Klas 8e AF

KLAS 8E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY		
C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO		
Pa aplikab pou klas 8e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e ak 2e AF		
C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
Pa aplikab pou klas 8e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF		
C3: ENTEPRÈTE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
Pa aplikab pou klas 8e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 2e ak 3e AF		
D: DEKODE		
D1: PRESIZYON		
D1.1: Idantifye korespondans <u>senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm</u>		
D1.1.1_P Si kourikoulòm <u>8e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk prezizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 8e AF</u> ki trè <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_M Si kourikoulòm <u>8e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk prezizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 8e AF</u> ki <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.1.1_E Si kourikoulòm <u>8e AF</u> a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk prezizyon <u>korespondans senbòl-son/òtograf dijital</u> ak/oswa <u>senbòl-mòfèm klas 8e AF</u> ki depase sa ki <u>komen</u> yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D1.2: Dekode mo izole		
D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk prezizyon <u>mo klas 8e AF</u> izole ki trè <u>komen</u> ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk prezizyon <u>mo klas 8e AF</u> izole ki <u>komen</u> (espesifik ak lang ak peyi a).	D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk prezizyon <u>mo klas 8e AF</u> izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).
D2: ABILITE		
D2.1: Di oswa fè siy yon <u>tèks kontinyèl nivo klas</u> la ak vitès ak prezizyon		
D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk prezizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 8e AF</u> a yon vitès ralanti dapre <u>estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).	D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk prezizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 8e AF</u> a yon vitès ki satisfè <u>minimòm estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an.	D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk prezizyon yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 8e AF</u> a yon vitès ki depase <u>minimòm estanda nasyonal pou abilite</u> pou lang evalyasyon an fèt ladan an.
R: KONPREYANSYON LEKTI		
R1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO		
R1.1: Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas yo</u>		
R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon <u>mo ki trè komen nan nivo klas 8e AF</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout</i>).	R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon <u>mo komen nan nivo klas 8e AF</u> (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout</i>). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon <u>an nan mwens komen mo klas 8e AF</u> . (<i>egzanp, lye yon mo yo bay ak yon ilustrasyon oswa yon sinonim oswa bay yon definisyon kout</i>).

KLAS 8E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R1.2: Jwenn enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwoche</u>					
R1.2.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon tèks nivo klas 8e AF ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas 8e AF ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo toupre men yo pa adjasan ak mo ki lye a epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas 8e AF ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>parèt</u> aklè epi gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> .
R1.2.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande a <u>parèt</u> aklè (egzanp: tit la oswa yon antèt) epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite.	R1.2.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande a pa <u>parèt</u> aklè epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> .
R1.2.3b_P	N/A	R1.2.3b_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> .
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas la ak <u>lyezon mo sinonim</u>					
R1.3.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks <u>kontinyèl</u> 8e AF ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite. <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks <u>kontinyèl</u> 8e AF ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa <u>parèt</u> aklè epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.2_E	Tire plizyè enfòmasyon enpòtan, eksplisit, nan yon tèks 8e AF ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa <u>parèt</u> aklè epi gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> .
R1.3.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a <u>parèt</u> aklè (egzanp, tit la oswa yon antèt) epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite.	R1.3.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF ak <u>lyezon mo sinonim</u> (egzanp, dyagram senp, tablo ak graf) lè enfòmasyon yo mande pa <u>parèt</u> aklè epi gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzant yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>parèt</u> aklè epi gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> .
R1.3.3b_P	N/A	R1.3.3b_M	N/A	R1.3.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon tèks <u>non-kontinyèl</u> nivo klas 8e AF (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> .

KLAS 8E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R2: ENTEPRETE ENFOMASYON					
R2.1: Idantifye siyifikasyon <u>mo ak ekspresyon enkonni</u> nan yon tèks nivo klas la					
R2.1.1a_P	Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè gen <u>anpil</u> endis ki parèt aklè (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).	R2.1.1a_M	Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè gen <u>anpil</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.1.1a_E	Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè pa gen <u>twòp</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).
R2.1.1b_P	N/A	R2.1.1b_M	Idantifye siyifikasyon <u>ekspresyon idyomatik</u> oswa <u>figure</u> nan yon <u>tèks klas 8e AF</u> lè gen plizyè endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).	R2.1.1b_E	Idantifye siyifikasyon <u>ekspresyon idyomatik</u> oswa <u>figure</u> nan yon <u>tèks klas 8e AF</u> lè endis yo limite (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).
R2.2: Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la					
R2.2.2_P	Fè konklizyon nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 8e AF</u> lè w fè lyezon ant de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (<i>egzanp, relasyon koz oswa konparezon</i>) nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè pa gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.2_M	Fè konklizyon nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 8e AF</u> lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (<i>egzanp, relasyon koz oswa konparezon</i>) nan yon paragraf men ki pa nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.	R2.2.2_E	Fè konklizyon nan yon <u>tèks kontinyèl klas 8e AF</u> lè w fè lyezon de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> nan youn oswa plis paragraf lè gen distans separe enfòmasyon ki ta dwe konekte yo ak/oswa gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)
R2.2.3_P	Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 8e AF</u> (<i>egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf</i>) lè w fè lyezon ant de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (<i>egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon</i>) ki soti nan de pati tèks la kote koneksyon ant pati yo klè epi pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .	R2.2.3_M	Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 8e AF</u> (<i>egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf</i>) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (<i>egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon</i>) ki soti nan de pati tèks la epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.3_E	Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 8e AF</u> (<i>egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf</i>) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (<i>egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon</i>) ki soti nan de pati tèks la epi gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R2.2.4_P	Idantifye sekans evènman/aksyon/etap yo nan yon sekans nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè yo dwe dedui sekans lan (<i>egzanp, yo pa di aklè youn oswa plis etap</i>) men gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.	R2.2.4_M	Idantifye sekans evènman/aksyon/etap <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè yo prezante sekans lan lè nou dwe jwenn frekans lan (<i>egzanp, yo pa di youn sèl etap aklè</i>) epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite epi gen tan ki monte youn sou lòt. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.4_E	Idantifye sekans evènman/aksyon/etap nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè frekans lan pa prezante nan lòd kwonolojik nan tèks la.
R2.2.5_P	Idantifye, konpare, kontraste yon pwennvi (<i>egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a</i>) nan yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite ak lè pwennvi a deklare aklè.	R2.2.5_M	Idantifye, konpare, kontraste yon pwennvi (<i>egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a</i>) nan yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè gen enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> limite epi lè pwennvi a <u>parèt</u> men li pa deklare aklè.	R2.2.5_E	Idantifye, konpare, kontraste yon pwennvi (<i>egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a</i>) nan yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> ak lè pwennvi a pa twò <u>parèt</u> epi li pa deklare aklè. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)

KLAS 8E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R2.2.6_P	Idantifye prèv nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon an klè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.6_M	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon pa parèt aklè.	R2.2.6_E	Idantifye prèv <u>enpòtan</u> ak detaye oswa prèv ki pa twò <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon lè relasyon pa parèt aklè.
R2.2.7_P	Rekonèt yon konklizyon debaz nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> lè <u>konklizyon</u> an endike aklè.	R2.2.7_M	Tire yon <u>konklizyon</u> debaz nan yon <u>tèks klas 8e AF</u> lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ki soti nan youn oswa plizyè paragraf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.7_E	Tire yon konklizyon nan yon <u>tèks klas 8e AF</u> lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ak detaye oswa enfòmasyon ki pa twò parèt ki soti nan youn oswa plizyè paragraf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè.
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon <u>tèks nivo klas la</u>					
R2.3.1_P	Idantifye <u>lide prensipal</u> yon <u>tèks nan klas 8e AF</u> oswa yon pati nan tèks la (egzanp, yon paragraf) lè li pa <u>deklare aklè</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.1_M	N/A	R2.3.1_E	N/A
R2.3.2_P	N/A	R2.3.2_M	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 8e AF</u> oswa yon pati yon tèks (egzanp yon paragraf). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.3.2_E	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal</u> ak lide segondè nan yon <u>tèks klas 8e AF</u> oswa yon pati yon tèks (egzanp yon paragraf).
R3: REFLECHI SOU ENFOMASYON					
R3.1: Idantifye <u>objektif</u> ak piblik yon tèks					
R3.1.1_P	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj, grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen plizyè endis <u>enpòtan</u> , pa gen enfòmasyon kontradiktwa, epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.	R3.1.1_M	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen plizyè endis, gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.1_E	Idantifye <u>objektif</u> yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen mwens endis oswa endis ki mwens <u>enpòtan</u> , gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.
R3.1.2_P	Sèvi ak prèv <u>ki parèt aklè</u> nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la.	R3.1.2_M	Sèvi ak prèv nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.2_E	N/A
R3.1.3a_P	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè gen plizyè endis <u>enpòtan</u> , <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite, epi yo pa endike piblik lan aklè.	R3.1.3a_M	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè gen plizyè endis <u>enpòtan</u> , <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite, epi yo pa endike piblik lan aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3a_E	Idantifye piblik yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè pa gen twò endis <u>enpòtan</u> , anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> , epi yo pa endike piblik lan aklè.
R3.1.3b_P	Sèvi ak prèv <u>ki parèt aklè</u> nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>piblik</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3b_M	Sèvi ak prèv <u>ki pètinan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>piblik</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3b_E	Sèvi ak prèv <u>ki pi pètinan</u> an nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou sipòte idantifikasyon <u>piblik</u> la.

KLAS 8E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R3.2: Evalue yon tèks ak jistifikasyon		
R3.2.1_P Bay yon <u>opinyon</u> sou <u>lide prensipal</u> la (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa.	R3.2.1_M Bay yon <u>opinyon</u> (lè diferan pèspektiv valab) sou yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> epi sèvi ak prèv <u>enpòtan</u> nan tèks la pou jistifye <u>opinyon</u> sa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.2.1_E Idantifye prèv ki soti nan yon <u>tèks nivo klas 8e AF</u> pou kore yon <u>opinyon</u> ki kontrè ak sa nou tap atann (lè diferan pèspektiv valab).
R3.3: Evalue estati reklamasyon yo fè nan yon tèks		
R3.3.1_P Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon (jan yo prezante)</u> nan yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> lè endis yo <u>parèt aklè</u> .	R3.3.1_M Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon (jan yo prezante)</u> nan yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.3.1_E Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak <u>opinyon (jan yo prezante)</u> nan yon <u>tèks nan nivo klas 8e AF</u> epi sèvi ak prèv pou jistifye sa.
R3.4: Evalue efikasite yon tèks		
R3.4.1_P N/A	R3.4.1_M Evalue efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki konvansyonèl anpil nan yon tèks nan nivo klas 8e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.4.1_E Evalue efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki konvansyonèl nan yon tèks nan nivo klas 8e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>

Klas 9e AF

KLAS 9E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
---	-------------------------------------	------------------------------------

C. KONPREYANSYON LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY

C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

Pa aplikab pou klas 9e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e ak 2e AF

C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 9e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 1e, 2e ak 3e AF

C3: ENTEPRÈTE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

Pa aplikab pou klas 9e AF – kontni sa yo konplèman kouvri nan klas 2e ak 3e AF

D: DEKODE

D1: PRESIZYON

D1.1: Idantifye korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm

D1.1.1_P Si kourikoulòm 9e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 9e AF ki trè komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_M Si kourikoulòm 9e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 9e AF ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.1.1_E Si kourikoulòm 9e AF a entwodui nouvo senbòl, di oswa fè siy avèk presizyon korespondans senbòl-son/òtograf dijital ak/oswa senbòl-mòfèm klas 9e AF ki depase sa ki komen yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2: Dekode mo izole

D1.2.1_P Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 9e AF izole ki trè komen ak senp, (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_M Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 9e AF izole ki komen (espesifik ak lang ak peyi a).

D1.2.1_E Di oswa fè siy avèk presizyon mo klas 9e AF izole ki pi difisil yo (espesifik ak lang ak peyi a).

D2: ABILITE

D2.1: Di oswa fè siy yon tèks kontinyèl nivo klas la ak vitès ak presizyon

D2.1.2_P Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 9e AF a yon vitès ralanti dapre estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an (egzanp, mo pa mo).

D2.1.2_M Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 9e AF a yon vitès ki satisfè minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

D2.1.2_E Di oswa fè siy avèk presizyon yon tèks kontinyèl nivo klas 9e AF a yon vitès ki depase minimòm estanda nasyonal pou abilite pou lang evalyasyon an fèt ladan an.

R: KONPREYANSYON LEKTI

R1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

R1.1: Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas yo

R1.1.1_P Rekonèt siyifikasyon mo ki trè komen nan nivo klas 9e AF (egzanp, *lye* yon mo yo bay ak yon *ilistrasyon* oswa yon *sinonim* oswa bay yon *definisyon* kout).

R1.1.1_M Rekonèt siyifikasyon mo komen nan nivo klas 9e AF (egzanp, *lye* yon mo yo bay ak yon *ilistrasyon* oswa yon *sinonim* oswa bay yon *definisyon* kout). (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)

R1.1.1_E Rekonèt siyifikasyon an nan mwens komen mo klas 9e AF. (egzanp, *lye* yon mo yo bay ak yon *ilistrasyon* oswa yon *sinonim* oswa bay yon *definisyon* kout). (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)

KLAS 9E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R1.2: Tire <u>enfòmasyon eksplisit</u> nan yon tèks nivo klas ak <u>lyezon dirèk</u> oswa <u>lyezon mo rapwoche</u>					
R1.2.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks nivo klas 9e AF</u> ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo adjasan ak mo ki lye a epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas 9e AF</u> ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo toupre men yo pa adjasan ak mo ki lye a epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.2_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas 9e AF</u> ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>parèt aklè</u> epi gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R1.2.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande a <u>parèt aklè</u> (egzanp: tit la oswa yon antèt) epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite.	R1.2.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande a pa <u>parèt aklè</u> epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>enpòtan</u> epi gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R1.2.3b_P	N/A	R1.2.3b_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.2.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon dirèk oswa mo rapwoche</u> lè gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R1.3: Tire enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks nivo klas la</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u>					
R1.3.2_P	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks kontinyèl 9e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.	R1.3.2_M	Tire yon sèl enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks kontinyèl 9e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa <u>parèt aklè</u> epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .	R1.3.2_E	Tire plizyè enfòmasyon enpòtan, eksplisit nan yon <u>tèks 9e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a pa <u>parèt aklè</u> epi gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R1.3.3a_P	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande a <u>parèt aklè</u> (egzanp, tit la oswa yon antèt) epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.	R1.3.3a_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> ak <u>lyezon mo sinonim</u> (egzanp, dyagram senp, tablo ak graf) lè enfòmasyon yo mande pa <u>parèt aklè</u> epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.3a_E	Tire plizyè enfòmasyon <u>eksplisit</u> nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram senp, tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè enfòmasyon yo mande yo pa <u>parèt aklè</u> epi gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R1.3.3b_P	N/A	R1.3.3b_M	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R1.3.3b_E	Tire yon sèl enfòmasyon <u>eksplisit</u> ki satisfè plizyè kritè nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) ak <u>lyezon mo sinonim</u> lè gen anpil <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .

KLAS 9E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R2: ENTEPRETE ENFOMASYON		
R2.1: Idantifye siyifikasyon mo ak ekspresyon enkonni nan yon tèks nivo klas la		
R2.1.1a_P Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 9e AF lè gen <u>anpil</u> endis ki parèt aklè (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).	R2.1.1a_M Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 9e AF lè gen <u>anpil</u> endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>). (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.1.1a_E Idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> (gen ladann <u>mo yo abitye yo itilize nan fason yo pa abitye</u>) nan yon tèks nivo klas 9e AF lè endis yo limite (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon mòfolojik espesifik lang lan oswa endikasyon kontèks pou idantifye siyifikasyon <u>mo enkonni</u> yo</i>).
R2.1.1b_P N/A	R2.1.1b_M Idantifye siyifikasyon ekspresyon <u>idyomatik</u> oswa <u>figure</u> nan yon tèks klas 9e AF lè gen plizyè endis (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).	R2.1.1b_E Idantifye siyifikasyon ekspresyon <u>idyomatik</u> oswa <u>figure</u> nan yon tèks klas 9e AF lè endis yo limite (<i>egzanp, sèvi ak endikasyon semantik espesifik pou lang oswa endikasyon kontèks</i>).
R2.2: Fè konklizyon nan yon tèks nivo klas la		
R2.2.2_P Fè konklizyon nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 9e AF</u> lè w fè lyezon ant de enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè pa gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> . (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.2_M Fè konklizyon nan yon <u>tèks kontinyèl nivo klas 9e AF</u> lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> (egzanp, relasyon koz oswa konparezon) nan yon paragraf men ki pa nan <u>fraz youn apre lòt</u> lè gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite.	R2.2.2_E Fè konklizyon nan yon <u>tèks kontinyèl klas 9e AF</u> lè w fè lyezon de oswa plis enfòmasyon <u>eksplisit ak/oswa enplisit</u> nan youn oswa plis paragaf lè gen distans separe enfòmasyon ki ta dwe konekte yo ak/oswa gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R2.2.3_P Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks la kote koneksyon ant pati yo klè epi pa gen okenn <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .	R2.2.3_M Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks non- kontinyèl la epi gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> limite. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.3_E Fè konklizyon nan yon <u>tèks non-kontinyèl nivo klas 9e AF</u> (egzanp, dyagram detaye, Tablo, ak graf) lè w fè lyezon ant de oswa plis enfòmasyon eksplisit ak/oswa enplisit (egzanp, relasyon kozatif oswa konparezon) ki soti nan de pati tèks non-kontinyèl la epi gen <u>anpil enfòmasyon kontradiktwa</u> .
R2.2.4_P Idantifye sekans evènman/aksyon/etap yo nan yon sekans nan yon <u>tèks nivo klas 9e AF</u> lè yo dwe dedwi sekans lan (egzanp, yo pa di aklè <u>youn oswa plis etap</u>) men gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> tankou tan kap monte youn sou lòt. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.4_M Idantifye sekans evènman/aksyon/etap <u>enpòtan</u> nan yon <u>tèks nivo klas 9e AF</u> lè yo pa prezante sekans lan nan lòd kwonolojik ki nan tèks la. (<i>Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.</i>)	R2.2.4_E Idantifye sekans evènman/aksyon/etap nan yon <u>tèks nivo klas 9e AF</u> lè frekans lan pa prezante nan <u>lòd kwonolojik</u> nan tèks la ak kèk eleman sekans lan ke nou ta dwe dedwi ak/oswa gen <u>enfòmasyon kontradiktwa</u> .

KLAS 9E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Satisfè Konpetans Minimal Global yo		Depase Konpetans Minimal Global yo	
R2.2.5_P	Idantifye, konpare, kontraste yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon tèks nan nivo klas 9e AF lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak lè pwennvi a deklare aklè.	R2.2.5_M	Idantifye, konpare, kontraste yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon tèks nan nivo klas 9e AF lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi lè pwennvi a parèt men li pa deklare aklè.	R2.2.5_E	Idantifye, konpare, kontraste yon pwennvi (egzanp, sou yon gwoup, pèsonaj, oswa otè a) nan yon tèks nan nivo klas 9e AF lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa ak lè pwennvi a pa twò parèt epi li pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.6_P	Idantifye, konpare, kontraste prèv nan yon tèks nivo klas 9e AF pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon nan tèks la lè relasyon an parèt aklè.	R2.2.6_M	Idantifye, konpare, kontraste prèv <u>enpòtan</u> nan yon tèks nivo klas 9e AF pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon nan tèks la lè relasyon an pa parèt aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.6_E	Idantifye, konpare, kontraste prèv <u>enpòtan</u> , detaye oswa prèv mwens enpòtan nan yon tèks nivo klas 9e AF pou kore oswa eksplike yon lide, aksyon, oswa deklarasyon nan tèks la lè relasyon an pa parèt aklè.
R2.2.7_P	Rekonèt yon konklizyon debaz nan yon tèks nivo klas 9e AF lè <u>konklizyon</u> an endike aklè.	R2.2.7_M	Tire yon <u>konklizyon</u> debaz nan yon tèks klas 9e AF lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.7_E	Tire yon konklizyon nan yon tèks klas 9e AF lè w fè sentèz enfòmasyon <u>enpòtan</u> ak detaye oswa enfòmasyon ki pa twò parèt ki soti nan youn oswa plizyè paragaf ak/oswa seksyon lè <u>konklizyon</u> an klèman anndan yo men li pa di aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R2.2.8_P	Aplike enfòmasyon ki soti nan yon tèks nivo klas 9e AF nan yon nouvo egzanp (egzanp, klasifye nouvo atik sou baz yon plan ki gen kritè senp) lè plan an senp, klè, epi ki baze sou yon sèl kritè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.8_M	Aplike enfòmasyon ki soti nan yon tèks nivo klas 9e AF nan yon nouvo egzanp (egzanp, klasifye nouvo atik sou baz yon plan ki gen kritè senp) lè plan an eksplisit, epi ki baze sou plizyè kritè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R2.2.8_E	Aplike enfòmasyon ki soti nan yon tèks nivo klas 9e AF nan yon nouvo egzanp (egzanp, klasifye nouvo atik sou baz yon plan ki gen kritè senp) lè plan an eksplisit, epi ki baze sou plizyè kritè.
R2.3: Idantifye lide prensipal ak lide segondè nan yon tèks nivo klas la					
R2.3.1_P	Idantifye <u>lide prensipal</u> yon tèks nan klas 9e AF oswa yon pati nan tèks la (egzanp, yon paragaf) lè li pa deklare aklè.	R2.3.1_M	N/A	R2.3.1_E	N/A
R2.3.2_P	N/A	R2.3.2_M	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal enpòtan</u> ak lide segondè nan yon tèks klas 9e AF oswa yon pati yon tèks (egzanp yon paragaf).	R2.3.2_E	Fè diferans ant yon <u>lide prensipal</u> ak lide segondè nan yon tèks klas 9e AF oswa yon pati yon tèks (egzanp yon paragaf). <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>
R3: REFLECHI SOU ENFÒMASYON					
R3.1: Idantifye <u>objektif</u> ak piblik yon tèks					
R3.1.1_P	Idantifye <u>objektif</u> yon tèks nivo klas 9e AF oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen plizyè endis <u>enpòtan</u> , pa gen enfòmasyon kontradiktwa, epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.	R3.1.1_M	Idantifye <u>objektif</u> yon tèks nivo klas 9e AF oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen plizyè endis, gen enfòmasyon kontradiktwa limite epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.1_E	Idantifye <u>objektif</u> yon tèks nivo klas 9e AF oswa karakteristik tèks (egzanp: imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè gen mwens endis oswa endis ki mwens <u>enpòtan</u> , gen anpil enfòmasyon kontradiktwa epi <u>objektif</u> la pa deklare aklè.
R3.1.2_P	Sèvi ak prèv ki <u>parèt aklè</u> nan yon tèks nivo klas 9e AF pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la.	R3.1.2_M	Sèvi ak prèv nan yon tèks nivo klas 9e AF pou sipòte idantifikasyon <u>objektif</u> la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.2_E	N/A

KLAS 9E AF: LEKTI – ENDIKATÈ POU TWA PI WO NIVO KONPETANS MINIMAL GLOBAL YO

Pasyèlman Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Satisfè Konpetans Minimal Global yo	Depase Konpetans Minimal Global yo
R3.1.3a_P Idantifye piblik yon tèks 9e AF lè gen plizyè endikasyon enpòtan, enfòmasyon kontradiktwa limite, epi yo pa di piblik la aklè.	R3.1.3a_M Idantifye piblik yon tèks 9e AF lè gen plizyè endikasyon enpòtan, enfòmasyon kontradiktwa limite, epi yo pa di piblik la aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3a_E Idantifye piblik yon tèks 9e AF lè pa gen twòp endikasyon enpòtan, anpil enfòmasyon kontradiktwa, epi yo pa di piblik la aklè.
R3.1.3b_P Sèvi ak prèv ki parèt aklè nan yon tèks nivo klas 9e AF pou sipòte idantifikasyon piblik la.	R3.1.3b_M Sèvi ak prèv ki pètinan nan yon tèks nivo klas 9e AF pou sipòte idantifikasyon piblik la. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.1.3b_E Sèvi ak prèv ki pi pètinan an oswa plizyè prèv pètinan nan yon tèks nivo klas 9e AF pou sipòte idantifikasyon piblik la.
R3.2: Evalue yon tèks avèk jistifikasyon		
R3.2.1_P Bay yon opinyon sou lide prensipal la (lè diferan pèspektiv valab) sou yon tèks nivo klas 9e AF epi sèvi ak prèv enpòtan nan tèks la pou jistifye opinyon sa.	R3.2.1_M Bay yon opinyon (lè diferan pèspektiv valab) sou yon tèks nivo klas 9e AF epi sèvi ak prèv enpòtan nan tèks la pou jistifye opinyon sa. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.2.1_E Idantifye prèv ki soti nan yon tèks nivo klas 9e AF pou kore yon opinyon ki kontrè ak sa nou tap atann (lè diferan pèspektiv valab).
R3.2.2_P N/A	R3.2.2_M Evalue konklizyon ki prezante nan yon tèks enfòmasyon nan nivo klas 9e AF kote yo fè konklizyon an aklè. (Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.) <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.2.2_E Evalue konklizyon ki prezante nan yon tèks enfòmasyon nan nivo klas 9e AF kote konklizyon an pa fin parèt aklè.
R3.3: Evalue estati reklamasyon yo fè nan yon tèks		
R3.3.1_P Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon (jan yo prezante) nan yon tèks nan nivo klas 9e AF lè endis yo parèt aklè. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.3.1_M Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon (jan yo prezante) nan yon tèks nan nivo klas 9e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.3.1_E Fè distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon (jan yo prezante) nan yon tèks nan nivo klas 9e AF epi sèvi ak prèv pou jistifye sa.
R3.3.2_P N/A	R3.3.2_M Rekonèt siy kredibilite nan yon tèks nivo klas 9e AF prezante nan fòm dijital oswa sou rezo sosyal lè endikasyon yo enpòtan.	R3.3.2_E Rekonèt siy kredibilite nan yon tèks nivo klas 9e AF prezante nan fòm dijital oswa sou rezo sosyal lè endikasyon yo pa twò enpòtan.
R3.4: Evalue efikasite yon tèks		
R3.4.1_P Evalue efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki konvansyonèl anpil nan yon tèks nan nivo klas 9e AF.	R3.4.1_M Evalue efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki konvansyonèl nan yon tèks nan nivo klas 9e AF. <i>(Gade eleman egzanp yo nan Anèks C.)</i>	R3.4.1_E Evalue efikasite chwa karakteristik yo (egzanp, imaj/grafik, karakteristik ki pa nan tèks la, ak vokabilè) lè yo itilize yo nan yon fason ki pa twò konvansyonèl nan yon tèks nan nivo klas 9e AF.

GLOSÈ AK REFERANS

GLOSÈ

Tèm	Definisyon
Atravè yon paragraf	Jwenn enfòmasyon yap chache a nan de (2) oswa plis kote nan yon sèl paragraf, men se pa nan fraz konsekitif. Lektè a dwe rekipere, sitou nan ka entèpretasyon enfòmasyon, dwe konekte enfòmasyon ki soti nan diferan kote nan paragraf la pou reponn kesyon an.
Atravè fraz konsekitif	fòmasyon yap chache a nan de (2) fraz ki akote youn ak lòt nan tèks la. Lektè a dwe rekipere, sitou nan ka entèprete enfòmasyon, dwe konekte enfòmasyon ki soti nan tou de fraz yo pou reponn kesyon an.
Atravè youn oswa plizyè paragraf	Enfòmasyon yap chache a nan de (2) oswa plis kote anndan yon sèl paragraf oswa nan de (2) oswa plis paragraf. Enfòmasyon an pa nan fraz konsekitif. Lektè a dwe rekipere, sitou nan ka entèpretasyon enfòmasyon, dwe konekte enfòmasyon ki soti nan diferan kote anndan paragraf la (paragraf yo) pou reponn kesyon an
Jan yo prezante a	Yo souvan mande lektè yo pou yo evalue enfòmasyon reyèl nan yon tèks oswa pou yo fè distenksyon ant sa ki reyalyite ak sa ki se yon opinyon. Piske pa gen anpil chans pou lektè a gen aksè ak materyèl ki ka ede l tcheke reyalyite pandan yon evalyasyon, yo dwe idantifye endikasyon pou detèmine ki eleman nan tèks la gen entansyon li kòm reyalyite ak ki kòm opinyon.
Lòd kwonolojik	Aksyon, evènman oswa etap ki prezante nan lòd yo te rive nan tan an, sa vle di evènman ki te fèt an premye parèt an premye, dezyèm parèt an dezyèm, elatriye. Yo pafwa rele sa lòd lineyè.
Komen (ki gen ladan mwens komen ak trè komen)	Mo, ekspresyon, senbòl-son/òtograf dijital ak dwèt oswa senbòl-mòfèm korespondan yo ki komen yo se sa elèv yo konnen, swa paske pwofesè yo te anseye yo, klèman, nan salklas la epi yo souvan parèt nan tèks, oswa paske elèv yo itilize, tandè, oswa wè yo souvan andedan oswa andeyò salklas la. Mo, ekspresyon, ak korespondans senbòl-son oswa senbòl-mòfèm "trè komen" se sa pwofesè yo anseye fòmèlman byen bonè nan ane lekòl la paske yo parèt trè souvan nan tèks ak kominikasyon oral/siy. Anjeneral yo se souvan mo ke elèv yo itilize, wè oswa tandè regilyèman nan entèraksyon chak jou yo andedan ak deyò salklas la. Mo, ekspresyon, ak korespondans senbòl-son oswa senbòl-mòfèm "mwens komen" yo se sa pwofesè yo ka oswa pa ka anseye klèman, men yo pa itilize souvan nan entèraksyon klas yo oswa nan tèks yo. Anjeneral, elèv yo pa itilize, wè oswa tandè yo andedan oswa deyò salklas la. Sa ki konsidere kom trè komen, komen, oswa mwens komen depann de kontèks la. Ki sa ki yon mo trè komen pou elèv 2e AFe AF nan yon sèl kontèks ka yon mo ki pa komen pou elèv 2e AF nan yon lòt kontèks.
Enfòmasyon Kontradiktwa (tankou sa ki limite ak anpil lòt enfòmasyon kontradiktwa)	Enfòmasyon nan yon tèks ki sanble nan youn oswa nan plizyè aspè ak enfòmasyon ki vize nan kesyon an, kidonk, yon elèv ka konfonn li ak enfòmasyon sible a. Plis gen enfòmasyon kontradiktwa nan yon tèks, plis li kapab difisil pou elèv idantifye enfòmasyon vize a. Idantifye enfòmasyon ki vize a. Enfòmasyon Kontradiktwa ki limite vle di pa gen ase enfòmasyon e ki ta ka konfonn lektè a, oswa enfòmasyon an pa parèt nan tèks la. Anpil enfòmasyon kontradiktwa vle di gen twòp enfòmasyon nan tèks la e ki ka konfon lektè a, ak/oswa enfòmasyon paret twòp nan tèks la. Pa egzanp, si tèks la di : "Niry te ale nan boutikla. Li te achte bannan. Patat yo te twò chè, kidonk li achete yanm pito". Kesyon an se: "Kisa Niry achte nan boutik la? Repons la ap gen enfòmasyon kontradiktwa limite, paske Niry pale de twa atik men li achte de (2) sèlman. Li enpòtan tou pou sonje ke enfòmasyon kontradiktwa yo kapab nan tèks la li menm, oswa li ka nan konesans anvan lektè a pote nan travay la. Yon egzanp sou denyè ka a, se yon lektè ki ap li yon pasaj sou reken kout ki gen enpresyon ke tout reken yo gwo. Lektè sa a pote enfòmasyon background kontradiktwa nan travay lekti a ki ka konfonn konpreyansyon yo sou pasaj la. Yo konsidere sa kòm kèk enfòmasyon kontradiktwa oswa jis "enfòmasyon kontradiktwa."
Konklizyon	Yon jijman oswa desizyon ki baze sou enfòmasyon ki enplike oswa dedwi nan kominikasyon tèks ekri a, pawòl pale a, oswa lang siy lan.
Tèks kontinyèl ak tèks kontinyèl pou klas nivo-X	Tèks yo fòme ak fraz ki òganize an paragraf. Pami egzanp tèks kontinyèl yo nou ka site repòtaj jounal, disètasyon, woman, istwa kout, kritik, ak lèt (Kad Lekti PISA 2018 la). Pou plis detay sou tèks kontinyèl nivo klas yo, gade seksyon sou tèks nivo klas ki anba a.
Estanda nasyonal sou metriz lang	Atant peyi a sou rapidite ak presizyon yon elèv nan yon nivo klas ta dwe kapab dekode yon tèks kontinyèl nan lang yon nivo klas. Estanda minimòm pou metriz lang yo ta dwe baze sou prèv, espesifisite lang lan, epi reflekte nivo minimòm ki nesèsè pou li ak konprann nan lang yap anseye a. Atant sa yo ta dwe varye selon klas, lang, epi pètèt kontèks. Atant yo ta dwe dokimante atravè kontni nasyonal oswa estanda sou pèfòmans yo.

GLOSÈ

Tèm	Definisyon
Mo-Dirèk ki koresponn	Mo yo itilize nan kesyon an se menm jan oswa preske menm jan ak mo yo itilize nan tèks la e ki nesèsè pou reponn kesyon an. Yon egzanp mo-dirèk ki koresponn se yon fraz tankou, "Ali manje yon bannann" e kesyon an se, "Kisa Ali manje?" Tou de, tèks la ak kesyon an nan ka sa a sèvi ak mo "Ali" epi "manje." Yon egzanp mo-pwòch ki koresponn se yon fraz tankou, "Abdul manje pòm" e kesyon an se, "Kisa Abdul manje?" Lektè a ka jwenn repons lan lè li koresponn vèb "manje" nan kesyon an ak vèb "manje" nan tèks la. De mo sa yo se yon korespondans pwòch, men se pa mo-dirèk. Mo pwòch ki koresponn jeneralman enplike diferans nan tan vèb oswa sengilye/pliryèl.
Distraktè	Repons enkorèk nan yon kesyon ochwa miltip.
Enfòmasyon eksplisit	Enfòmasyon ki klè, endike klèman nan yon tèks; pa gen okenn enferans ki nesèsè.
Ekspresyon	Gade definisyon pou "ekspresyon idyomatik" ak "ekspresyon figuratif" anba yo.
Mo abityèl	Yon mo ke majorite elev klas kote yo tande, we e itilize nan klas ou andeyo klas la. Yo souvan itilize tèms mo "abityèl" yo tankou sinonim ak mo "komen" yo.
Mo abityèl yo itilize nan fason ki pa abityèl	Lè yo itilize yon mo abityèl nan yon fason ki pa abityèl pou elèv yo, li vin tounen yon mo inabityèl oswa enkonni. Pa egzanp, elèv yo ka konprann siyifikasyon mo "manje" lè yo itilize li kòm yon non (egzanp, "Ekip la te pran manje nan reyinyon an") men pa lè yo itilize li kòm yon vèb (egzanp, "Ekip la manje ansanm nan reyinyon an").
Itilize Karakteristik yo nan yon fason konvansyonèl	Karakteristik eleman tèks ke elèv abitye avèk, paske yo souvan itilize yo nan tèks nan nivo klas sa a (pa egzanp, graf konvansyonèl, Tablo, ak dyagram; ilustrasyon oswa foto ki itilize yon fason elèv yo vin abitye avèk nan nivo klas sa a; oswa fòmataj ki rekonèt epi karakteristik tèks yo).
Itilize Karakteristik yo nan yon fason trè konvansyonèl	Karakteristik eleman tèks ke elèv la byen abitye avèk, paske yo itilize yo anpil nan tèks swa nan klas sa ou nan klas anvan an (pa egzanp, graf trè konvansyonèl, Tablo, oswa dyagram; fòmataj trè tradisyonèl; karakteristik tèks debaz yo tankou tit, antèt, fonsè, italik, ilustrasyon, foto, ki itilize nan yon fason trè tradisyonèl).
Ekspresyon figire	Itilize fraz ak ekspresyon deskriptif yo pou transmèt yon mesaj ki vle di yon lòt bagay diferan de sa ki ap di literalman an. Similitid (konparezon ant de bagay ki pa menm jan ak mo "tankou", "mwens" oswa "pase"), metafò (konparezon dirèk san yo pa itilize mo konparatif "tankou"), oksimò (deskripsyon ki sèvi ak de lide opoze pou kreye yon deskripsyon ki efikas), epi ipèbòl (yon egzajerasyon egzajere yo itilize pou mete aksan sou yon emosyon oswa yon deskripsyon) tout sa yo se kalite ekspresyon figire, pami lòt. Men kèk egzanp, "Li okipe tankou yon myèl," "Li klere tankou yon zetwal," "Silans byen fò lannwit lan kenbe l eveye pandan yo nan kanping la" ak "Mwen frèt tankou glas."
Sijè jeneral	De ki sa tèks la ye; jeneralman sou fòm yon sèl mo oswa fraz. Pa egzanp, yon pasaj ta ka sou "reken" oswa "yon ti gason ki pèdi devwa li."
Korespondans senbòl yo, son/eple ak dwèt selon nivo klas (oswa klas nivo X)	Gade nan vokabilè ki anba a pou korespondans senbòl-son/eple ak dwèt.
Tèks pou nivo klas (oswa nivo klas X).	Yon tèks ki satisfè nòm nasyonal pou longè ak kompleksite apwopriye yon tèks pou nivo klas la. Gade tou vokabilè sou tèks kontinyèl ak tèks ki pa kontinyèl. Nap jwenn plis detay sou tèks kontinyèl ak tèks ki pa kontinyèl nan nivo klas yo, ak kijan pou detèmine si yon tèks apwopriye pou nivo klas la yo nan Apenndis A ki pou tèks yo itilize pou konpreyansyon langaj evalyasyon pale oswa langaj siyen; epi Apenndis C pou langaj evalyasyon konpreyansyon pou lekti.
Mo pou nivo klas (oswa nivo klas X).	Yo anseye mo sa nan nivo klas respektif peyi sa oswa ke elèv ki nan nivo klas sa a dwe konnen ak konprann.
Ekspresyon idiomatik	Yon gwoup mo ki gen yon siyifikasyon etabli ki pa gen rapò ak siyifikasyon mo endividyèl yo. Jeneralman, ekspresyon idiomatik yo espesifik ak lang yo epi kontèks yo. Gen kèk ekspresyon lang angle ki komen se, "Sa se yon moso gato," ki itilize pou vle di "Li fasil," pa ke li se aktyèlman yon moso gato nan yon desè, epi "Kenbe lang ou," ki vle di, "Rete trankil," se pa literalman yon moun kenbe yon sèl lang ak yon men.
Enfòmasyon enplisit	Enfòmasyon ki enplike oswa sigjere, men ki pa endike aklè. Elèv yo konprann enfòmasyon yo gras ak itilizasyon lòt endikasyon nan tèks la.

GLOSÈ

Tèm	Definisyon
Enferans (enferans senp ladan tou)	Enfòmasyon ki pa dirèkteman parèt nan tèks la. Lektè/elèv la dwe sèvi ak konesans li te gen anvan sou yon sijè anvanm ak endikasyon ki enpòtan nan tèks la (mo, imaj, son) pou konprann enfòmasyon an. Yon enferans senp se youn ki egzije enfòmasyon ak eksperyans avan ki limite epi ki enplike konekte sèlman de enfòmasyon. Pa egzanp, bay yon pasaj sou yon ti fi k ap dòmi pandan dine, yon elèv ta dwe kapab wè kòman ti fi sa a santi l (fatige).
Informational text	Yon tèks kontinyèl ki pa fiksyon ki bay enfòmasyon sou yon sijè an patikilye; pa egzanp, ansyen peyi Lejip, resiklaj, oswa vòlkan.
Kle	Repons kòrèk nan yon kesyon chwa miltip.
Lide prensipal la	Pwen prensipal oswa konsèp ke otè a vle kominike bay lektè a nan yon tèks oswa yon paragaf. Pou idantifye lide prensipal la, yon moun ka mande, "Kisa yo di sou moun, kote, bagay, oswa lide sa?"
Mètafò	Yon figi estil ki dekri yon objè oswa yon aksyon nan yon fason ki pa vre literalman, men ki ede eksplike yon lide oswa fè yon konparezon. Metafò yo kache yon konparezon dirèk san yo pa itilize mo konparatif "tankou" oswa "kòm." egzanp, "Dlo poze se miwa."
Tèks Melanje	Tèks ki gen ladan toude eleman kontinyèl ak eleman ki pa kontinyèl; egzanp, yon atik jounal ki gen pwoz ak yon Tablo.
Mòfèm	Inite ki pi piti ki gen siyifikasyon ki pa ka divize plis. Yon mo debaz ka yon mòfèm, men yon sifiks, prefiks, oswa rasin reprezante tou yon mòfèm. Egzanp, mo "wouj " se yon sèl mòfèm, men mo "enprevizib" fèt ak mòfèm en + pre + vi + zib.
Tèks ki pa kontinyèl ak tèks ki pa kontinyèl nan nivo klas S1	Tèks ki pa kontinyèl yo òganize yon fason diferan ak tèks kontinyèl yo. Egzanp objè tèks ki pa kontinyèl yo se lis, Tablo, graf, dyagram, piblisite, orè, katalòg, endis, ak fòmilè (PISA 2018 Reading Framework). Pou plis detay sou tèks ki pa kontinyèl nan nivo klas la, gade atik ki anwo a sou tèks nan nivo klas la.
Opinyon	Atitud oswa jijman sou yon tèks ke yo pa ka pwouve si yo gen rezon oubyen si yo pa gen rezon.
Enpòtan (ki gen ladan sa ki pa twò enpòtan ak sa ki enpòtan anpil)	Kanpe deyò pou ka wè yo fasil; evidan; patikilyèman aparant. Egzanp, enfòmasyon ki nan premye fraz oswa tit yon tèks oswa ki repete souvan atravè yon tèks jeneralman yo panse yo enpòtan anpil.
Objektif	Rezon ki te fè otè a ekri tèks la.
Konparezon	Konparezon ant de bagay ki pa sanble lè yo sèvi avèk mo "tankou," "menm jan" oswa "pase." Yon egzanp se, "Li pi dous pase siwo myèl."
Korespondans senbòl-mòfèm	Yon mòfèm se pi piti inite ki gen siyifikasyon ki pa kapab divize plis. Kidonk, yon mo debaz ta ka yon mòfèm, men yon sifiks, prefiks, oswa rasin reprezante yon mòfèm tou. Egzanp, mo "wouj la" se yon sèl mòfèm, men mo "enprevizib" fèt ak mòfèm en + pre + vi + zib. Nan kèk lang, pa gen yon korespondans youn a youn ant mòfèm ak son yo fè. Olye de sa, menm mòfèm nan ka fè plis pase yon son, oswa yon sèl son ka reprezante pa plizyè mòfèm. Nan lang sa yo, li pi bon pou refere a korespondans son-mòfèm.
Korespondans senbòl-son/ òtograf	Konekte yon son oswa yon siy ak lèt oswa senbòl ki fè son/siy sa. Korespondans son-senbòl apwopriye pou chak klas pou lang nan ta dwe detèmine dapre peyi a paske kondisyon ki genyen ant lang yo pral diferan anpil dapre diferan sistèm ekriti yo. Peyi yo ta dwe refere a kontni nasyon yo ak estanda pèfòmans yo pou idantifye korespondans senbòl son ki apwopriye pou chak nivo klas, oswa si yo pa gen estanda, yo ta dwe refere a kourikoulòm klas la. Gade tou glosè ki anwo a sou korespondans senbòl-mòfèm, ki gen anpil rapò ak sa.
Korespondans mo sinonim	Mo yo itilize nan kesyon an se sinonim mo yo itilize nan tèks la. Egzanp, Li tèks la, "Ali renmen fig. Li manje yo chak jou," epi kesyon an se, "Kisa Ali apresye?" Nan egzanp sa a, sinonim yo se "renmen" ak "apresye."
Mo enkonni	Mo elèv yo pa konnen siyifikasyon an, menmsi yo ka jwenn siyifikasyon li lè yo egzamine endikasyon nan tèks la oswa nan mo a li menm (nan ka mo ki konpoze ak mòfèm ak mo rasin oswa mo baz). Li ta dwe aksesib pou elèv ki nan klas ki enpòtan an men gen anpil chans pa te anseye nan sal klas la.
Nan yon sèl fraz	Ou ka jwenn tout enfòmasyon w ap chèche yo nan yon sèl fraz.

REFERANS

PISA 2018 Reading Framework. Available at <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5c07e4f1-en/index.html?itemId=/content/component/5c07e4f1-en>

**ANÈKS A: EGZANP KONPREYANSYON
TÈKS AK ELEMEN LANGAJ PALE OSWA
LANGAJ SIY**

ANÈKS sa a gen egzanp tèks nivo klas ak kritè pou tèks sa yo ki ta dwe ede itilizatè GPF yo idantifye sa moun ki kreye GPF a vle di lè yo refere a yon tèks nivo klas yo. Sa a enpòtan anpil paske anpil nan GPD yo depann de itilizatè GPF yo ak politik ki lye panelis yo pou entèprete nivo yon evalyasyon/tèks yo bay, paske se pa tout evalyasyon yo te ekri espesyalman pou nivo klas elèv k ap evalye yo, ni yo tout pa gen menm nivo difikilte. Pou mete elèv k ap aprann nan diferan kontèks sou menm echèl la, nou bezwen jije kapasite yo pou konprann tèks ki gen menm nivo difikilte. Sepandan, li enpòtan pou sonje ke kritè ki anba yo te kreye an angle, epi pandan ke ekspè nan lang yo ap revize kritè yo pou asire ke yo ta ka aplike nan diferan kontèks, longè tèks yo ki apwopriye nan diferan lang yo toujou yon kesyon ouvè, paske longè mo yo varye anpil atravè lang yo. Kidonk, yo ta dwe konsidere kritè sou longè tèks yo kòrèk nan pifò lang, men se pa nesèsman nan tout. Espesyalman lang konplèks ki gen mo ki long anpil yo ka bezwen gen fraz ki yon ti kras pi kout.

KRITÈ KONPREYANSYON TÈKS SOU LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY KLAS 1E AF

Tèks lye ane yo ta dwe jeneralman senp 2–3 tèks ki konekte ak fraz ki baze sou kontni abityèl ak yon istwa senp. Tèks yo ta dwe naratif epi pa gen plis pase de karaktè. Vokabilè ta dwe limite a mo komen toulèjou yo ak siyifikasyon ki abityèl anpil. Finalman, tèks yo ta dwe bay endikasyon klè, yon fason pou tire konklizyon senp pa jeneralman posib.

Egzanp Tèks Klas 1e AF:

Non ti gason sa a se Chen (montre yon foto ti gason an). Chen te ale nan boutik la. Li te achte kèk pòm, men boutik la pat gen okenn zoranj.

Tablo 6: Egzanp Klas 1e AF —C1.2.1

C1: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO MO		
C1.2: Rekonèt siyifikasyon mo komen nivo klas yo nan yon kout fraz, tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la.		
Pasyèl	Satisfè	Depase
C1.2.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl klas 1e AF (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo ki trè komen yo.	C1.2.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl klas 1e AF (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo komen yo.	C1.2.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl klas 1e AF (apeprè 2 oswa 3 fraz), ki senp, idantifye siyifikasyon mo ki mwens komen yo.
C1.2.1 Eleman Egzanp		
<ul style="list-style-type: none"> Montre yon zoranj (pami lòt imaj yo). Montre yon pòm (pami lòt imaj yo). 	<ul style="list-style-type: none"> Montre yon boutik (pami lòt imaj yo). Kisa yon boutik ye? Kisa sa vle di achte yon bagay? 	<ul style="list-style-type: none"> Ki sa mo “rete” a vle di nan fraz la, “Men, pat gen okenn zoranj ki rete nan boutik la ?”

Tablo 7: Egzanp Klas 1e AF—C2.1.1

C2: TIRE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS		
C2.1: Tire enfòmasyon klè nan tèks kout, nan nivo klas kontinyèl pou li oswa siyen pou elèv la		
Pasyèl	Satisfè	Depase
C2.1.1_P Lè w ap koute yon tèks kontinyèl ki senp 2 oswa 3 fraz klas nivo 1, idantifye karaktè oswa evènman prensipal atravè mo ki sanble dirèk oswa pwòch lè pa gen enfòmasyon opoze. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "ki moun," "ki sa," "Ki lè," oswa "ki kote".	C2.1.1_M Lè wap koute yon tèks kontinyèl ki senp, 2- oswa 3 fraz, klas nivo 1, Tire enfòmasyon klè atravè mo sinonim senp ki sanble lè pa gen enfòmasyon opoze. Sa a pral jeneralman repons a kesyon "ki moun," "ki sa," "ki lè," oswa "ki kote"	C2.1.1_E Lè w ap koute yon tèks kontinyèl ki senp, 2 oswa 3 fraz klas nivo 1, Tire enfòmasyon klè atravè mo senp sinonim ki sanble lè gen enfòmasyon ki gen opozisyon limite. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "ki moun," "ki sa," "ki lè," oswa "ki kote".
C2.1.1 Eleman Egzanp		
• Ki jan ti gason an te rele?	• Ki kote ti gason an te ale?	• Ki sa Chen te achte?

KLAS 2E AF KONPREYANSYON KRITÈ TÈKS LANGAJ PALE OSWA LANGAJ SIY

Anjeneral, tèks klas 2e AF yo ta dwe tèks kout anpil (4–6 fraz ka fè sans nan kèk kontèks, men sa depann de longè mo yo) ki baze sou yon tèm abityèl ak yon istwa senp (pa egzanp, kontni senp, previzib; yon lide prensipal ki klè ak kèk detay). Tèks yo ta dwe sitou naratif men yo ka gen ladan kèk tèks enfòmasyon ki senp, abityèl oswa enstriksyon. Tèks naratif yo ta dwe genyen yon maksimòm twa karaktè. Vokabilè ta dwe limite a mo komen, ki gen siyifikasyon ki abityèl anpil. Tèks yo ta dwe bay kèk endikasyon ak detay klè tou, pou pèmèt moun k ap koute yo tire konklizyon senp.

KLAS 2e AF Egzanp Tèks 1—Naratif: Aksyon Tadala

Yon jou Tadala jwenn yon sak epi li pran l. Li pote sak la bay chèf seksyon an. Nan semenn aprè a, chèf la te rele Tadala pou l vin pale avè l. Chèf la te di li ke fanm ki mèt sak la te di anpil mès paske Tadala te retounen sak la. Chèf la bay Tadala yon balon foutbòl ak yon bwat zoranj ki soti nan men fanm nan pou l di mès. Tadala te renmen balon foutbòl la anpil, li te tèlman kontan paske li te jwenn sak la.

KLAS 2e AF Egzanp Tèks 2—Ekspozitif: Nan basen dlo a

Li fè cho. Anpil bèt nan savann lan vin bwè nan basen dlo a. Gen kèk ki vini poukont yo e lòt yo vin an gwoup. Gwo rinosewòs la vin bwè pou kont li. Jiraf wo a vin bwè pou kont li. Yon pakèt yèn kap gwonde vin bwè. Yon bann zwazo k'ap kriye vin bwè. Nan fen jounen an, tout bèt nan savann lan vin bwè nan basen dlo a.

Tablo 8: Egzanp Klas 2e AF—C1.2.1

C1: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO MO

C1.2: Rekonèt siyifikasyon mo komen nivo klas yo nan yon kout fraz, tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la.

Pasyèl	Satisfè	Depase			
C1.2.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl klas 2e AF, idantifye siyifikasyon mo ki trè komen yo.	C1.2.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl klas 2e AF, idantifye siyifikasyon mo komen yo.	C1.2.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl klas 2e AF, idantifye siyifikasyon mo ki mwens komen yo.			
C1.2.1 Eleman Egzanp					
<ul style="list-style-type: none"> Montre foto sak la (pami lòt foto yo). Montre yon bwat (pami lòt foto yo)). 	<ul style="list-style-type: none"> Montre foto yon bwason (pami lòt foto manje yo). 	<ul style="list-style-type: none"> Montre foto foutbòl la (pami lòt foto yo). Montre yon zoranj (pami lòt foto yo). Montre figi kontan an (pami lòt foto yo). Kisa sa vle di pran yon bagay? 	<ul style="list-style-type: none"> Montre Rinosewòs la (pami lòt bèt yo). Montre yon zwazo (pami lòt bèt yo). Kisa sa vle di bwè? 	<ul style="list-style-type: none"> Kisa sa vle di pou w rekonesan? Kisa yon chèf ye? 	<ul style="list-style-type: none"> Montre foto savann lan (pami lòt abita yo). Montre m kijan pou m gwonde. Montre m kòman pou m kriye..

Tablo 9: Egzanp Klas 2e AF —C2.1.1

C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C2.1 : Tire enfòmasyon ki klè nan yon tèks kout epi kontinyèl nan nivo klas pou li oswa siyen pou elèv la.

Pasyèl	Satisfè	Depase			
C2.1.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 2e AF, Tire enfòmasyon enpòtan, eksplisit atravè mo dirèk oswa pwòch ki koresponn lè pa gen enfòmasyon ki opoze. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "ki moun," "ki sa," "ki lè," oswa "ki kote".	C2.1.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 2e AF, Tire enfòmasyon ki klè atravè mo dirèk oswa pwòch oswa atrave mo sinonim senp ki koresponn lè gen enfòmasyon opoze ki limite. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "ki moun," "ki sa," "ki lè," oswa "ki kote".	C2.1.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 2e AF, Tire enfòmasyon ki klè atravè mo dirèk oswa pwòch oswa atrave mo sinonim ki koresponn lè gen anpil enfòmasyon ki opoze. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "ki moun," "ki sa," "ki lè," oswa "ki kote".			
C2.1.1 Eleman Egzanp					
<ul style="list-style-type: none"> Kisa Tadala te jwenn? Ki kote li te pran sak la? Kilè chèf la te mande Tadala pou l vin pale avè l? 	<ul style="list-style-type: none"> Ki bèt ki vin bwè nan basen dlo a? 	<ul style="list-style-type: none"> Kisa chèf la te di Tadala? Kiyès ki te rekonesan lè Tadala te retounen sak la? 	<ul style="list-style-type: none"> Ki bèt ki vin bwè an gwoup? Ki bèt ki vin bwè poukont yo? 	<ul style="list-style-type: none"> Kiyès twa pèsonaj nan istwa sa a? Ki kado Tadala te resevwa? 	<ul style="list-style-type: none"> Ki son yèn yo fè? Ki son zwazo yo fè? Dekri jiraf la. Dekri Rinosewòs la.

Tablo 10: Egzanp Klas 2e AF—C3.1.1

C3: ENTEPRETE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C3.1: Entèprete enfòmasyon nan yon tèks kout epi kontinyèl nan nivo klas pou li oswa siyen pou elèv la.					
Pasyèl		Satisfè		Depase	
C3.1.1_P N/A. Pa gen GPD nan nivo sa.		C3.1.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 2e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon enpòtan, eksplisit lè gen plizyè endikasyon ak enfòmasyon opoze ki limite. Sa pral jeneralman repons a kesyon "poukisa" oswa "ki jan"		C3.1.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo Klas klas 2e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon eksplisit lè endikasyon yo twouve yo nan diferan pati nan tèks la epi gen anpil enfòmasyon <u>kontradiktwa</u> . Sa pral jeneralman repons a kesyon "poukisa" oswa "kijan"..	
C3.1.1 Eleman Egzanp					
N/A. Pa gen GPD nan nivo sa.		<ul style="list-style-type: none"> Daprè ou poukisa Tadala te pote sak la bay chef sesyon an? 	<ul style="list-style-type: none"> Ki kote basen dlo a ye? 	<ul style="list-style-type: none"> Daprè ou poukisa fanm lan te bay Tadala Kado yo? 	<ul style="list-style-type: none"> Ki bèt ki bwè? Poukisa bèt yo vin bwè nan basen dlo a?

KLAS 3E AF KRITÈ POU KONPREANSYON TÈKS NAN LANG KI PALE OSWA LANG SIY

Tèks 3e AF yo ta dwe jeneralman tèks ki kout (8-10 fraz, men sa depann de longè mo yo) ki baze sou yon tèm abityèl ak yon istwa klè (egzanp, yon lide prensipal klè ak yon istwa ki gen evènman klèman òdone) ak lide òganizasyon ki klè. Tèks la ta dwe gen estrikti fraz abityèl ak kèk siyifikasyon ki kache. Tèks yo ka swa naratif oswa enfòmatif, men yo pa ta dwe akable moun k ap koute a ak anpil detay. Vokabilè a ta dwe gen ladan yon seri mo komen ak kèk mo ki pa komen ke moun k ap koute a kapab byen konprann lè l sèvi avèk kontèks tèks la. Nan lang diglosik yo ak kontèks L2, vokabilè ak gramè ta dwe limite a sa yo te anseye.

Klas 3e AF Egzanp Tèks 1—Naratif: Noga ti fi piti a

Noga se ti fi ki pi piti nan klas li a. Li pa renmen piti a. Manman l di l pou l pa enkyete l. Li di : "Li nòmal si w piti,". Men, Noga pa panse li nòmal pou li piti.

Yon jou, pandan Noga ap mache, li tande yon son kap soti nan yon ti twou nan yon pye bwa. Noga glise nan twou a epi li wè yon ti zwazo. Noga dousman pran zwazo a. Li glise dousman soti nan twou a epi mete zwazo a sou yon branch nan pye bwa a. Zwazo a chante ak kè kontan.

Noga di: "Mwen te gen chans se mwen ki te pase devan, se pat yon gwo timoun," . Li souri epi li mache ale lakay li. Li kontinye ap souri sou tout wout la.

Klas 3e AF Egzanp Tèks 2— Ekspozisyon: Bèt yo nan Lanati

Nan lanati, kèk bèt manje lòt bèt. Bèt sa yo rele predatè. Bèt predatè yo manje yo rele bèt viktim. Bèt viktim yo pa vle yo manje yo. Kidonk, yo jwenn plizyè fason pou evite yo manje yo! Fason sa yo rele defans. Bèt tankou kochon pikan gen pwent byen file sou kò yo pou kenbe predatè yo lwen. Bèt tankou areye ak koulèv mòde predatè yo avèk pwazon. Sa fè mal oswa touye predatè yo. Bèt tankou aganman ak pyèy yo itilize kamouflaj pou predatè yo pa ka wè yo. Bèt tankou gazèl ak bèf sovaj yo ka kouri vit pou yo ale lwen predatè yo. Pafwa bèt viktim yo gen chans, epi yo pa gentan kenbe yo. Epi, lòt fwa, yo manje yo. Men kijan sa ye nan lanati.

Tablo 11: Egzanp Klas 3e AF—C2.1.1

C2: TIRE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C2.1: Tire enfòmasyon ki klè nan yon tèks kout, nan nivo klas kontinyèl pou li oswa siyen pou elèv.

Pasyèl		Satisfè		Depase	
C2.1.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, Tire enfòmasyon ki enpòtan ak klè atravè mo dirèk oswa pwòch lè pa gen enfòmasyon ki kontradiktwa. Sa pral jeneralman repons a kesyon: "ki moun," "ki sa," "kilè," oswa "ki kote".		C2.1.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, Tire enfòmasyon ki klè atravè mo dirèk oswa pwòch ki koresponn oswa mo sinonim lè gen enfòmasyon kontradiktwa ki limite. Sa pral jeneralman repons a kesyon "kiyès," "kisa," "kilè," oswa "ki kote".		C2.1.1_E Lè w ap koute yon tèks kontinyèl ki kout, nan klas 3e AF, Tire enfòmasyon ki klè atravè mo dirèk oswa pwòch ki koresponn oswa mo sinonim ki koresponn lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "ki moun," "kisa," "kilè," oswa "ki kote".	
C2.1.1 Eleman Egzanp					
<ul style="list-style-type: none"> • Kiyès ki Noga? • Kisa Noga jwenn? • Kisa ki predaktè yo? 	<ul style="list-style-type: none"> • Poukisa kèk bèt gen pwent byen file? • Poukisa areye ak koulèv renmen mòde predatè yo? • Ki jan gazèl ak bèf sovaj yo evite yo manje yo? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ki jan Noga fè jwenn zwazo a? • Ki kote Noga mete ti bebe zwazo a nan fen istwa a? 	<ul style="list-style-type: none"> • Poukisa aganman ak pyèw itilize kamouflaj? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ki jan Noga santi l paske li piti nan kòmansman an? 	<ul style="list-style-type: none"> • Èske bèt viktim yo toujou kapab chape poul yo anba predatè yo?

Tablo 12: Egzanp Klas 3e AF —C3.1.1

C3: ENTEPRETE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C3.1: Entèprete enfòmasyon ki nan yon tèks kontinyèl nivo klas yo li oswa fè siy pou elèv la.

Pasyèl		Satisfè		Depase	
C3.1.1_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon enpòtan, eksplisit lè pa gen enfòmasyon ki kontradiktwa, epi repons lan pa endike klèman. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan".		C3.1.1_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon klè yo ki sitiye nan diferan pati nan tèks la ak lè gen enfòmasyon kontradiktwa ki limite epi repons lan pa endike klèman. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "poukisa" oswa "ki jan".		C3.1.1_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, tire konklizyon senp lè w konekte moso enfòmasyon eksplisit ki twouve yo nan diferan pati nan tèks la lè gen anpil enfòmasyon kontradiktwa, enfòmasyon an pa twò enpòtan, epi repons lan pa endike klèman. Jeneralman sa ap repons a kesyon tankou "poukisa" oswa "kijan".	
C3.1.1 Eleman Egzanp					
<ul style="list-style-type: none"> • Ki jan zwazo a santi l Noga mete l sou yon branch pye bwa a? • Ki jan Noga santi l paske l te piti nan fen istwa a? 	<ul style="list-style-type: none"> • Nan tèks sa a, èske kochon pikan se yon bèt viktim oswa yon predatè? • Nan tèks sa a, èske arenyen an se yon bèt viktim oswa yon predatè? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ki jan Noga fè konnen gen yon ti zwazo toupre? 	<ul style="list-style-type: none"> • Poukisa pwent byen file yo ede kenbe predatè yo lwen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Poukisa se yon chans ke se Noga e non pa yon gwo timoun ki tap mache a? • Kijan w panse zwazo a te santi l nan fen istwa an? Poukisa ou panse sa? • Poukisa Noga tap souri nan fen an? • Kisa Noga te aprann nan fen istwa a? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ki jan kamouflaj ede pyèw yo chape anba predatè yo? • Poukisa bèt viktim yo pa toujou chape anba predatè yo?

Tablo 13: Egzanp Klas 3e AF—C3.1.2

C3: ENTEPRETE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C3.1: Entèprete enfòmasyon yo nan yon tèks ki kout, kontinyèl nan nivo klas pou li oswa siyen pou elèv la

Pasyèl	Satisfè	Depase		
C3.1.2_P N/A. pa gen GPD nan nivo sa.	C3.1.2_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, detèmine siyifikasyon mo enkonni yo lè gen endikasyon enpòtan (egzanp, itilize endikasyon mòfolojik espesifik lang yo oswa kontèks yo pou idantifye siyifikasyon mo yo pa konnen yo).	C3.1.2_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, idantifye siyifikasyon mo enkonni yo lè endikasyon yo pa twò enpòtan (egzanp, itilize endikasyon mòfolojik lang yo oswa kontèks yo pou idantifye siyifikasyon mo yo pa konnen yo).		
C3.1.2 Eleman Egzanp				
N/A. Pa gen GPD nan nivo sa.	<ul style="list-style-type: none"> • Kisa sa vle di lè w' pi piti ? • Kisa ki yon branch? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisa yon predatè ye? • Kisa yon bèt viktim ye? • Ki jan ou ta ka dekri pikan yo? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisa gazouye vle di? • Kisa "dousman" vle di? • Kisa "kè kontan" vle di? • Kisa "chans" vle di nan fraz la "Mwen gen chans ke se mwen ki te pase, se pat yon gwo timoun"? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisa lanati vle di nan tèks sa a? • Kisa defans yo ye? • Kisa "chans" vle di nan fraz "pafwa bèt viktim yo gen chans"?

Tablo 14: Egzanp Klas 3e AF —C3.1.3

C3: ENTEPRETE ENFOMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C3.1: Entèprete enfòmasyon yo nan yon tèks ki kout, kontinyèl nan nivo klas pou li oswa siyen pou elèv la

Pasyèl	Satisfè	Depase		
C3.1.3_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, asosye yon non ak yon pwonon referans lè pa gen enfòmasyon kontradiktwa.	C3.1.3_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, asosye yon non ak yon pwonon referans lè gen enfòmasyon kontradiktwa.	C3.1.3_E N/A. Pa gen GPD nan nivo sa.		
C3.1.3 Eleman Egzanp				
<ul style="list-style-type: none"> • Kiyès "li" reprezante nan pati sa a nan tèks la: "Noga se pi piti fi nan klas li a. Li pa renmen lè l piti." • (li = Noga) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisa "yo" reprezante nan pati sa a nan tèks la: "Bèt viktim yo pa vle yo manje yo. Kidonk, yo jwenn plizyè fason pou yo pa manje yo!" • (yo = bèt viktim) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiyès "li" reprezante nan pati sa a nan tèks la: "Noga se pi piti fi nan klas li a. Li pa renmen lè l piti. Manman l di l pou l pa enkyete l. Li di li : "Li nòmal pou w piti" • (li = Noga) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisa "yo" reprezante nan pati sa a nan tèks la: "Bèt tankou aganman ak pyèv itilize kamouflaj pou predatè yo pa ka wè yo." • (yo = aganman ak pyèv yo) 	N/A. Pa gen GPD nan nivo sa.

Tablo 15: Egzanp Klas 3e AF—C3.1.4

C3: ENTÈPRETE ENFÒMASYON NAN NIVO FRAZ OSWA TÈKS

C3.1: Entèprete enfòmasyon yo nan yon tèks ki kout, kontinyèl nan nivo klas pou li oswa siyen pou elèv la

Pasyèl		Satisfè		Depase	
C3.1.4_P Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon konpreyansyon debaz sou tèks la lè w konekte enfòmasyon enpòtan, enplisit ak eksplisit. (egzanp, idantifye lide prensipal, evènman, oswa karaktè yo).		C3.1.4_M Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon konpreyansyon global sou tèks la lè w konekte enfòmasyon enplisit ak eksplisit yo (egzanp: idantifye lide prensipal, evènman oswa karaktè yo).		C3.1.4_E Lè w ap koute yon kout tèks kontinyèl nivo klas 3e AF, demontre yon konpreyansyon apwofondi sou tèks la lè w konekte enfòmasyon enplisit ak eksplisit yo (pa egzanp, idantifye lide, evènman oswa karaktè yo).	
C3.1.4 Eleman Egzanp					
<ul style="list-style-type: none"> Poukisa ti bebe zwazo a gazouye ak kè kontan? (Noga sove li nan twou a). 	<ul style="list-style-type: none"> Fè yon lis ki gen pou pi piti twa bagay bèt viktim yo itilize pou evite yo manje yo. (Pwent byen file, pwazon nan mòde, kamouflaj, kouri vit) Fè yon lis ki gen pou pi piti twa bèt viktim ki mansyone nan tèks la. (kochon pikan, areye ak koulèv, aganman ak pyè, gazèl ak bèf sovaj) 	<ul style="list-style-type: none"> Poukisa Noga te kapab sove ti bebe zwazo a? (Li piti, epi twou a piti, kidonk li te kapab fasilman glise nan twou a pou sove zwazo a.) 	<ul style="list-style-type: none"> Ki lide prensipal tèks la, "Bèt nan lanati"? (Kijan bèt viktim yo defann tèt yo kont predatè yo.) 	<ul style="list-style-type: none"> Poukisa Noga ap souri nan fen tèks la? (Li kontan paske li te sove yon ti bebe zwazo. Li te kapab sove ti bebe zwazo a paske li te piti ase pou l glise nan twou li te ye a.) Poukisa Noga panse li gen chans li tap pase ozalantou? (Paske si se te yon timoun ki pi gwo, yo tap twò gwo pou yo glise nan ti twou a pou sove ti bebe zwazo a.) 	<ul style="list-style-type: none"> Nan fen tèks la, yo di, "Men ki jan lanati fonksyone." Kisa sa vle di? (Sa vle di ke menm ak defans, yo toujou manje kèk bèt viktim. Kit yo manje yon bèt viktim, kit yo pa manje l sa depann de chans.)

ANÈKS B: KONTINITE KONPLEKSITE TÈKS GPF LA AK EGZANP

FÒMA DOKIMAN AN

Objektif prensipal anèks sa a se dekri yon kontinyite kompleksite tèks soti nan kòmansman primè rive nan fen premye seksyon segondè a pou sipòte entèpretasyon endikatè konpetans lekti Kad Konpetans Global ak Objektif Devlopman Dirab (SDG) 4.1.1, an patikilye, nivo konpetans minimal (MPL) yo bay nan endikatè 4.1.1.

OBJEKTIF SDG 4.1 Apati 2030, asire ke tout ti fi ak ti gason yo konplete edikasyon primè ak segondè gratis, ekkitab ak kalite ki mennen nan rezilta aprantisaj ki enpòtan ak efikas.

Endikatè 4.1.1 Pwopòsyon timoun ak jèn: (a) nan klas 2e AF/3; (b) nan fen primè; epi (c) nan komansman segondè, reyalize omwen yon nivo konpetans minimal nan (i) lekti ak (ii) matematik, selon sèks yo.

Kad Konpetans Global (GPF) pou Lektik divize lekti an domèn, kontni, sou-kontni, ak endikatè nan chak domèn. Kad la dekri konpetans nan tèm "pasyèlman satisfè," "satisfè," ak "depase" pou chak endikatè nan chak klas soti nan klas 1e AF rive nan klas 9e AF. Distenksyon ki genyen ant nivo klas yo depann anpil sou referans "tèks nan nivo klas yo." An konsekans, li esansyèl pou bay definisyon tèks nan nivo klas yo. Dokiman sa a gen pou objektif sipòte definisyon sa a lè li dekri yon kontinyite kompleksite tèks ak egzanp tèks nan nivo klas yo deziyen yi. Nan kontèks sa a, tèm "tèks" aplike a atik ekri oswa enprime, kit se sou papye oswa dijital, ki gen ladan lang ki ranje an fraz ak paragraf (tèks kontinyèl) oswa lòt estrikti ki fè sans tankou lis, Tablo, oswa dyagram ki make (ki pa tèks kontinyèl). Menmsi yo mete 1e AF nan GPF la, li pa antre nan deskripsyon kompleksite tèks sa paske 1e AF konsantre li sou grenn mo, nan plas tèks ki pi long ki ka kontinyèl oswa ki pa kontinyèl.

Yon Kontinyite Kompleksite Tèks

ANPIL FAKTÈ

Evalye kompleksite tèks mande jijman konplèks ki baze sou konsiderasyon anpil faktè ki ka fè lekti yon tèks ak konpreyansyon plizoumwen difisil. Tèks la li menm—longè a, estrikti a, vokabilè a, enpòtan defi ki nan entèpretasyon an—bezwen konsidere. Kontèks elèv la enpòtan tou, paske sa yo abitye ak yo, swa nan ansèyman fòmèl oswa nan konesans jeneral, enflyanse nan ki pwèn elèv yo pral jwenn li pi fasil oswa pi difisil pou konprann tèks la.

Anèks sa a bay gwo direktiv sou faktè kle ki afekte kompleksite yon tèks nan divès nivo klas. Egzanp tèks yo bay pou ilustrasyon.

KLAS-APWOPRIYE

Sipozisyon an se ke yon tèks ki apwopriye pou klas la se yon tèks pifò elèv nan klas sa a ta kapab li poukont li epi konprann lajan lajan. Sa vle di, yo ta konprann lide prensipal yo ak detay enpòtan yo, men yo ka pa konprann tout aspè nan tèks la. (Remake byen nan premye ane lekòl yo, konpreyansyon oral elèv yo pral vrèman pi avanse pase tèks yo kapab li poukont yo.) Pou kompleksite tèks yo reflekte nan rezilta evalyasyon yo, atik yo dwe adrese lide prensipal yo ak detay enpòtan yo, pou yo evalye konpreyansyon elèv la sou tèks la an jeneral. Yon sipozisyon enpòtan ki pi ale pi lwen se ke, an jeneral, kompleksite tèks la pral reflekte nan difikilite atik yo; sa vle di, tèks senp yo pral sipòte atik ki fasil epi tèks konplèks yo pral gen atik ki mande pou elèv yo reflechi ak anpil atansyon sou siyifikasyon tèks la.⁴

JIJMAN SOU BALANS

Pandan tèks yo ap vin pi konplike, faktè ki afekte fason tèks la difisil pou konprann yo tou vin pi konplèks. Sa se pa yon trajektwa ki gen yon sèl fòm. Konpleksite an jeneral nan yon tèks dwe yon jijman sou balans, ki baze sou konsiderasyon nan entèraksyon nan tout faktè ki mansyone pi wo a, ki gen ladan kontèks elèv yo.

Entansyon an nan anèks sa a se dekri faktè kle ki afekte konpleksite lè sa yo relativman ekilibre nan yon tèks. Sa ede sipòte diferansye konpleksite tèks ant nivo klas yo, men anpil tèks ka pa menm montre ekilib sa, sitou lè tèks yo vin pi konplèks. Gen kèk faktè nan yon tèks ka pi fasil pase sa yo sijere nan yon nivo klas, gen lòt ki ka pi difisil. Ou oblije fè yon jijman sou balans pou konnen ki kote tèks la ap pi byen adapte.

Entansyon an nan anèks sa se pou dekri ak ilistre yon tèks mwayèn ki chita nan yon klas ki deziyen epi ki ta dwe konsidere kòm ekilibre, twò fasil pou pifò elèv ki nan klas ki anwo a ak twò difisil pou pifò elèv ki nan klas ki anba a. Yon tèks mwayèn pozisyon, toutotan sa posib, nan mitan yon kontinyite konpleksite tèks pou yon klas. Pa gen yon fwontyè difisil ant nivo klas yo pou konpleksite tèks yo, epi pral gen anpil tèks ki limite epi ki tonbe nan zòn gri pou yo kapab adapte pou anpil elèv nan de klas adjasan. Gen kèk pati nan yon tèks ki ka senp ak kèk pati ki pi konplèks. Konsidere jijman yo mande yon mwayèn sou konpleksite jeneral ak nan ki pwen sa a apwopriye pou pifò elèv nan yon klas yo bay la.

KONTINYITE AK MPLS

Gen anpil diferans klè ant yon tèks nivo klas de, yon tèks nivo klas twa, ak yon tèks nivo klas kat, ki fè li lojikman senp pou dekri ak diferansye tèks nan chak klas sa yo. Men, li vin ap vin pi pou fè bon distenksyon ant nivo klas pi wo pase klas katriyèm ane yo. Apati klas senkyèm ane a, gen yon kantite fason ki ogmante nan chak nan faktè ki afekte konpleksite yo (egzanp, longè, abitud ak kontni oswa vokabilè) ka vin pi difisil ak entèraksyon faktè yo vin pi konplèks tou. Pi gwo seri tip tèks elèv yo dwe rankontre pandan y ap vin lektè pi konpetan fè konparezon konpleksite tèks la vin pi difisil tou. Li fè plis sans pou gen distenksyon pi laj. An konsekans, paske MPL yo konsantre sou klas dezyèm/twazyèm ane, nan fen primè (tipikman klas sis), ak nan fen klas fonfamantal (tipikman klas nevyèm ane), dokiman sa a konsantre sou faktè ki afekte konpleksite tèks nan klas dezyèm, klas twazyèm, klas sizyèm, ak nevyèm ane. Yo dekri echantiyon tèks nan nivo sa yo an tèm faktè kle ki afekte konpleksite tèks yo. Tèks adisyonèl yo sitiye sou kote kontinyite a—nan klas entèmedyè yo, klas katriyèm ak senkyèm, ak klas setyèm ak uityèm ane—men yo pa bay deskripsyon faktè ki afekte konpleksite tèks sa yo pou klas sa yo. Tèks klas entèmedyè yo klase dapre jijman sou balans yo.

FÈ KONPAREZON

Yo rekòmande anpil klasman nan konparezon tèks yo kòm yon estrateji pou sipòte pou yo bay yon tèks pou yon nivo konpleksite.

Yon nouvo tèks ka konpare ak echantiyon tèks nan yon nivo klas nan dokiman sa a, fè yon jijman chak fwa pou konnen si nouvo tèks la pi difisil oswa pi fasil pase echantiyon tèks yo. Si li jeneralman pi difisil pase tèks yo nan yon nivo, nouvo tèks la ka konpare ak tèks nan pwochen nivo a ak nivo ki pi wo toujou, jiskaske yo idantifye yon pozisyon apwopriye nan kontinyite konpleksite a.

---

⁴ Li ta dwe remake ke sa pa toujou ka a, epi nan kèk pati nan konsepsyon evalyasyon yo an se mete atik ki gen yon seri difikilte ki baze sou yon sèl tèks. Sa pèmèt elèv ki gen ladrès lekti ki ba ak elèv ki gen ladrès lekti fò pou demontre nivo konpetans yo

KONTÈKS ENPÒTANS

Dokiman sa fèt nan entansyon bay konsèy pou detèmine kompleksite tèks la ak avètisman enpòtan sa ke konsèy yo ta dwe toujou ajiste dapre lang lan ak kontèks la.

Longè tèks, ki se yon enpòtan kapital nan klas 2e AF ak 3, yo sèlman espesifye li apeprè. Yo endike kantite mo yo an Anglè sou konpreyansyon ke lang ki gen mo pi long yo ka adopte yon fason pou konte mo ki pi kout. Menm jan an tou, kote yo konte fraz, se sou konpreyansyon ke plis fraz kout anpil, oswa mwens fraz ki pi long, ta ka apwopriye tou. Echantiyon tèks yo bay konsèy sou sijè ki abòde kontni an ke yo prevwa yo pral kouvri nan yon tèks nivo klas yo.

Abitid gen yon enpòtan kapital nan tout klas yo. Kontni, estrikti, ak vokabilè yo ta dwe trè abitye nan klas ki pi ba yo, epi degre abitid yo pral depann de sa yo te anseye yo ansanm ak eksperyans pèsònèl yo, nan kay la ak nan kominote lokal la. Pandan tèks yo vin pi konplèks, yo komanse pa twò abitye ak pifò faktè. Ankò, sa vle di "mwens abitye" pral depann de sa yo te anseye yo ak sa pifò elèv yo gen chans pou yo te rankontre deyò lekòl la.

Nan kèk lang — lang ki gen “òtograf transparan”—gen yon relasyon konsistan ant grafèm ak fonèm (sa vle di, yon son bay nan lang lan toujou reprezante pa menm senbòl ekri a). Timoun ki ap aprann li nan lang manman yo nan lang sa yo pral kapab konprann lang ekri pi bonè e pi fasil pase timoun ki nan lòt sikonstans. "Lòt sikonstans" sa yo ka pran yon varyete fòm. Nan lang diglosik, lang ki gen gwo seri senbòl, lang ki baze sou karaktè, ak lang ki gen òtograf fon, mo elèv yo kapab li ak konpreyansyon yo ka depann de sa yo te anseye yo. Sa aplike tou nan kontèks kote lang lekòl la se pa lang lakay elèv yo oswa lang kominote a. Mo yo itilize nan tèks ki apwopriye pou klas yo ta dwe limite ak mo yo te anseye elèv yo pou yo rekonèt ak konprann, oswa ke yo ta dwe kapab dekode ak konprann.

Tablo 16: Karakteristik Jeneral Tèks Klas 2e AF

Karakteristik	Dimansyon	Elaborasyon	Kontèkstyalizasyon
Longè	Kout Anpil	Kèk fraz: Anviwon 20-30 mo an Kreyòl.	Mwens mo nan lang kap kole mo oswa lang ki sentetik anpil
Abitid	Abitye anpil	Eksperyans, evènman, ak objè chak jou ke elèv yo gen anpil chans pou abitye avèk yo	Depann de Kontèks
Previzibilite	Mwayen	Yo abitye ak kontèks oswa anviwonman epi yon ti jan previzib, men li gen ladann detay ke yo pa ka prevwa pou asire ke elèv yo oblije jwenn siyifikasyon yo nan tèks la.	
Deli	Pi piti ki posib la	Gen ti kras oswa pa gen okenn enfòmasyon ki kache, enfòmasyon kontradiktwa yo minim, epi tou ka gen ilustrasyon ki bay sipò	
Estrikti Tèks	Senp Anpil	Estrikti yo abitye ak yon lide prensipal klè, sèlman youn oswa de pèsonaj, kèk detay	
Vokabilè	Komen anpil	Mo senp ke yo gen anpil chans te rankontre souvan epi ki tipikman dekri konsèp konkrè; ka gen ladann yon mo ki pa komen men ki gen anpil sipò	Sa depann de transparans òtograf ak konesans oparavan elèv yo nan lang
Estrikti Fraz	Senp epi Komen	Fraz senp oswa yon fraz konpoze senp ke yo rankontre souvan	Depann de lang

Tip Tèks nan Klas 2e AF

Nan klas dezyèm ane, tèks yo tèlman kout ke souvan yo se deskripsyon senp. Tèks yo jeneralman gen yon sèl pèsonaj ki angaje nan yon aksyon senp, oswa yon deskripsyon tou kout sou yon objè oswa yon sèl evènman.

Yon evalyasyon lekti fèt pou mezire konpreyansyon lekti, ki vle di yon seri kesyon sou yon tèks dwe mande elèv yo li tout tèks la. Li pa ta dwe posib pou elèv yo sèvi ak konesans jeneral oswa konesans anvan yo pou reponn nenpòt kesyon san yo pa li tèks la, oswa pou predi repons yo avèk presizyon nan pifò kesyon apre yo fin li tit la, oswa premye liy lan. Chak kesyon ka baze sou yon ti pati nan tèks la, men kòm yon seri, kesyon yo ta dwe mande elèv yo li tout tèks la.

Klas 2e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon (Deskripsyon): Van

Van nan lekòl la. Li gen nouvo kreyon.

Van fè desen yon gwo pyebwa ki gen fèy vèt ak flè wouj.

Eksplikasyon: Tèks tou kout sa (22 mo) dekri yon aktivite yo abitye avèk li, yon timoun kap fè desen yon imaj, yo sèvi avèk mo komen anpil. Gen yon fraz ki pi long, ki se yon lis bagay Van desine yo. Gen yon ti kras enfòmasyon kontradiktwa; koulè previzib fèy yo vèt ak flè yo wouj. Gen yon koneksyon kache ki trè senp ke Van ap itilize nouvo kreyon yo pou desine.

Gade Anèks C pou model atik Van nan.

Klas 2e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon (Deskripsyon): Maya

Mwen rele Maya. Aprè lekòl, Mwen toujou bale lakou a. Après a mwen pran yon ti goute. Manman mwen renmen gen yon lakou byen pwòp.

Eksplikasyon: Tèks tou kout sa (23 mo) dekri yon kout sekans twa evènman ke yo abitye avèk li, yo sèvi avèk mo komen anpil: ou soti lekòl rantre lakay, bale lakou a, epi pran yon ti goute. Gen yon ti kras enfòmasyon kontradiktwa, pandan yon dezyèm moun, manman, ke yo mansyone yon fwa. Gen yon senp, enplikasyon ki predi ke manman an pral kontan pou travay Maya a.

Klas 2e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon: Zwit la

Zwit la

Sa se yon kokiy

Kokiy la fèmen

Gen yon bèt kap viv nan kokiy sa.

Bèt la rele yon zwit.

Si w louvri kokiy la, ou ka wè zwit la.

Eksplikasyon: Tèks tou kout sa (30 mo) prezante yon lide senp sou yon konsèp yon kokiy lanmè yo abitye avèk li (tèks la pa adapte pou elèv ki pa gen okenn lide sou yon kokiy lanmè). Tout mo yo komen anpil eksepte "zwit". Sepandan, sa se non bèt la epi li gen anpil sipò nan ilustrasyon yo.

Gade Anèks C pou model atik Zwit la.

KLAS 3e AF

Tablo 17: Karakteristik Jeneral Tèks Klas 3e AF

Karakteristik	Dimansyon	Elaborasyon	Kontèkstyalizasyon
Longè	Kout	Sis fraz oubyen plis: Anviwon 60-80 mo an Kreyòl.	Mwens mo nan lang kap kole mo oswa lang ki sentetik anpil; mwens fraz si yo itilize anpil fraz ki long
Abitid	Abitye avèk	Eksperyans, evènman, ak objè yo wè chak jou ki komen	Depann de Kontèks
Previzibilite	Mwayen	Yo abitye ak kontèks oswa anviwonman epi yon ti jan previzib, men li gen ladann detay ke yo pa ka prevwa pou asire ke elèv yo oblije jwenn siyifikasyon yo nan tèks la.	
Defi	Minim	Enfòmasyon kontradiktwa limite; Enfòmasyon senp kache	
Estrikti Tèks	Senp anpil	Estrikti ke yo abitye avèk li epi ki ale dirèk; yon lide prensipal klè ki gen kèk detay ki kore li; pwogrsyon lojik.	
Vokabilè	Komen anpil	Yon seri mo ki gen siyifikasyon yo abitye ak yo ki tipikman dekri konsèp konkrè ak kèk konsèp abstrè komen; ka gen ladan yo mo ki gen ki pa komen ki gen anpil sipò	Sa depann de transparans òtograf ak konesans oparavan elèv yo nan lang
Estrikti Fraz	Senp epi Komen	Yon varyete estrikti fraz senp ke yo rankontre souvan	Depann de lang

Yon evalyasyon lekti fèt pou mezire konpreyansyon lekti, ki vle di yon seri kesyon sou yon tèks dwe mande elèv yo li tout tèks la. Li pa ta dwe posib pou elèv yo sèvi ak konesans jeneral oswa konesans anvan yo pou reponn nenpòt kesyon san yo pa li tèks la, oswa pou predi repons yo avèk prezizyon nan pifò kesyon apre yo fin li tit la, oswa premye liy lan. Chak kesyon ka baze sou yon ti pati nan tèks la, men kòm yon seri, kesyon yo ta dwe mande elèv yo li tout tèks la.

Tablo 18: Tip Tèks nan klas 3e AF

Tip Tèks	Eleman kle tip tèks	Karakteristik nan klas 3e AF
Istwa	Yo rezoud yon pwoblèm.	Yo santre yo sou pèsonaj yo ak fason yo rezoud yon dilèm. Tipikman, tout entèraksyon yo se ant de pèsonaj sèlman, menm si ka gen yon pèsonaj minè adisyonèl. Aksyon yo limite epi yo gen rapò aklè ak yon konsekans.
Enfòmasyon (Deskripsyon)	Yo dekri yon evènman, yon kote, yon jan moun viv, abitye chak jou, objè, plant oswa bèt.	Yo santre yo sou prezante yon lide oswa yon evènman nan plas yon pèsonaj. Yo jis bay yon kont sou yon aktivite yo abitye avèk li, deskripsyon yon anviwonman yo abitye avèk li, oswa enfòmasyon ki senp. Detay yo limite. Yo ka site non plizyè moun, men yo pa devlope yo tankou pèsonaj.

Klas 3e AF, Egzanp 1—Istwa: Mango a

Abdul t ap mache ale lakay li. Li te fè cho ak Abdul te fache. Li te santi li fatige ak grangou. Li chita anba yon gwo pye mango. Te gen bèl frechè, kidonk dòmi te pranl. Menm lè a, yon gwo mango tonbe sou li epi leve li. Abdul te manje mango a. Kounye a li te kontan.

Eksplikasyon: Sa a se yon tèks kout (55 mo) ki gen 8 fraz ki sèvi ak mo komen. Anviwonman mache poukont li nan yon jou ki fè cho pifò elèv yo ta dwe abitye ak sa, menm moun ki soti kote ki fè fre.

Nan istwa sa a, pwoblèm Abdul la se ke li cho, fatige, grangou, ak fache. Konsekans lan se ke li kouche anba yon pye bwa ki fè fre pou li dòmi. Pwoblèm li rezoud lè yon mango tonbe sou tèt li. Sa se yon istwa senp, dirèk ak yon sèl pèsonaj. Pandan ke rezilta a, kontantman Abdul la, ta ka previzib, fason rezilta a rive a pa sa.

Non pèsonaj la, sèks li, ak kalite pye fwi a ka chanje pou itilize mo elèv yo abitye ak yo a.

Gade Anèks C pou model atik Mango a.

Klas 3e AF, Egzanp 2—Istwa: Aksyon Tadala a

Yon jou Tadala jwenn yon sak epi li ranmase li. Li pote sak la bay chèf vilaj la. Semenn aprè a, chèf la rele Tadala pou l vin pale avè l. Chèf la te di li ke fanm ki mèt sak la te trè rekonesan paske Tadala pote sak la tounen. Chèf la bay Tadala yon balon foutbòl ak yon bwat zoranj fanm nan te kite pou li di li mèsi. Tadala te renmen foutbòl. Li te tèlman kontan paske li te jwenn sak la.

Eksplikasyon: Sa se yon tèks kout (76 mo) ak 7 fraz ki sèvi ak mo komen. Elèv yo ta dwe abitye ak kontèks kote yo jwenn ak remèt yon bagay ki te pèdi yo, menm jan yo ta dwe abitye ak lide yo te bay rekonpans paske yon moun bay èd li.

Nan istwa sa, pwoblèm nan se ke Tadala jwenn yon sak, ke li bay chèf la. An konsekans, li resevwa yon rekonpans ke li pat atann. Sa se yon istwa senp, dirèk. Pandan ke yo ta ka predi rezilta ke yo te rekonpanse Tadala a nan yon fason paske li fè sa ki dwat, men yo pa ta ka predi nati rekonpans lan.

Nou kapab chnaje non pèsonaj la ak kado yo bay kòm rekonpans yo pou itilize sa elèv yo abitye ak yo. Ou ka ranplase chef vilaj la ak yo lòt moun ki ta responsab jere sa ki pèdi. Yo ka chanje sèks pèsonaj yo tou.

Klas 3e AF, Egzanp 3—Istwa: Rena a ak rezen yo

Yon jenn rena ki fyè de tèt li te wè kèk rezen ki pandye sou yon kloti. Yo te parèt gou anpil.

Rena a di: "Mwen fò. Mwen pral pran kèk rezen,". Li sote, men li pa t rive wo ase. Li vole ankò, ankò. Lè sa a, rena a tande yon bourik ki ap ri.

Bourik la di: "Ou t'ap fè dyolè epi kounye a, ou sanble yon enbesil."

Eksplikasyon: Sa se yon tèks kout (57 mo) ak 8 fraz, ki gen ladan kèk fraz ki kout anpil. Gen de mo ki pa twò komen, "ri" ak "fè dyolè," ki jwenn sipò nan kontèks la epi yo previzib tou ak rezon. Elèv yo ta dwe abitye ak kontèks la.

Nan istwa sa a, pwoblèm nan se ke rena a vle kèk rezen epi li fè dyolè di li fò ase pou sote epi pran yo. Rena a echwe epi yon bourik ri li. Rezon amizman bourik la ak chanjman konsekan atitud rena a deklare aklè. Gen yon enplikasyon klè ke rena a imilye oswa jennen. Sa a se yon senp, entèraksyon ke nou abitye wè ant de pèsonaj, ak detay ki espesifik nan istwa sa.

Yo ka chanje kalite bèt yo ak kalite fwi ki pandye yo ak lòt elèv yo abitye avèk yo.

Klas 3e AF, Egzanp 4—Enfòmasyon (Deskripsyon): Zèb

Zèb grandi nan tè. Li grandi byen vit ak dlo ak solèy cho. Zèb pa ka grandi sou wòch ki kale, men li ka grandi nan fant nan wòch la. Sa rive lè van oswa lapli ranpli fant yo ak tè. Grenn zèb van an soufle yo ka ateri nan fant ki ranpli ak tè yo. Si grenn yo jwenn chalè ak dlo Lè sa a, zèb ap grandi nan ti pòch tè sa yo.

Eksplikasyon: Sa se yon tèks kout (72 mo) ki gen 6 fraz ki long vre. Pifò vokabilè a komen. Elèv yo ta dwe abitye ak lide tè a, menm si yo pata abitye li mo sa.

Sa se yon deskripsyon senp sou fason zèb ka grandi nan fant wòch yo. Zèb ta dwe yon plant ke tout elèv abitye avèk li, men detay sou fason tè a ak grenn antre nan fant yo nan wòch pa gen anpil chans yo te gen konesans anvan. Elèv yo ka pa reyalize ke dlo ak chalè esansyèl tou pou zèb la grandi.

Li pa ta dwe nesèsè pou modifiye tèks sa pou kontèks diferan.

Klas 3e AF, Egzanp 5—Enfòmasyon (Deskripsyon): Aliya

Mwen rele Aliya. M ap viv nan mòn ak fanmi mwen. An ete, nou monte ak mouton nou yo nan savann mòn yo kote ki gen anpil zèb pou yo manje. Nou tout gen janm ki djanm pou mache monte ak desann nan chimen nan mòn apik yo. Pandan mwa sezon fredri yo, mouton yo rete nan pak yo pou yo rete cho. Glas fè chimen yo glise. Mwen fè jwèt glise ak frè m yo ak sè m yo sou chimen glas kouvri yo. Nou amize nou.

Eksplikasyon: Sa se yon tèks kout (83 mo) ak 8 fraz. Pifò nan vokabilè a komen. "Savann" jwenn sipò kontèks la, epi elèv yo ta dwe abitye ak mo debaz "glise" ak menm si yo patko li "glise" anvan.

Sa se yon senp deskripsyon lavi Aliya nan mòn yo. Gen yon kontras senp ant lavi mouton an ete ak nan sezon fredri a, ak yon deskripsyon tou kout sou fason chimen nan mòn yo fè janm yo djanm epi yo itilize pou fè jwèt.

Tèks la apwopriye pou elèv ki gen kèk konpreyansyon sou move tan frèt ak glas, menm si yo pa te fè eksperyans kalite tan sa yo menm. Ou ka chanje non ak sèks moun ki bay deskripsyon an.

KLAS 4e AF

Tèks 4e AF yo anjeneral yon ti kras pi long pase tèks 3e AF epi yo gen plis detay. Sepandan, pi gwo kompleksite nan yon faktè ka balanse ak pi piti kompleksite nan yon lòt. Egzanp, yon tèks ki pi kout ka gen kèk kontni yo mwens abitye, oswa kèk vokabilè ki pa twò komen.

Klas 4e AF, Egzanp 1—Istwa: Aksidan an

Than tap desann eskalye lakay li lè li te glise. Li tonbe jouk anba. Lè li gade janm li, li te kapab wè li te vire nan yon pozisyon dwòl.

Manman an kouri vini. Li manyen janm Than tou dousman men li toujou fè li mal. Pa te gen san men cheviy li tap anfle byen vit.

"Rele anbilans lan," Manman an te mande papa a.

Manman an ak papa a te chita ak Than nan eskalye a pandan yo t ap tann anbilans lan rive. Papa di Than pou li pa deplase pou sa pa vin pi mal.

Eksplikasyon: Tèks sa sèlman yon ti kras pi long (97 mo) pase tèks klas twayèm ane yo, men li gen plis kompleksite. Li gen ladan vokabilè mwens komen: "pozisyon," cheviy," "anfle," "anbilans," ak "pi mal." Elèv yo bezwen konnen siyifikasyon pifò nan mo sa yo, paske gen sèlman yon sipò kontèks limite.

Nan istwa sa a, Than te blese janm li anpil. Paran li reponn lè yo bay konfò epi yo rele anbilans lan. Gen twa pèsonaj, yo tout kominike youn ak lòt, ak yon sekans kat evènman: Than tonbe, maman vini, papa rele anbilans lan, epi aprè sa, twa pèsonaj yo ap tann sou eskalye a. Pifò nan lide yo klè, men kèk ide senp yo kache, tankou Than te kase janm li, oswa domaje cheviy li.

Non yo ak sèks yo ka ajiste pou kontèks la, epi anbilans lan ka chanje tou ak yon machin oswa yon moun ki bay swen sante ki apwopriye pou kontèks la.

Klas 4e AF, Egzanp 2—Istwa: Noga Tifi ki Piti a

Noga se ti fi ki pi piti nan klas li a. Noga pa renmen li piti a.

Manman li di li pou li pa enkyete li. Li di "se nòmal si yon moun piti,". Men, Noga pa panse li nòmal pou moun piti.

Yon jou, pandan Noga ap mache, li tande yon son ki ap soti nan yon ti twou nan yon pye bwa. Noga rale nan twou a epi li wè yon ti zwazo. Noga pran zwazo a dousman.

Li rale soti nan twou a epi mete zwazo a dousman sou yon branch nan pyebwa a. Zwazo a chante ak kè kontan.

Noga reflechi "Se yon chans mwen tap pase la, epi mwen pat yon gwo timoun,". Li souri epi li mache ale lakay li. Li kontinye ap souri sou tout wout pou ale lakay li.

Remak: itilize konpreyansyon oral pou 3e AF.

Eksplikasyon: Tèks sa a vreman pi long (122 mo) pase tèks klas twazyèm ane yo, men li senp. Li gen ladann kèk diskou dirèk. Pifò nan vokabilè a komen, ak "enkyete" ak "chante" tou de previzib epi jwenn sipò kontèks la.

Pwoblèm Noga a se ti gwosè li, men li dekouvri li gen benefis li. Noga se pèsonaj prensipal la epi li gen yon sèl entèraksyon ak manman li. Gen kèk detay nan yon senp sekans twa evènman: Noga tande zwazo a, rale nan twou a pou jwenn zwazo a, epi li mete zwazo a sou yon branch. Gen yon sèl lide ki klèman kache sou poukisa Noga kontan nan fen an.

Klas 4e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon: Reken Fanal Kout la

Èske ou pè reken?

Gen kèk reken ki inofansif. Reken fanal kout la pa ka fè ou mal. Ou ta ka panse reken yo gwo men reken sa pa gwo. Li tèlman piti ou ka kenbe li nan yon sèl men.

Yon lòt bagay etranj sou reken fanal kout la se ke yo klere nan fè nwa. Yo viv ki fon anpil nan lanmè a. Pa gen limyè kote yo rete a. Yo fè pwòp limyè yo.

Eksplikasyon: Ak 73 mo, tèks sa a pa pi long pase yon tèks tipik klas twazyèm ane, men li gen mwens enfòmasyon yo abitye, epi enfòmasyon an kontrè ak atant yo (epi Se poutèt sa li etone yo), kidonk li gen anpil chans prezante plis pase yon defi pou lektè a. Gen kèk vokabilè yo mwens abitye avèk, ak siyifikasyon an "inofansif" ak "klere" yo gen gwo sipò nan yon kontèks.

Tèks sa pa ta dwe mande ajiste pou kontèks la. Elèv yo ta dwe abitye ak lide yon reken, men nou pa atann elèv yo ta dwe abitye ak detay sou reken fanal kout la. Tout moun ta dwe abitye ak konsèp limyè ak fènwa.

Klas 4e AF, Egzanp 4—Enfòmasyon: Bèt yo nan lanati

Nan lanati, gen kèk bèt ki manje lòt bèt. Bèt sa yo rele predatè. Bèt predatè yo manje yo rele pwa. Pwa pa vle yo manje yo. Kidonk, yo jwenn plizyè fason pou evite yo manje yo!

Bèt tankou pòkepik la gen pwent byen file sou kò yo pou fè predatè yo rete lwen.

Bèt tankou zarenyen ak koulèv mòde epi lage pwazon nan kò predatè yo. Sa fè mal oswa touye predatè yo.

Bèt tankou agranman ak chatwouj itilize kamouflaj pou predatè yo pa ka wè yo.

Bèt tankou gazèl ak you (yon antilòp Afrik) ka kouri vit pou yo ale lwen predatè yo.

Gen kèk fwa pwa yo gen chans epi yo pa kenbe yo, gen lòt fwa, yo manje yo. Men kijan lanati fonksyone.

Remak: Yo itilize konpreyansyon oral pou 3e AF tou.

Eksplikasyon: Tèks sa pi long pase tèks 3e AF (110 mo) epi li gen yon kantite enfòmasyon enpòtan. Yo ka pa abitye ak konsèp "pwa" ak "predatè" men yo eksplike yo nan kòmansman tèks la. Gen yon gwo kantite detay an konparezon ak yon tèks klas nivo twa.

Tèks sa fè referans ak plizyè kalite bèt, yo gen chans abitye kèk ladan yo, epi gen kèk elèv yo pa twò abitye ak yo. Li enpòtan pou yo pa abitye ak kèk bèt ak konpòtman yo, paske elèv yo pa ta dwe kapab reponn kesyon yo ki baze sou konesans yo te genyen anvan yo. Si sa nesèsè, nou ka bezwen itilize kèk egzanp bèt yo mwens abitye ak yo.

KLAS 5e AF

Longè tèks yo ka varye epi yo sitou naratif (istwa) ak bay enfòmasyon. Gen kèk tèks ansèyman yo ka itilize tou. Yo kòmanse ak tèks senp ki pa kontinyèl tankou lis ak Tablo nan nivo sa a. Kapab genyen kèk eleman tip ki pa konvansyonèl nan tèks yo.

Tèks naratif yo gen detay tankou kèk devlopman pèsonaj limite, oswa yon deskripsyon senp nan anviwònman an. Tèks enfòmasyon yo ka gen ladan yo karakteristik ki pa nan tèks de baz yo: egzanzp, soutit oswa tit.

Vokabilè gen ladan yon pakèt mo abitye ki dekri konsèp konkrè ak abstrè ansanm ak mo yo pa twò abitye kote kontèks la sipòte siyifikasyon an. Egzanzp, yon tèm komen teknik oswa disiplin espesifik ka itilize kote siyifikasyon an ka dedwi gras ak endikasyon enpòtan.

Klas 5e AF, Egzanzp 1—Enfòmasyon: Gwo Krab Kokoye a

Gwo Krab kokoye a ap viv an Azi. Li sanble menm jan ak nenpòt ti krab ou ta ka wè nan yon pisin wòch sou plaj la, men gwo krab kokoye a ka grandi prèske mezire yon mèt lajè. Fè yon gwo gwo pa. Sa se gwose krab sa ka grandi rive, soti nan pye li sou yon bò rive nan pye ki sou lòt bò a!

Gwo Krab kokoye a manje fwi, grenn, ak nwa. Li ka monte pye kokoye epi pran kokoye yo. Li sèvi ak gwo pens devan li yo pou fè yon twou nan po di kokoye a epi li manje fwi ki anndan li an.

Li pran sant byen anpil, ki ede li chache manje lannwit. Pafwa, li ranmase bagay ki klere ki tonbe nan men moun, tankou yon mont an ajan oswa bijou briyan, epi li pran pote ale.

Gwo krab kokoye a ka viv pou jiska 40 lane. Sèl lènmi yo se moun ki renmen kenbe yo ak manje yo.

Pafwa yo rele Gwo Krab kokoye a "krab vòlè" oswa "vòlè palmis" tou.

Eksplikasyon: Sa se yon tèks ki pi long, nan 177 mo, ak yon gwo kantite enfòmasyon ak deskripsyon detaye. Gen kèk varyasyon soti nan stil objektif konvansyonèl yon tèks enfòmasyon (nan dezyèm mwatye nan premye paragraf la: "Fè yon gwo gwo pa ..."), ki ka prezante yon defi pou lektè elèv la. Pifò nan vokabilè a komen ak "lènmi" ki jwenn sipò nan kontèks la. Estrikti yon tèks enfòmasyon ki dekri yon bèt yo pa abitye avèk li an tèm de kote, gwose, manje, ak lòt karakteristik elèv yo ta dwe abitye ak yo. Gen yon sèl lide ki kache sou rezon non altènatif "krab vòlè" oswa "vòlè palmis".

Tèks sa a se adapte pou elèv ki abitye ak krab la kòm yon bèt, men ki pa konnen detay sou krab sa an patikilye. Elèv yo bezwen abitye ak yon kokoye ak yon pye kokoye. Yon senp ilistrasyon ki montre yon pye kokoye ki gen kokoye ta apwopriye si elèv yo gen anpil chans pou bezwen sipò.

Klas 5e AF, Egzanzp 2—Enfòmasyon: Sèl

Sèl se yon bagay nou itilize chak jou. Ou gen anpil chans manje li nan manje ou pou fè li gen pi bon gou. Men, èske ou te konnen sèl enpòtan nan plizyè lòt fason?

Sèl enpòtan anpil pou kò ou travay. Kò ou sèvi ak sèl pou fè misk ou deplase epi ede san ou koule. Sèl ede kò ou sèvi ak manje ou manje a tou. Si ou gen twò piti sèl nan ou, ou ka santi vètij (tèt vire) ak fatig. Men, atansyon, twòp sèl ka fè ou malad tou!

Yo itilize sèl tou pou netwaye. Gen kèk moun ki sèvi ak li pou netwaye swi nan chemine oswa melanje li nan dlo pou netwaye po ak chodyè boule.

Yo itilize sèl tou pou anpeche manje gate. Egzanp, ou ka ajoute sèl nan vyann fre oswa pwason pou seche li pou kenbe li pou manje pita.

Sèl gen anpil itilizasyon e li enpòtan pou moun yo siviv!

Remak: Nou itilize tou pou konpeyansyon oral nan klas 4e AF.

Eksplikasyon: Sa tou se yon tèks ki pi long (157 mo) ak yon bon kantite enfòmasyon sou diferan itilizasyon sèl.

Yo ta dwe abitye estrikti tèks la kòm yon lis ki gen divès itilizasyon. Pifò nan vokabilè a komen, men elèv yo bezwen konnen mo tankou "misk," "koule," ak "vètij," paske gen yon minimòm sipò. Epitou, elèv ki pa konnen mo "chemine" a gen anpil chans pou yo pa konnen, oswa pa kapab detèmine, siyifikasyon "swi". Siyifikasyon "siviv" jwenn sipò kontèks la. Pa gen okenn lide ki kache.

Elèv yo ta dwe abitye ak sèl ak pi fò nan kontèks kote sèl yo itilize li. Li ka apwopriye pou chanje egzanp netwayaj swi soti nan chemine nan yon kontèks ke kèk elèv pi abitye avèk li.

Klas 5e AF, Egzanp 3—Istwa: Chiumbo ak kabrit yo

Chak jou Chiumbo te konn mete kabrit yo deyò pou yo jwenn nouvo zèb. Nan lannwit, li tounen yo lakay ankò. Chak jou se konsa.

Yon jou, Chiumbo te tèlman anwiye ke dòmi te pran li. Kabrit yo te kòmanse mache kite wout la, men yon granmoun te wè yo. Li pote kabrit yo tounen epi li leve Chiumbo. Chiumbo di "Mèsi, granmoun".

Nan demen, dòmi pran Chiumbo ankò. Yon malfini te wè Chiumbo epi li te vole desann pou li ta pran yon ti kabrit pou li manje, men tout lòt zwazo yo te fè anpil bri yo reveye Chiumbo.

Chiumbo te di "Mèsi, zwazo," pandan li te balanse yon gwo baton pou fè malfini pè pou li ale. Chiumbo di "Sa bon," "Mwen ka dòmi chak jou."

Nan demen, Chiumbo tap dòmi nan zèb la lè yon vòlè ranpe sou vant epi li vòlè de nan kabrit Chiumbo yo. Lè Chiumbo resi leve, li fouye, li fouye men li pa t'kapab jwenn kabrit ki manke yo. Chiumbo te pè anpil.

Lè li rive lakay li, papa li t'ap tann. Chiumbo te di papa l laverite touswit e li te di li te regrèt anpil.

Papa li di li byen move "Eske ou te aprann leson ou kounye a?". Apre sa, li te ajoute, "Ou se yon ti gason ki gen anpil chans. Yon polisye kenbe vòlè a e konsa nou gen de kabrit nou yo ankò."

Apre sa, Chiumbo te vin pi bon gadò kabrit nan vilaj la.

Remak: Nou itilize li pou Konpreyasyon oral nan klas 4e AF.

Eksplikasyon: Sa se yon tèks ki vrèman pi long (229 mo), men li gen yon estrikti ki senp, ki repete epi pi fò nan lide yo endike aklè. Pifò vokabilè a komen, ak "pè," "ranpe," ak "verite" ki jwenn sipò kontèks la.

Gen yon karaktè prensipal ak plizyè karaktè minè, men istwa a pou tèt pal senp. Chiumbo dòmi epi yon granmoun gason sove kabrit li yo premye fwa a, apresa se te zwazo yo, men twazyèm fwa a, yo vòlè kabrit yo. Chiumbo konfese krim li, li te dòmi nan travay la, polisye a sove kabrit yo epi Chiumbo aprann leson li.

Yo ka chanje non ak sèks pèsonaj prensipal la ak tip bèt yo tap gade a. Yo ka chanje polisye ak yon moun ki apwopriye ki fè respekte lòd nan kontèks la.

Klas 5e AF, Egzanp 4—Pwosedi: Salad Fwi Zoranj ak Kadamòm

Engredyan

4 zoranj

1/2 gode rezen sèk

1 Gwo kiyè myèl

½ ti kiyè poud kadamòm (yon epis)

Enstriksyon

1. Kale 3 zoranj, koupe yo an tranch, epi mete yo nan yon bòl.
2. Triye rezen sèk la pou retire pay yo epi ajoute li nan bòl la.
3. Mete ji youn nan zoranj yo nan yon kaswòl ak kadamòm la ak myèl la. Put the juice of one orange into a saucepan with the cardamom and honey. Bwase li nan yon ti chalè pandan 5 minit.
4. Vide sòs cho a sou fwi yo ki nan bòl la epi melanje yo dousman.
5. Si ou pap manje li touswit, kenbe li yon kote ki fre.

Eksplikasyon: Tèks ki pa kontinyèl sa sou fòm yon resèt. Li gen de pati: yon lis senp (engredyan yo) ak yon lis nimewote ki gen etap pwosedi a (enstriksyon yo). Soutit yo, "Engredyan" ak "Enstriksyon," se karakteristik ki pa nan tèks la ak yon fòm enprime diferan. Elèv yo ka pa abitye ak kadamòm lan, men li ase klè paske yo di ke li se yon epis.

Defi prensipal la se pou elèv yo reyalize ke se sèlman youn nan zoranj yo yo pran ji a epi twa lòt zoranj yo melanje ak rezen yo nan bòl la. Aspè sa kache. Engredyan yo ta ka chanje selon kontèks lokal yo, men defi yo nan pwosesis la ta dwe rete menm jan epi gen kèk nouvote pou elèv yo. Resèt la pa adapte pou itilize nan kontèks kote yo tèlman abitye ak li ke anpil elèv ka reponn kesyon yo ki baze sou konesans yo genyen anvan.

Klas 6e AF

Tablo 19: Karakteristik Jeneral Tèks klas 6e AF

Karakteristik	Dimansyon	Elaborasyon	Kontektyalizasyon
Longè	Mwayen	Tèks yo ka vrèman pi kout selon kalite kompleksite yo mete ladann nan.	Mwens mo nan lang kap kole mo oswa lang ki sentetik anpil
Abitid	Abitye avèk	9Anjeneral eksperyans ak konsèp yo abitye ak yo ki ka konte sou eksperyans pèsonèl dirèk oswa aprantisaj ki baze sou lekòl la.	Depann de Kontèks
Previzibilite	Mwayen	Kontèks yo abitye men detay enfòmasyon yo pa abitye epi pètèt enprevizib (kontrèman ak atant yo)	
Defi	Modere	Kèk enfòmasyon kontradiktwa, enfòmasyon kache senp	
Estrikti Tèks	Senp, avèk kèk varyasyon	Kalite tèks yo gen ladann fòma kontinyèl ak fòma ki pa kontinyèl. Ka gen kèk karakteristik ki pa konvansyonèl oswa yo ka melanje nan fòma a (egzanp, konbine karakteristik kontinyèl ak sa ki pa kontinyèl)	
Vokabilè	Yon pakèt mo komen	Vokabilè gen ladann yon pakèt mo yo abitye ki dekri konsèp konkrè ak konsèp abstrè ansanm ak mo yo mwens abitye kote kontèks la sipòte siyifikasyon an anpil. Egzanp, siyifikasyon an nan tèm komen teknik oswa disiplin espesifik yo ka dedwi nan endikasyon enpòtan	Sa depann de transparans òtograf ak konesans oparavan elèv yo nan lang lan
Estrikti Fraz	Varye	Gen kèk kompleksite fraz ak yon varyete fòm fraz	Depann de lang

Yon evalyasyon lekti fèt pou mezire konpreyansyon lekti, ki vle di yon seri kesyon sou yon tèks dwe mande elèv yo li tout tèks la. Li pa ta dwe posib pou elèv yo sèvi ak konesans jeneral oswa konesans anvan yo pou reponn nenpòt kesyon san yo pa li tèks la, oswa pou predi repons yo avèk prezilyon nan pifò kesyon apre yo fin li tit la, oswa premye liy lan. Chak kesyon ka baze sou yon ti pati nan tèks la, men kòm yon seri, kesyon yo ta dwe mande elèv yo li tout tèks la.

Kompleksite kontni ak fòma a afekte longè tèks la. Kontni ki pi konplèks yo ka balanse ak longè mo redwi. Tèks ki pa kontinyèl yo anjeneral gen mwens mo pase tèks kontinyèl ki transmèt menm enfòmasyon an.

Tablo 20: Tip Tèks nan Klas 6e AF

Tip Tèks	Eleman tip tèks	Karakteristik nan klas 6e AF
Istwa	Yo rezoud yon pwoblèm.	Yo santre yo sou pèsonaj yo ak fason yo rezoud yon dilèm. Tipikman, tout entèraksyon yo se ant de pèsonaj sèlman, menm si ka gen yon pèsonaj minè adisyonèl. Aksyon yo limite epi yo gen rapò akliè ak yon konsekans.
Enfòmasyon (Deskripsyon)	Yo dekri yon evènman, yon kote, yon jan moun viv, abitye chak jou, objè, plant oswa bèt.	Yo santre yo sou konprann yon lide oswa yon evènman nan plas pèsonaj yo. Kontèks yo gen kèk degre dabitid men gen kèk kontni yo pa abitye ak yo ak kèk kompleksite minè. Enfòmasyon an ka prezante nan fòma kontinyèl (paragraf) oswa nan fòma ki pa kontinyèl (egzanp, Tablo, lis, oswa Dyagram ki make.) Gen kèk karakteristik ki pa nan tèks la ke yo abitye yo ka itilize (egzanp, tit oswa sou-tit).
Ekspresif (agiman)	Yo prezante yon pwen de vi oswa opinyon	Opinyon an klè oswa klèman souzantandi. Li ka pran fòm yon sèl agiman oswa plizyè agiman, kout, ki kontraste agiman yo oswa opinion yo sou menm sijè a.
Enstriksyonèl (pwosedi)	Yo prezante yon pwosedi oswa yon metòd pou fè yon bagay	Fòma a konvansyonèl epi yo abitye ak li. Li ka prezante nan fòma kontinyèl (paragraf) oswa nan fòma ki pa kontinyèl (egzanp, etap nimewote oswa yon dyagram).

Klas 6e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon: Somon Sevan

Somon Sevan ap viv sèlman nan Lak Sevan an Ameni. Li te an danje pou yo disparèt depi kèk tan.

Youn nan rezon se ke anviwon 50 ane anvan, yo te mete pwason blanch, pwason wouj, ak kribich nan lak la pou bay plis pwason pou moun peche ak manje. Pwoblèm lan se te ke nouvo pwason yo te manje anpil nan manje Somon Sevan yo te konn manje. Yon lòt pwoblèm se te plis moun te vin nan letan an pou peche nouvo pwason sa yo epi yo te peche anpil Somon Sevan tou.

Gouvènman an te entèdi lapèch nan lak la e sa te ede, men pwason yo toujou an danje paske souvan pa gen ase dlo nan lak la pou yo kwaze. Nivo dlo nan lak la bese paske kiltivatè yo bezwen dlo lak la pou rekòt yo epi vil yo bezwen dlo pou endistri ak itilizasyon nan kay. Nou toujou bezwen jwenn yon fason pou sove Somon Sevan yo.

Eksplikasyon: Tèks sa gen menm longè (161 mo) ak "Sèl," tèks enfòmasyon nan klas senkyèm ane. Konpleksite adisyonèl isit la se relasyon kozatif ant lide prensipal yo. Okòmansman, yon bon lide pou mete plis pwason nan lak la pase mal pou de rezon diferan. Yon tantativ pou korije pwoblèm nan pa reyisi pou diferan rezon ankò. Tèks la gen ladan non kote ak non ki gen anpil chans pou yo pa abitye avèk yo, men sèlman bezwen rekonèt kòm non kote oswa non pwason. Yo eksplike "An danje" ak "disparèt" nan kontèks yo.

Elèv yo ka pa twò abitye ak estrikti yon tèks enfòmasyon sou fòm yon plan pwoblèm ak solisyon pwoblèm. Tout moun ta dwe abitye ak lide lapèch ak itilize dlo yon lak, menm si yo gen dwa pa abitye ak kote a.

Klas 6e AF, Egzanp 2—Istwa: Vye Kay la

Chang te santi l frèt anpil e Lee te fatige anpil. Yo te bezwen yon kote pou yo repoze kidonk yo frape pòt yon vye kay. Pòt la krake louvri tou dousman.

"Pa gen moun kap viv la ankò. Annou rantre," Chang di tou ba.

"Kòman ou fè si?" Lee reponn tou ba.

"Pòt la pa t menm fèmen a kle!" Chang te di avèk fòs konviksyon. "Ale an premye," li te ajoute, li pouse Lee devan.

Pòt la louvri ak yon plenn. Gon anba a tonbe epi li frape yon wòch. Son egi a fè yo sote. Yo fofile andedan.

Nan pousyè tè a, Lee te kapab wè fòm yon kabann. Li te kapab tandè yon degoute, degoute ki soti nan yon tiyo ki koule ak yon bagay k ap frape sou do kay tòl la.

"Lee mande "Ki bri sa ye?", li pran ponyèt Chang.

"Petèt se jis yon chovsouri oswa yon zwazo oswa yon ..." vwa li te koupe.

Yon gwo van pouse pòt la pandye tounen ak son grate byen fò a fè Lee sote ankò.

"Nou ka cho epi soti nan van an," li te sifle bay Chang. "Men, mwen pa renmen kote sa a. Li fè moun pè twòp."

"Li pi bon pase deyò a," Chang te di avèk kouraj. "Nou cho epi nou ka repoze jiskaske nou pare pou mache ankò."

Lee fwote pye fatigue li yo epi li tande bri van an deyò a. Li te deside ke Chang te gen rezon.

Eksplikasyon: Sa se yon tèks ki pi long (221 mo). Yo kreye atmosfè ak sispens nan langaj deskriptif ak dyalòg ant karaktè yo. Gen kèk aparèy literè yo itilize tou pou kreye atitud: fraz Chang ki pa fini an ("...") ak repetisyon ("degoute, degoute" tiyo a). Emosyon ak relasyon ki genyen ant pèsonaj yo dekrete nan diskou dirèk ak nyans langaj ("sifle," "di tou ba").

Klas 6e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon (Ki pa Kontinyèl): Orè Livrezon Seb

Seb ap viv sou yon ti zile epi li posede yon boutik. De fwa pa jou, bato yo vini sou zile a pou pote machandiz pou li vann nan boutik la. Men sa bato yo pote pou li chak jou:

	Lendi	Madi	Mèkredi	Jedi
Maten	Pwason	Pwason	Pwason	Vyann
	Glas	-	Glas	Lèt
Aprèmidi	Batri	Fwi	Farin	Fwi
	Savon	Legim	Pwa sèch	Legim
	Balèn	Te	Diri	Diri
	Kòd	Fafe	Sik	Balèn

Eksplikasyon: Elèv ki nan nivo klas sa gen anpil chans abitye ak tip ki pa kontinyèl tankou orè. Tablo sa se yon ti kras pi konplèks pase yon estrikti senp ranje x kolòn, paske gen de kategori prensipal "ranje" (Maten ak Apremidi) ansanm ak selil yo ki gen atik endividyèl yo pote nan bato a chak jou. Gen kèk karakteristik nan òganizasyon an sèlman kache: yo livre machandiz ki pa manje sèlman yon fwa pa semèn; yo livre machandiz ki ka gate yo sèlman nan maten; kèk machandiz yo pote plizyè fwa ak lòt sèlman yon fwa chak semèn.

Kontni Tablo a ka adapte pou kontèks lokal/kiltirèl la, men karakteristik ki dekri pi wo a ta dwe kenbe pou sipòte kesyon enferans ak kesyon sou karakteristik kontni ak estrikti Tablo a.

KLAS 7e AF

Tèks yo varye nan longè, ak tèks ki pi long yo anjeneral yo senp epi tèks ki pi kout yon ti kras pi konplèks. Nan nivo klas sa, yo itilize yon pakèt tip tèks yo abitye, tankou naratif (istwa), tèks enfòmasyon, ekspresif ak ansèyman. Yon seri fòm senp, ki pa kontinyèl gen ladan Tablo, dyagram, kat, ak graf.

Tèks yo anjeneral gen ladan plizyè kompleksite minè tankou kontni abityèl ki eksplike klèman, vokabilè ki pa twò komen ki jwenn sipò kontèks la, lide enpòtan kache, oswa yon estrikti yo mwens abitye avèk li.

Klas 7e AF, Egzanp 1—Istwa: Twou a

"Mwen ka wè yon bagay klere anba a," Samsur te di. "Petèt se yon pyès lò."

Nazneen di "Pa fè enbesil," pandan lap kontanple twou a. Ti frè li a toujou ap wè bagay, kreye objè avèk imajinasyon li.

Samsur kontinye "Petèt se yon epe". "Petèt yon wa te antere yon nepe lò nan tè a anpil ane pase, après li bliye li."

Nazneen te di "Petèt se pousyè tè, kouvri ak pousyè tè, kouvri ak plis pousyè tè". "Se jis yon twou, kapab se yon bèt sovaj ki fouye li."

Samsur di "Ou pa gen rezon!". "Okenn bèt pa t 'kapab fè yon gwo twou konsa!"

"Oke, si ou tèlman sèten sa pa yon twou bèt, petèt ou ta dwe desann ladann."

Samsur komanse vin pal. "Em... Non. Mwen pa ka antre nan twou a... paske... mwen gen yon pye fè mal!"

Nazneen te souri; sa pat gen anyen pou wè ak pye Samsur. Yon gwo twou ka vle di yon gwo bèt.

"Mwen gen yon lide," li di, li ranmase yon wòch ki te atè bò kote li a. "Mwen pral lage sa nan twou a. Si nou tande yon tink, gen trezò. Si nou tande yon bri soud (touf), gen pousyè tè. Si nou tande yon bri tankou jape, gen yon bèt."

Nazneen lage wòch la epi yo pa tande anyen pou yon ti moman. Lè sa a, yo tande yon bri splash.

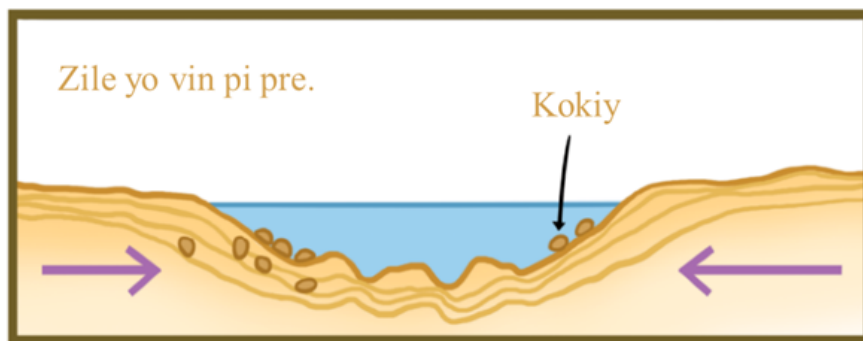
Eksplikasyon: Sa a se yon istwa ki long (218 mo). Diferans karaktè frè a ak sè a ak relasyon yo se eleman fò, ansanm ak devlopman istwa a. Pwoblèm istwa a—mistè sa ki nan twou a—se kontèks pou dekri karaktè Nazneen ak Samsur. Solisyon mistè a kache, li pa deklare.

Klas 7e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon: Kijan Kokiy Monte Mòn

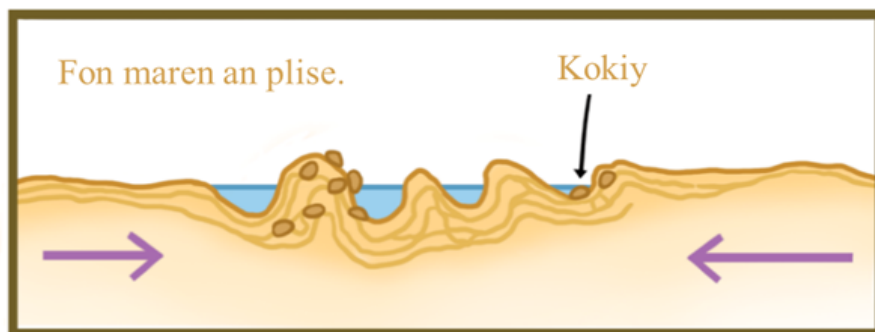
Kijan kokiy monte mòn

Moun jwenn kokiy sou tè tèt gwo mòn yo. Mòn ki pi wo nan mond lan gen kokiy toupre tè la, andedan wòch yo. Men, anjeneral yo jwenn kokiy yo sou yon plaj, oswa nan lanmè a! Ki jan yo te soti nan lanmè a pou rive sou tè tèt mòn ki wo? Èske se van ki soufle yo? Èske moun te deplase yo?

Sa se sa ki te pase, nan tan lontan. Te gen de zile ki te tou pre youn ak lòt nan lanmè a. Kokiy tap viv anba lanmè a ant de zile yo. Pandan yon bon bout tan, zile yo te vin pi prè youn lòt.

Yo vin pi pre toujou, epi fon lanmè a ki te nan mitan yo a te vin kwense. Li fè pli, tankou dra kabann, oswa chosèt ki tonbe. Gen kèk nan ondilasyon planche lanmè a ki monte, ak kèk lòt ki desann. Sa te pote kokiy yo monte oswa desann sou ondilasyon yo pandan zile yo te rapwoche youn ak lòt.

Pandan zile yo tap rapwoche plis toujou, tè anba lanmè a vin fè pli ki vin pi wo pase lanmè a. Finalman, zile yo te vin kole ansanm e yo te fòme yon sèl gwo, nouvo zile. Kèk nan kokiy ki soti nan fon lanmè a te vin nan tè tèt mòn wo yo kounya!

Eksplikasyon: Tèks melanje sa, ki konbine eleman ki kontinyèl (paragraf) ak ki pa kontinyèl (Dyagram ki make) se anjeneral fòma liv lekòl nan matyè tankou syans ak jewografi. Konsèp chanjman sou peryòd tan ki long, ak mouvman jewolojik yo depase eksperyans chak jou, jan sa apwopriye pou elèv ki nan lekòl segondè. Nan lòt men an, itilizasyon langaj lan se chak jou olye ke teknik ("kwense," "fè pli, tankou dra kabann"), ki ta dwe fè kontni an relativman pwòch.

Klas 7e AF, Egzanp 3—Ekspresif: Chè Tonton ak Matant

Chè tonton ak matant,

Mwen espere lèt sa a jwenn ou byen.

Senk mwa gentan pase depi m te deplase ale nan vil la pou m kòmanse fòmasyon mwen nan yon bank. Mwen remèsye nou tou de paske nou ede mwen gen chans sa. Mwa pwochen fòmasyon mwen an pral fini epi mwen pral lib pou chèche travay yon lòt kote. Fòmasyon mwen an te trè itil, men kounye a mwen panse pou mwen vin yon pwofesè nan plas mwen travay nan yon bank.

Jan ou konnen, mwen rete nan yon gwo bilding. Gen anpil fanmi ki gen timoun. Nan tan lib mwen an mwen te anseye lekti ak matematik pou kèk nan timoun sa yo, paske lekòl lokal la pa ka jwenn ase pwofesè pou tout elèv yo. Mwen renmen anseye anpil. Sa fè mwen kontan anpil lè mwen wè timoun yo amelyore chak jou epi yo vle aprann plis. Yo vin gen plis konfyans epi yo pataje nouvo konpetans yo ak fanmi yo. Timoun ki pi gran yo te kòmanse ede timoun ki pi piti yo tou. Si chak timoun nan bilding sa ka li epi konte byen, mwen sèten yo tout ap grandi pou mennen yon bon vi pou tèt yo ak fanmi yo. Gen de sè te di mwen yo vle travay nan yon bank lè yo vin gran!

Tonton, Matant—Mwen espere nou ka konprann rezon ki fè mwen vle vin yon pwofesè kounye a. Mwen toujou rekonesan pou sipò ou.

Nyès ou,

Jenny

Eksplikasyon: Sa se yon tèks ekspresif, avèk ekriyen an ki ap monte yon ka pou li konvenk tonton li ak matant li sou yon desizyon. Li bay rezon ki pèsonel ("Sa fè mwen kontan anpil") ak rezon ki ekstèn ("yo tout pral grandi pou mennen yon bon lavi") ki fè li vle chanje chwa karyè li. Rezon ki fè li bezwen konvenk tonton li ak matant li sou enpòtans desizyon li kache, nan plas li deklare. (Yo te ba li opòtinite pou ale nan vil la pou fòmasyon nan yon bank.) Degre kompleksite tèks la kreye atravè enplikasyon miltip li yo ak relasyon kozatif nan mitan eleman diferan.

KLAS 8e AF

Tèks yo ka yon ti jan pi long ak pi konplèks pase tèks klas 7e AF. Tip tèks tankou istwa, enfòmasyon, ekspresif, ak enstriksyon yo itilize nan nivo klas sa. Yon seri fòma ki pa kontinyèl tankou Tablo, dyagram, kat, ak graf.

Tèks yo anjeneral gen ladan plizyè kompleksite minè tankou kontni yo abitye ki eksplike aklè, vokabilè pa twò komen ki jwenn sipòte nan kontèks la, lide enpòtan kache, oswa yon estrikti yo pa twò abitye.

Klas 8e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon: Bwose dan ou

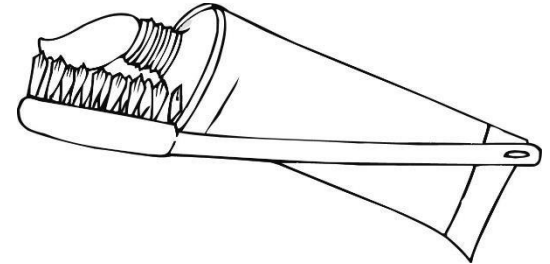
Èske dan nou vin pi pwòp lè nou bwose yo pandan plis tan ak pi di?

Chèchè Britanik yo di non. An reyalye yo te eseye anpil altènativ diferan, epi yo te rive jwenn yon fason pafè pou bwose dan ou. Bwose pandan 2 minit, san ou pa bwose twò di, bay pi bon rezilta. Si ou bwose di, ou fè emay dan ou ak jansiv ou mal san ou pa dekole rès manje oswa plak yo.

Bente Hansen, yon ekspè nan bwose dan, di ke se yon bon lide pou kenbe bwòs dan an menm jan ou kenbe yon plim. Li te di "Kòmanse nan yon kwen epi brose tout ranje a nèt ale". "Pa bliye lang ou tou! Pou laverite li ka genyen anpil bakteri ki ka lakòz movèz alèn.

OECD (2010), *PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do: Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I)*, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264091450-en>

Eksplikasyon: Malgre sa se yon tèks ki yon ti jan kout (122 mo), li gen kèk defi ki kache. Li prezante plizyè konsèy ki soti nan divès sous, epi li gen pwen de vi kontradiktwa ak eleman ki kontrè ak atant yo. Se yon sijè ki rive chak jou men enfòmasyon an etonan, epi, poutèt sa, sa pral prezante kèk defi pou lektè yo.

Klas 8e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon (tèks ki pa kontinyèl): Dosye Enfòmasyon sou Peyi

Dosye Enfòmasyon sou Peyi

	Afganistan	Vyetnam	Filipin	Nepal
Klima	Arid ak arid a demi; Sezon frede ak Sezon chalè	Twopikal nan sid; Mouson nan nò	Jeneralman cho ak imid	Sibtwopikal nan sid; ete yo koul epi sezon frede yo rèd nan nò
Jewografi	Anklave epi gen anpil mòn	Delta larivyè Mekong fètil la kouvri yon gwo pati nan sidwès Vyetnam	Li fèt ak 7,107 zile	Anklave; Li gen 8 nan 10 mòn ki pi wo nan mond lan
Kilti Prensipal	ble, fwi, nwa, lèn, po mouton	Diri, kafe, kawotchou, koton, pwason	kann, kokoye, diri	Diri, mayi, ble, kann, lèt
Ekspòtasyon Tipik (machandiz yo vann nan lèt peyi)	Fwi ak nwa, kapèt, safran	Lwil brit, pwodwi maren, diri, kafe, kawotchou, rad	Ekipman electwonik, ekipman transpò, rad	Kapèt, rad, machandiz an kwi
Lavi Sovaj	Mouton Marco Polo a: se mouton ki gen kòn ki pi long lan	Saola a (yon kalte antilòp): Youn nan mamifè ki pi ra nan mond lan	Èg (malfini) Filipin nan: Èg ki pi gwo nan mond lan	Rinosewòs ki gen yon kòn nan: katriyèm pi gwo mamifè ki mache sou tè

Eksplikasyon: Tablo sa a gen yon fòm ranje x kolòn senp, men kontni enfòmasyon an pi konplèks pase sa yo te bay nan egzanp yon Tablo yo prezante nan klas sizyèm ane. Gen anpil chans pou elèv yo te rankontre kalite enfòmasyon sa ak plizyè nan konsèp yo nan lekòl la oswa nan konesans jeneral: yon seri kondisyon klimatik ak jeyografik, pa egzanp. Yo eksplike tèm "ekspòtasyon an", men li ka yon nouvo konsèp pou elèv ki nan klas sa. Konparezon ak diferans ki genyen ant karakteristik kat peyi yo ka itilize kòm sijè kesyon, menm jan ak chak kontni nan chak selil.

Klas 8e AF, Egzanp 3—Istwa: Lapen

Lapen Parese pa janm fè okenn travay. Li pat laboure jaden yo pou madanm li te simen plan legim yo. Finalman, madanm li te mete li deyò nan kay la epi li pa tap kite li tounen. Lapen parese te panse yon plan.

Li te jwenn Gwo Elefan epi li te kòmanse toumante li. "Mwen tèlman rapid ke ou pap janm ka kenbe m'," li tap di byen fò pandan li tap pase nan mitan janm elefan an epi lap fè laviwonn pye li yo. Gwo Elefan te move anpil lè li resi kenbe ti ke blan Lapen Parese anba pye li.

"Kounya, Mwen pral pile ou," Gwo Elefan an gwonde.

Men, Lapen Parese t ap reflechi vit. "Ou dwe leve pye ou pou pile mwen epi mwen pral kouri," lapen rize a di byen fò. "Nou ta dwe fè yon konpetisyon pou wè kiyès ki pi fò. Mwen pral eseye rale ou nan lanmè a. Si mwen pa ka fè sa, mwen pral kouche la tou dousman epi ou ka mete pye sou mwen jan ou vle."

Gwo Elefan te panse li tap fasil pou li genyen, se konsa li kite Lapen Parese mare yon kòd wouj nan mitan li. Lapen Parese pran yon bout kòd wouj la, li kouri nan forè a pou ale nan jaden li, li mare kòd wouj la nan chari li a. Apre sa, li pran yon lòt kòd, yon kòd ble, li mare li nan lòt bout chari a epi li kouri pase nan jaden a pou ale nan lanmè a.

Li rele "Hey, Gwo Balèn", "Mwen tèlman gen fòs mwen parye mwen ka rale ou soti nan lanmè a." Gwo Balèn nan te an kòlè. Li naje rive bò rivaj la pou li bay Lapen yon leson. Li kite lapen parese mare li ak lòt bout kòd ble a epi li te naje ak tout vitès li te kapab.

Menm lè a, sa te siprann Gwo Balèn, kòd ble a rale sere e kèlkeswa jan li te naje li pa t kapab rale Lapen Parese nan lanmè a.

Nan forè a, Gwo Elefan tap rale kòd wouj la ak tout fòs li. Li te sezi wè jan Lapen Parese te gen fòs. Tout lajounen ak tout lannwit balèn nan ak elefan an tap rale, yo rale. Premyeman, elefan an rale kòd wouj la epi chari a laboure jaden an nan direksyon forè a. Lè sa a, balèn nan rale kòd ble a epi chari a laboure jaden an tounen nan direksyon lanmè a. Toutotan balèn nan ak elefan an ap rale ale ak rale tounen, yo tap rale chari a monte desann nan jaden an, konsa tè a laboure.

Finalman, nan maten, Gwo Elefan ak Gwo Balèn te abandone. Yo te tèlman jennen, chak te demare pwent kòd la tou dousman epi yo te ale. Yo tou de te espere ke pèsonn pa t wè yon lapen te bat yo.

Pandan se tan, Lapen Parese te ale lakay li epi ak fyète li te montre madanm li jaden yo ki te byen laboure epi pare pou plante yo.

Eksplikasyon: Sa se yon egzanp yon tèks ki pi long, (482 mo), men istwa a byen senp: chak aksyon ak santiman parèt aklè. Nan ka sa, longè li ki anpil balanse ak kontni an mòd naratif konvansyonèl.

KLAS 9e AF

Tablo 21: Karakteristik Jeneral Tèks nan klas 9e AF

Karakteristik	Dimansyon	Elaborasyon	Kontektyalizasyon
Longè	Mwayen rive long	Anjeneral tèks kontinyèl ki gen pou piti 250 mo. Tèks ki pa kontinyèl yo pi kout. Longè depann anpil de kompleksite kontni an	Mwens mo nan lang kap kole mo oswa lang ki sentetik anpil
Abitid	Eleman yo pa abitye avèk yo	Yo ka abitye ak kontèks laj la men yap entwodui eleman enpòtan yo pa abitye ak yo. Sou baz aprantisaj ki chita sou lekòl ak kèk konesans pi laj nan mond lan	Depann de Kontèks
Previzibilite	Limite	Kontni an pa previzib, nan fòma ak tip tèks ki vrèman familye pou yo	
Defi	Moderate to substantial	Ka gen ladann anpil enfòmasyon kontradiktwa, langaj figire, ak siyifikasyon ke lektè a bezwen dedui	
Estrikti Tèks	Varied, including unconventional	Fòma tèks ak estrikti yo abitye men yo ka gen kèk karakteristik ki pa konvansyonèl. (egzanp, kwonoloji yon istwa pa ka swiv sekans enfòmasyon jan yo prezante a.)	
Vokabilè	Yon pakèt	Yon seri mo ki gen siyifikasyon yo abitye ak siyifikasyon yo pa abitye ak yo. Siyifikasyon jeneral la (omwen) ka dedwi nan kontèks la. Yo ka itilize langaj espesifik pou sijè a.	Sa depann de transparans òtograf ak konesans oparavan elèv yo nan lang lan
Estrikti Fraz	Varye, Mete kompleksite ladann	Nan tèks kontinyèl, yon varyete estrikti fraz ak longè fraz	Depann de lang

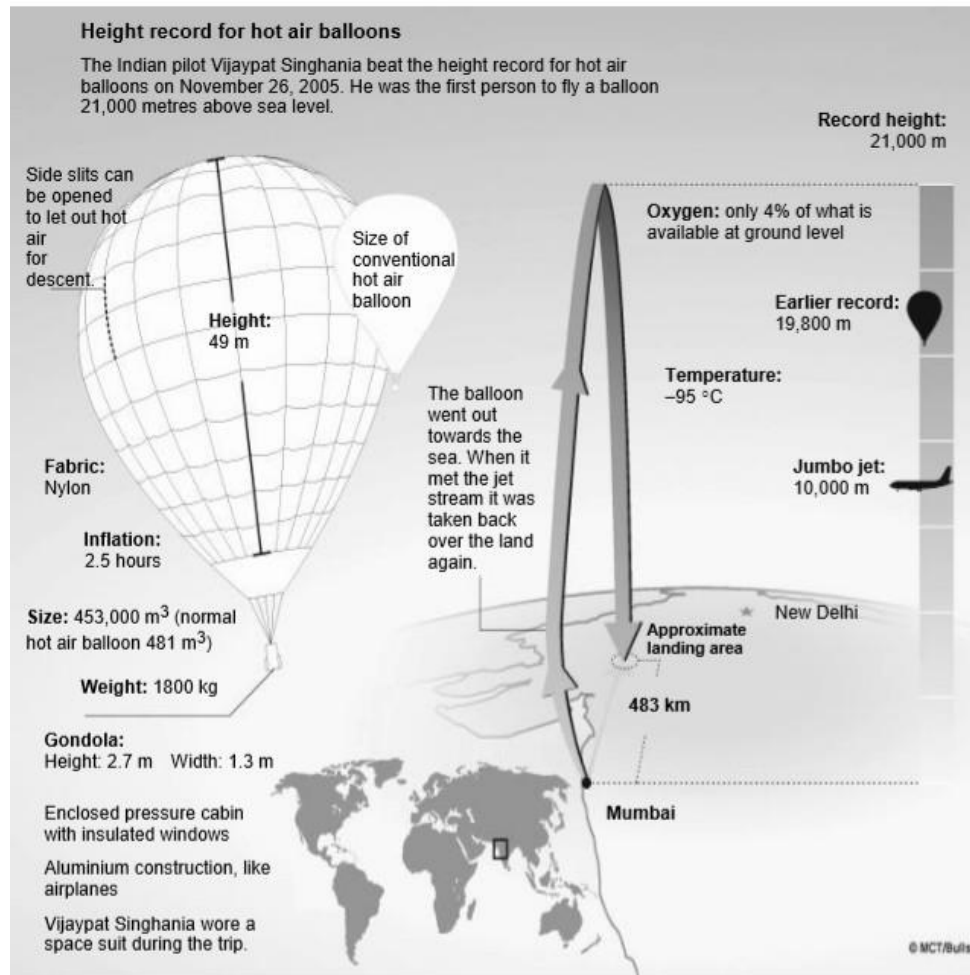
Yon evalyasyon lekti fèt pou mezire konpreyansyon lekti, ki vle di yon seri kesyon sou yon tèks dwe mande elèv yo li tout tèks la. Li pa ta dwe posib pou elèv yo sèvi ak konesans jeneral oswa konesans anvan yo pou reponn nenpòt kesyon san yo pa li tèks la, oswa pou predi repons yo avèk presizyon nan pifò kesyon apre yo fin li tit la, oswa premye liy lan. Chak kesyon ka baze sou yon ti pati nan tèks la, men kòm yon seri, kesyon yo ta dwe mande elèv yo li tout tèks la.

Tablo 22: Tip Tèks nan Klas 9e AF

Tip Tèks	Eleman kle tip tèks	Karakteristik nan Klas nevyèm
Istwa	Yo rezoud yon pwoblèm.	Yo santre yo sou pèsonaj yo ak fason yo rezoud dilèm nan. Kapab gen plizyè pèsonaj ki ap entèraji. Pèsonaj yo devlope nan fason pou ka tire konklizyon sou motivasyon ak emosyon yo. Pèsonaj yo kapab evolye pandan dewoulman istwa a.
Enfòmasyon (Deskripsyon)	Yo dekri yon evènman, yon kote, yon jan moun viv, abitye chak jou, objè, plant oswa bèt.	Yo santre yo sou konprann yon lide oswa yon evènman nan plas pèsonaj yo. Kontèks yo gen kèk degre dabitid men gen kèk kontni yo pa abitye ak yo ak kèk kompleksite minè. Enfòmasyon an ka prezante nan fòma kontinyèl (paragraf) oswa nan fòma ki pa kontinyèl (egzanp, Tablo, lis, oswa Dyagram ki make.) oubyen yon fòma miks. Gen kèk karakteristik ki pa nan tèks ke yo ka itilize (egzanp, antèt, sou-tit, yon kle yon kat, yon nòt anba paj).
Ekspresif (agiman)	Yo prezante youn oswa plis pwen de vi oswa opinyon	Lektè a ka bezwen dedui opinyon yo. Yo ka prezante yon sèl pwennvi oswa pwennvi diferan. Agiman yo ka gen ladan lide prensipal ak detay ki kore li, epi yo ka prezante tou de reyalyte ak afimasyon ki pa sipòte yo. Yo ka sèvi ak langaj konvenkan.
Enstriksyonèl (pwosedi)	Yo prezante yon pwosedi oswa yon metòd pou fè yon bagay	Fòma a konvansyonèl epi yo abitye ak li. Li ka prezante nan fòma kontinyèl (paragraf) oswa nan fòma ki pa kontinyèl (egzanp, etap nimewote oswa yon dyagram).

Klas 9e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon (Tèks ki pa Kontinyèl —Dyagram ki make): Balon

BALLOON

OECD (2010), *PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do: Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I)*, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264091450-en>

Eksplikasyon: Tèks sa se vrèman yon fòm ki pa kontinyèl nan dyagram ki make. An reyalyte, li genyen yon rezo dyagram ki gen desen ladan, yon echèl vètikal, ak yon kat jeyografik, ansanm ak plizyè ti moso an pwoz. Fòm konplèks li gen anpil chans pou kreye kèk defi pou lektè a. Gen sèlman yon ti kantite mo ki rantr nan tèks la men tèks la ofri opòtinite pou reflechi sou objektif la ki fè yo mete eleman nan tèks la ansanm ak anpil materyèl pou lokalize enfòmasyon senp.

Klas 9e AF, Egzanp 2—Istwa: Kripya

KRIPYA A AK LÒ LI

Yon fab Ezòp

Yon kripyavann tout sa li te genyen, li achte yon ti moso lò, li antere li nan yon twou nan tè bò yon vye miray. Li te ale gade li chak jou. Youn nan ouvriye li yo te remake jan kripya a te vizite kote a souvan epi li te deside swiv mouvman li yo. Travayè a dekouvri byen vit sekre trezò ki kache a, epi, li fouye desann jiskaske li rive nan boul lò a epi li vòlè li. Kripya a, nan pwochen vizit li a, te jwenn twou a vid epi li te kòmanse rale cheve li, li fè gwo bri plenn. Yon vwazen ki wè li anba lapenn epi li aprann kòz la, li di: "Priye pou ou pa nan lapenn konsa, men ale pran yon wòch, mete li nan twou a, epi imajine ke lò a toujou rete la. Sa ap rann ou menm sèvis la, paske lè lò a te la, ou pat genyen li, paske ou pat menm fè yon ti sèvi avèk li."

OECD (2010), *PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do: Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I)*, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264091450-en>

Eksplikasyon: Sa se yon lòt tèks kout nan yon stil konvansyonèl (yon fab). Langaj yon ti jan plis akayik ('Priye pou ou pa nan lapenn konsa...'), ki ajoute yon kouch defi, ta bezwen konsève lè li tradui. Istwa a kondanse epi konprann esansyèl li mande yon nivo konpetans nan enferans.

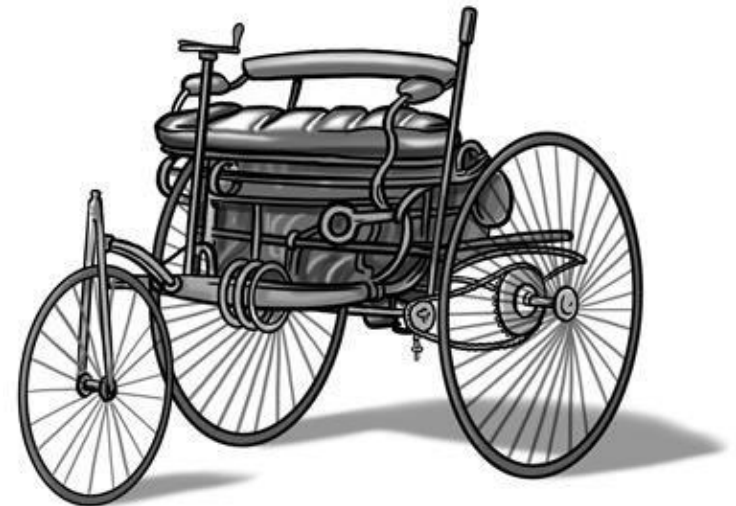
Klas 9e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon (Miks: Kontinyèl ak Pa kontinyèl): Premye Machin

PREMYE MACHIN NAN

Sa gen 150 tan, machin a motè pat egziste, e—si yo pat mache—moun yo te konn vwayaje nan charyo oswa nan kabwèt bèt tap rale tankou chwal, bèf oswa bourik.

Men, enjenyè ak biznis yo te kòmanse reflechi sou nosyon machin ki te itilize pwòp sous pisans yo, tankou lwil, vapè, oswa elekrisite. Li prèske enposib pou di ki moun ki envante machin an reyalyte, paske anpil envantè kontribye konesans yo ak lide yo pandan plizyè lane, men se Karl Benz ki e konstwi premye machin ke nou rekonèt kòm yon machin an Almay nan lane 1885.

Li te sanble ak yon ti cha, chwal tap rale men li te alimante ak gaz. Li te kouri ak yon vitès 16 kilomèt a lè ki te parèt fòmidad epi li te mache ak yon motè 0.75 chevovapè, yon sèl-silenn, kat kou (apeprè ase pou ponpe dlo nan yon pi pou bay kèk kay).

Li te gen twa wou fil, yo tankou sa ki nan yon bisiklèt, yo pa an bwa yo menm jan ak sa yo itilize nan charèt yo. Madanm Benz, Bertha Benz, se te premye moun ki kondwi li sou yon long distans, lè li te fè yon vwayaj 100-kilomèt ak de pitit gason li ale vizite manman li. Vwayaj pyonye sa te demontre valè nouvo veyikil la pou vwayaj moun òdinè yo chak jou.

Machin nan te vin chanje soti nan tout karaktè li depi tan sa, epi li vin yon myayen transpò nòmal nan mond lan.

KÈK MACHIN ENPÒTAN NAN LISTWA

ANE PWODIKSYON	NON	KANTITE KI VANN (ANVIWON)	VITÈS MAKSIMÒM NAN PREMYE LANE PWODIKSYON AN	PRI NAN PREMYE ANE PWODIKSYON AN
1886–1889	Charèt san chwal Karl Benz lan	25	16 kilomèt a lè	\$1,000
1908–1927	Modèl T Ford	17 milyon	72 kilomèt a lè	\$825
1938–2003	Volkswagen Beetle	22 milyon	100 kilomèt a lè	\$133
1966–present	Toyota Corolla	40 milyon	154 kilomèt a lè	\$1,830
2005–present	Bugatti-Veyron	400	409 kilomèt a lè	\$1 milyon

Eksplikasyon: Sa a se yon tèks melanje, ki konbine eleman kontinyèl ak eleman ki pa kontinyèl (pwoz ak yon Tablo). Inite mezi yo nan pasaj pwoz la ak Tablo a, ak lajan an nan Tablo a, yo ta dwe adapte ak mezi lokal yo. Apa karakteristik sa yo, tèks la ta dwe ka itilize jan li ye a.

Fenomèn machin yo koni anpil, men enfòmasyon sou fason machin yo te evolye gen anpil chans nouvo pou pifò elèv yo. Gen kèk konpreyansyon sou mond lan nan yon fason ki pi laj (nosyon pisans lan, devlopman endistri an mas la, konsèp yo nan pri ak enflasyon monetè) ap ede konpreyansyon yo genyen de tèks la, espesyalman Tablo a. Gen kèk eleman nan chwa mo yo ki ka bay ti defi.

Klas 9e AF, Egzanp 4—Ekspresif: Entèlijan oswa Travay di?

ESKE LI PI BON POU ENTÈLIJAN OSWA POU TRAVAY DI?

De moun bay repons yo konsènan kesyon sa.

Li klè ke li pi bon pou moun travay di pase yo entèlijan, epi se sèlman "moun entèlijan" ki ap panse yon fason diferan.

Nou tout konnen elèv ki gen don ki kwè ke entèlijans yo sifi pou asire siksè yo, men si ou entelijan epi ou parese ou pa gen anpil chans pou reyisi. Li mande efò pou fè nenpòt bèl lide tounen yon bagay reyèl. Ou jwenn plis rekonpans lè ou lite, petèt ou ka echwe, pou ou kontinye lite epi pou ou reyisi a la fen, pase pou ou toujou reyisi san fè efò. Ou aprann plis konsa, epi ou bay travay ou valè.

Mwen ta pito travay di pase mwen ta entèlijan, paske moun ki entèlijan yo toujou anba presyon pou yo pèfome. Mwen pito enpresyone paran mwen ak lòt moun ak pèsistans pase mwen ta deseewa yo malgre yo sipoze mwen entèlijan.

Fouad

Mwen pito entèlijan nan plas ke mwen travay di. Moun ki entèlijan ka panse ak gwo lide ki kontribye plis nan sosyete nou an pase travay di poukont pa li. Sa fè li plis entèresan lè moun entelijan.

Anpil moun santi yo dwe resewa yon rekonpans depi yo pase anpil èdtan pou fè yon bagay, men moun ki entèlijan yo ka ekonomize efò yo, kidonk yo jwenn plis pou mwens: yon ti kras panse efikas ka sove anpil èdtan ki ta ka gaspiye. .

Mwen gen pitye pou moun ki konsyan yo. Yo toujou bezwen yo remake efò yo epi yo konfonn parèt okipe ak reyisit.

Moun ki entèlijan konnen ki lè lide yo gen merit, epi, gras ak entèlijans yo, lide vin jwenn yo fasil. Moun entèlijan yo souvan kapab idantifye pwoblèm lòt moun te bay tou, ki se premye etap nan wout pou rezoud yo.

Paran mwen di mwen entèlijans se pi gwo fòs mwen. Pafwa sa mande pou mwen travay di e pafwa li pa oblije. Sa se fason entelijan pou fè bagay yo.

Alba

Explanation: Atitud elèv yo nan etid oswa anbisyon yo nan lavi an jeneral se yon sijè ki gen anpil chans gen enpòtans pèsònèl pou elèv yo nan etap sa nan edikasyon yo. De tèks yo bay opinyon opoze sou sijè a, ki ekri klèman nan tit chapit la. Tou de agiman yo mare ak opinyon, kidonk fè diferans ant reyalyte ak opinyon se yon pati enpòtan pou fè tèks sa yo gen sans.

ANÈKS C: TÈKS AK ELEMEN EGZANP

KLAS 2E AF TÈKS AK EGZANP ATIK

Tablo 23: Klas 2e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon (Deskripsyon): Van

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Ki kote Van ye?	Lekòl	Enfòmasyon an nan yon pozisyon enpòtan nan premye fraz la epi yo ka jwenn nan relye mo yo dirèk.
R1.2.1_M	Kisa Van ap desine?	Pyebwa / gwo pyebwa / (gwo) pyebwa vèt / (gwo) pye bwa vèt ak flè	Deskripsyon sa Van te desine a pa nan yon pozisyon enpòtan, men li sou kote mo ki relye yo epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_E	Ki koulè flè yo ye?	Wouj	Enfòmasyon an pa enpòtan epi yo jwenn detay koulè flè a nan enfòmasyon kontradiktwa an, paske yo mansyone de koulè.

Tablo 24: Klas 2e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon (Deskripsyon): Maya

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_M	Kisa manman Maya renmen?	(Genyen) yon bèl lakou pwòp	Kle a se yon lyen dirèk, mo adjasan yo ak yon sèl pyès enfòmasyon eksplisit ki pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Li nan fen tèks la, ki fè li mwens enpòtan pase kòmansman an.
R1.2.1_M alternative	Kisa Maya fè lè li sot lekòl?	Bale lakou a / pran yon ti goute	Enfòmasyon an se yon lyen dirèk, mo adjasan nan yon pozisyon ki pa enpòtan men ki pa gen enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_E	Kilè Maya bale lakou a?	Aprè lekòl (avan li pran ti goute a kle akseptab tou)	Enfòmasyon an, "apre lekòl," pa nan yon pozisyon enpòtan epi byenke yo ka jwenn ak lyen mo dirèk gen kèk enfòmasyon kontradiktwa nan sekans lan nan lè evènman yo te pase, tankou aprè sa li pran yon ti goute.

Tablo 25: Klas 2e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon: Zwit la

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kisa sa ye? 	Yon zwit / yon kokiy	Enfòmasyon ki dekri imaj la parèt nan premye fraz la ak/oswa nan tit la epi li pozisyon sou kote imaj la nan tèks la san enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_M	Kisa ki ap viv anndan kokiy la?	Yon zwit / yon bèt	Enfòmasyon an parèt nan mitan tèks la epi kidonk li pa enpòtan, men yo ka lokalize li ak lyen mo dirèk. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_E	Kijan ou kapab wè zwit la?	Si ou louvri kokiy la / gade anndan kokiy la	Enfòmasyon yo lokalize ak lyen mo dirèk men li pa enpòtan; gen kèk enfòmasyon kontradiktwa, tankou "fèmen" ak "louvri" yo mansyone tou de.

TÈKS AK EGZANP SIJÈ KLAS 3E AF

Tablo 26: Klas 3e AF, Egzanp 1—Istwa: Mango a

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Ki kote abdoul tap mache?	Lakay li	Enfòmasyon an nan yon pozisyon enpòtan nan premye fraz la epi yo ka jwenn li ak lyen mo dirèk epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_P altènatif	Kilès ki tap mache ale lakay li?	Abdoul	Enfòmasyon an nan yon pozisyon enpòtan nan premye fraz la epi yo ka jwenn pa li ak lyen mo dirèk epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_M	Kijan jounen an te ye?	Cho	Enfòmasyon an parèt sou kote mo ki relye a epi enfòmasyon kontradiktwa ki limite a se ke li te "yon jou cho" men "fre" anba pye bwa a.
R1.2.1_E	Kijan Abdoul te santi li okomansman? Kopye de nan mo yo.	Nenpòt de mo pami fache, fatigue, ak grangou	Yo jwenn enfòmasyon an nan plizyè moso nan enfòmasyon eksplisit epi li adjasan ak mo ki koresponn ak "santi." Gen enfòmasyon kontradiktwa limite, tankou santiman li chanje an "kontan" nan fen tèks la.
R1.3.1_M	Ki kote Abdoul ta prale?	Lakay li	Enfòmasyon an nan yon plas enpòtan nan premye fraz la epi yo jwenn li ak mo sinonim ki relye ("prale" nan plas "mache").
R1.3.1_M altènatif	Kisa Abdoul te manje?	Yon mango	Enfòmasyon an nan yon plas ki enpòtan nan fen tèks la epi yo jwenn mo sinonim ki relye ("manje" nan plas "te manje").
R1.3.1_E	Kijan Abdoul te santi li lè li fin manje?	Kontan	Yo jwenn enfòmasyon an ak mo sinonim ki matche lè enfòmasyon yo mande yo pa enpòtan epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite, tankou santiman li yo chanje atravè tèks la.
R2.2.1_P	Kilès ki te grangou ak fatigue?	Abdoul	Enfòmasyon an se yon senp enferans trase lè yo sèvi avèk pwonon "li" nan fraz youn apre lòt lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa (Abdoul se sèl grenn pèsonaj).
R2.2.1_M	Ki kote dòmi te pran Abdou?	Anba yon (gwo, pye mango)	Enfòmasyon an se yon enferans senp nan fraz adjasan yo. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa, tankou yo mansyone de kote, "lakay" ak "anba pye bwa a."
R2.2.1_M altènatif	Ki kote ki te bèl ak fè fre?	Anba yon (gwo, pye mango)	Enfòmasyon an se yon enferans senp atravè fraz adjasan yo. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa tankou yo mansyone de kote, "lakay" ak "anba pye bwa a."

Tablo 27: Klas 3e AF, Egzanp 2—Istwa: Aksyon Tadala a

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kisa Tadala te jwenn?	Yon valiz	Enfòmasyon an nan pozisyon enpòtan nan premye fraz la epi yo ka jwenn li ak mo dirèk ki matche. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa nan menm kote a.
R1.2.1_M	Pou kilès valiz la te ye?	Yon dam	Enfòmasyon ki nesese yo adjasan ak mo matche a, men se pa nan yon kote ki enpòtan, epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite (Tadala, chèf vilaj la).
R1.2.1_E	Kisa chef vilaj la te di Tadala?	Ke dam nan te rekonesan anpil (paske li te pote valiz la tounen)	Enfòmasyon yo lokalize ak mo dirèk ki matche, pa enpòtan (nan mitan tèks la), epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite (foutbòl ak bwat zoranj).
R2.1.1_M	Nan, "Dam ki te mèt valiz la te rekonesan anpil," kisa "rekonesan" vle di?	Li vle di genyen la rekonesans / apresye / kontan paske yo fè yon bagay pou ou	Elèv la bezwen idantifye siyifikasyon yon mo enkonni gras ak siy enpòtan, kontèks (tankou resevwa kado nan men dam nan). (Remake byen ke "rekonesan" nan lang kreyòl la gen anpil chans pou li se yon mo enkonni pou elèv klas 3e AF. Sa a ka pa aplike nan lòt lang.)
R2.2.1_M	Poukisa chèf vilaj la te rele W Tadala pou vini pale ak li?	Pou li te di li ke dam nan te rekonesan / remèt li kado dam nan te bay yo	Enfòmasyon an se yon enferans senp ki gen rapò ak de enfòmasyon eksplisit nan fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite (chèf la ap pale men se dam nan ki rekonesan epi ki bay kado).
R2.2.1_E	Poukisa Tadala te resevwa kado?	Paske li te pote valiz dam nan te pèdi a tounen	Enfòmasyon an se yon enferans senp ki gen rapò ak de moso enfòmasyon eksplisit ki soti nan youn oswa plis paragaf lè gen plis distans oswa plis enfòmasyon kontradiktwa (tankou "paske li renmen foutbòl").

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.3.1_M	Ki aksyon Tadala te fè? A. Resevwa kado B. Wè chef la C. Jwe foutbòl D. Pote yon valiz tounen	D. Pote yon valiz tounen	Elèv la bezwen idantifye sijè jeneral la lè li enpòtan (enfòmasyon repete sou jwenn ak retounen sak la) men li pa endike klèman, lè li konekte li ak siyifikasyon tit istwa a.

Tablo 28: Klas 3e AF, Egzanp 3—Istwa: Rena a ak Rezen yo

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kisa renan an te wè ki kwoke souk loti a?	Rezen	Enfòmasyon an parèt nan yon pozisyon enpòtan nan premye fraz la epi li se yon mo dirèk matche ki pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R2.1.1_E	“Ou tap fè djòlè kounan ou sanble fou,” bourik la di. Kisa “fè djòlè” vle di? A. chowòf B. sote C. pale fò D. Grangou	A. chowòf	Elèv la bezwen idantifye siyifikasyon yon mo enkonni gras ak endikasyon kontèks ak lè gen endikasyon mwens enpòtan.
R2.2.1_P	Kisa ki te parèt gou anpil?	rezen (yo)	Enfòmasyon an se yon enferans senp ki sèvi ak yon referans pwonon (yo) nan fraz youn apre lòt epi pa gen okenn enfòmasyon konpetisyon.
R2.2.1_M	Kilès ki vle rezen?	Rezen	Enfòmasyon an se yon enferans senp ki gen rapò ak de moso enfòmasyon ki soti nan plizyè fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa limite (rena ak bourik).
R2.2.1_M	Poukisa rena a tap plede sote? A. Li renmen vole B. Se te yon bèl jwèt C. Pou li eseye pran rezen yo D. bourik la siprann li	C. Pou li eseye pran rezen yo	Enfòmasyon an se yon enferans senp ki gen rapò ak de enfòmasyon ki soti nan plizyè fraz youn apre lòt lè gen enfòmasyon kontradiktwa ki limite (tankou “fè fòs”).
R2.2.1_E	Poukisa bourik la tap ri?	Rena a te sanble fou (sote monte desann pou li eseye pran rezen yo)	Enfòmasyon an se yon enferans senp ki gen rapò ak de moso enfòmasyon eksplisit nan youn oswa plizyè paragaf lè gen plis distans oswa plis enfòmasyon kontradiktwa (sote ak ri).

Tablo 29: Klas 3e AF, Egzanp 4—Enfòmasyon (Deskripsyon): Zèb

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_E	Ekri non de kote zèb ka pouse.	Tè ak fant wòch yo	Enfòmasyon sou de kote yo separe ak enfòmasyon kontradiktwa nan plizyè fraz, men li parèt adjasan ak enfòmasyon an nan mo dirèk ki lye (zèb grandi nan tè) ak mo rapwoche ki lye (li ka grandi nan fant wòch).
R1.3.1_M	Ki youn nan fason tè ka antre nan fant yon wòch?	Van/lapli	Enfòmasyon an plase byen klè nan kòmansman tèks la epi yo jwenn mo sinonim ki matche ak "antre nan" ak "ranpli," san okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3.1_M	Ki jan semans zèb antre nan fant yon wòch?	Van	Enfòmasyon an plase byen klè nan kòmansman tèks la epi yo jwenn mo sinonim yo ki matche ak "antre nan" ak "tè."
R1.3.1_E	Ki youn nan bagay van an ka pote nan fant yon wòch?	Tè/semans/dlo/lapli	Enfòmasyon kle a parèt nan tout tèks la kote ki pa enpòtan epi li separe ak enfòmasyon kontradiktwa (tankou solèy ak zèb). Yo jwenn enfòmasyon ak mo sinonim ki matche ak "ka pote" ak "soufle."
R2.2.1_M	Ki sa ki fè zèb grandi vit?	Dlo ak/oswa solèy	Enfòmasyon an se yon dediksyon senp nan yon sinonim ki matche ak "vit" ak "rapid". Kle a se youn nan de moso posib nan enfòmasyon enpòtan, eksplisit epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite (tankou van)
R2.2.1_E	Poukisa zèb ka grandi nan fant wòch yo?	Paske gen tè nan fant yo	Kle a depann sou konpreyansyon koneksyon koz ki genyen ant moso enfòmasyon eksplisit (ki jan zèb ap grandi ak poukisa li ka grandi nan fant nan wòch) ki soti nan plizyè fraz, ak enfòmasyon kontradiktwa limite (van ak solèy).
R2.3.1_M	Sou ki sa tèks sa pale sitou? A. Ki jan zèb pouse B. Poukisa zèb bon C. Poukisa wòch gen fant D. Ki jan van an soufle (chase) lapli	A. Ki jan zèb pouse	Kle a refere a sijè jeneral tèks la lè li enpòtan men li pa endike klèman.

Tablo 30: Klas 3e AF, Egzanp 5— Enfòmasyon (Deskripsyon): Aliyah

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_M	Nan ki sezon yo mennen mouton yo nan savann mòn yo?	Ete	Enfòmasyon an adjasan ak mo dirèk ki matche ak "savann mòn" epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite, ak referans ak "mwa sezon fredri" pita nan tèks la.
R1.3.1_M	Ki kote mouton yo ale nan mwa ki pi frèt yo?	Pak la	Enfòmasyon yo klè epi yo lokalize ak mo sinonim ki matche ("ale" ak "rete") lè pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R2.1.1_M	Chwazi foto ki montre chimen nan yon mòn apik. (a) [imaj yon chimen plat klè] (b) [imaj yon chimen apik] (c) [imaj yon chimen plat ak anpil wòch] (d) [imaj yon chimen plat ki kouvri ak dlo]	(b) [imaj yon chimen apik]	Elèv la bezwen idantifye siyifikasyon yon mo enkonni lè gen bon jan endikasyon ("mòn" ak "bon jarèt pou ou monte ak desann" bay endikasyon nan kontèks la). (Remake byen "apik" nan lang angle gen chans rive nan yon mo enkonni pou elèv klas twayèm ane. Sa a ka pa aplike nan lòt lang.)
R2.2.1_P	Kisa k ap rive chimen sou mòn lan nan sezon fredri?	Tounen glas ak/oswa glise	Enfòmasyon an se yon dediksyon senp ki gen rapò ak de moso enfòmasyon eksplisit ki soti nan fraz youn apre lòt: "mwa fredri" ak "glas fè chimen yo glise." Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.1_M	Poukisa Aliya sèlman jwe jwèt glise nan sezon fredì?	Se sèl fwa chimen yo gen glas ki glise	Enfòmasyon an se yon dediksyon senp ki gen rapò ak de moso enfòmasyon eksplisit ki soti nan plizyè fraz youn apre lòt: "mwa fredì" ak "glas fè chimen yo glise." Gen enfòmasyon kontradiktwa limite sou mouton yo ki nan pak la, kidonk pa bezwen mennen yo nan savann mòn yo.
R2.2.1_E	Poukisa li pa ta bon pou mache nan wout mòn lan nan sezon fredì?	Ou ka glise	Enfòmasyon an se yon dediksyon senp ki gen rapò ak enfòmasyon eksplisit ki soti nan youn oswa plizyè paragaf lè gen plis distans (chimen yo apik epi yo glise).

TÈKS AK ELEMAN EGZANP KLAS 4E AF

Tablo 31: Klas 4e AF, Egzanp 1—Istwa: Aksidan an

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kisa Than tap mache desann nan?	Eskalye/mach	Enfòmasyon yo nan pozisyon enpòtan premye fraz la epi yo ka jwenn yon mo dirèk. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa nan menm pozisyon an.
R1.2.1_P	Ki kote Than te ye lè li te glise a?	Lakay li (eskalye/mach oubyen accepTablo)	Enfòmasyon an nan pozisyon ki pi enpòtan nan premye fraz la epi yo ka jwenn li nan nan mo dirèk ki lye. Repons 'Lakay' adjasan ak 'lè li te glise a'. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa nan menm pozisyon an.
R1.2.1_M	Ki moun ki tonbe anba nan eskalye yo?	Than	Enfòmasyon an tou pre mo ki matche yo, tankou yo oblije itilize yon pwonon pou fè lyezon pou idantifye ke 'li te tonbe woule ale anba nèt' fè referans ak Than ke yo te mansyone nan kòmansman fraz anvan an. Enfòmasyon kontradiktwa limite an se ke gen lòt pèsonaj nan tèks la (manman ak papa).
R1.3.1_P	Kisa manmanm te di papam fè?	Rele anbilans lan	Enfòmasyon an nan yon kote ki enpòtan paske se sèl diskou ki nan tèks la epi yo jwenn li nan mo sinonim ('di papa fè' ak 'rele papa').
R1.3.1_M	Kiyès ki te vini rapid pou ede Than?	Manman	Yo jwenn enfòmasyon nan mo sinonim ki matche ('vini byen vit' ak 'kouri vini') epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite (papa).
R2.2.1_M	Than tonbe nan mach eskalye yo. Poukisa manman an te vle anbilans lan vini?	Paske Than te frape nan janm li	Enfòmasyon an se yon senp dediksyon nan fraz adjasan epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite (tankou mo 'san').
R2.2.2_P	Kisa ki te pase anvan? A. Papa di Than pa deplase B. Manman kouri vini C. Yo te rele anbilans lan D. Than tonbe nan eskalye a	D. Than tonbe nan eskalye a	Yo idantifye premye aksyon ki soti nan yon sekans nan tèks la lè yo prezante yo san yo pa nan lòd nan travay la. Aksyon sa yo enpòtan paske yo fòme tout aksyon prensipal yo nan yon tèks kout.
R2.2.2_M	Mete aksyon sa yo nan lòd: • Papa di Than pa deplase • Manman kouri vini • Yo te rele anbilans lan • Than tonbe nan eskalye a	<ul style="list-style-type: none"> • Than tonbe nan eskalye (1) • Manman kouri vini (2) • Yo te rele anbilans lan (3) • Papa te di Than pa deplase (4) 	Yo idantifye lòd sekans kat aksyon ki nan tèks la. Aksyon sa yo enpòtan paske yo konstitiye tout aksyon prensipal yo nan yon tèks kout.

Tablo 32: Klas 4e AF, Egzanp 2—Istwa: Noga Ti fi ki piti a

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Ki ti fi ki pi piti nan klas la?	Noga	Enfòmasyon an nan pozisyon ki pi enpòtan nan premye fraz la epi yo ka jwenn li nan mo dirèk ki matche ak "tifi ki pi piti nan klas li a." Repons lan adjasan. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa nan menm pozisyon an.
R1.2.1_M	Ki moun ki di se pa yon pwoblèm pou yon moun piti?	Manman / Manman Noga	Mo "se pa yon pwoblèm si yon moun piti" dwe matche ak diskou dirèk nan tèks la epi ansuit yo dwe fè yon lyen pwonon ak "li" pou tounen nan manman Noga. Genyen enfòmasyon kontradiktwa an tèm de mo matche, tankou Noga pa panse li se "oke pou yon moun piti." Genyen tou de pèsonaj.
R1.3.1_M	Kisa Noga ap fè lè li tandè yon bri tchwi tchwi?	Mache	Enfòmasyon an pa enpòtan epi li mande yon mo sinonim (mache ak fè). Genyen enfòmasyon kontradiktwa limite tou ak lòt aksyon yo nan fraz ki swiv yo (tankou rale ak ranmase ak dousman mete zwazo a sou yon branch).
R2.1.1_P	"Zwazo yo gazouye ak kè kontan." Bay yon nan lòt mo pou "gazouye"?	chante / fè tchwi tchwi / nenpòt kalite bri zwazo	Gen anpil chans pou yo pa abitye ak mo "gazouye" a nan nivo sa a. Gen endikasyon enpòtan ke sa a se yon son ke yon zwazo fè, tankou Noga tandè zwazo a gazouye.
R2.2.1_P	Noga soti al mache. Kisa k ap fè son Noga tandè a?	Yon ti bebe zwazo	Enfòmasyon an se yon dediksyon senp yo jwenn lè w gen rapò de enfòmasyon eksplisit ki soti nan fraz youn apre lòt lè pa gen enfòmasyon konkiran.
R2.2.1_M	Poukisa Noga pran ti zwazo a? A. Pou pwoteje zwazo a B. Pou sove zwazo a C. Paske li renmen zwazo D. Paske li te fè tchwi tchwi	B. Pou sove zwazo a	Dediksyon an se ke Noga ap ede zwazo a, kidonk koneksyon an bezwen fèt ant aksyon Noga tandè bri tchwi tchwi an, ak pran ti zwazo a soti nan twou a. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa an referans a "yon gwo timoun."
R2.2.1_E	Poukisa Noga souri sou tout wout pou ale lakay li? A. Paske li pral lakay li B. Paske li tandè zwazo a k ap chante C. Paske li reyalize lè yon moun piti sa ka itil D. Paske li konnen li ap grandi yon jou	C. Paske li reyalize lè yon moun piti sa ka itil	Konprann poukisa Noga ap souri nan fen istwa a mande pou rekonèt lyen ki kache nan pi fò nan istwa ant Noga kapab ede ti zwazo a paske li piti. Gen enfòmasyon an gwo konpetisyon, tankou nan kòmansman istwa a Noga pa t renmen li te piti.
R2.2.1_E	"Se yon chans se mwen ki t ap pase a, men se pat yon gwo timoun." Poukisa se te yon chans se pat yon gwo timoun ki pase a?	Paske yo pa tap kapab antre nan twou a pou sove zwazo a	Enfòmasyon an se yon dediksyon senp ke yo rive jwenn gras ak prèv ki parèt nan tèks la (li te piti, yo te kapab rantre nan twou a, ede zwazo a) ak enfòmasyon kontradiktwa se nan konprann ke yon gwo timoun pa ta rantre nan twou a oswa kapab ede zwazo a.
R2.3.1_M	Ki lide prensipal tèks sa a? A. Lè ou piti ka bon B. Gwo timoun yo pa renmen ede C. Se yon chans pou ede ti bebe zwazo D. Manman yo pa toujou gen rezon	A. Lè ou piti ka bon	Lide prensipal ki fè konnen ke lè ou piti kapab bon an pa deklare klèman, li enplisit.
R3.1.1_M	Ki objektif tèks sa a? A. Rakonte yon istwa B. Eksplike yon lide C. Bay enstriksyon D. Dekri yon bèt	A. Pou rakonte yon istwa	Idantifye objektif tèks la lè yo pa endike li klèman, sèvi avèk endikasyon enpòtan (tankou entèraksyon pèsonaj yo nan istwa a, devlopman konplo a, ak konklizyon).

Tablo 33: Klas 4e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon: Reken Fanal Kout la

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_M	Ki jan reken fanal kout yo fè pwòp limyè yo?	Yo klere nan fè nwa	Yo jwenn enfòmasyon an ak mo dirèk oswa mo rapwoche ki tou pre men ki pa adjasan ak mo ki matche yo epi gen enfòmasyon kontradiktwa limite. Enfòmasyon kontradiktwa limite an se sou gwose yo ki se yon enfliyans nan plas se ta anviwònman yo.
R1.2.1_E	Kopye de reyalite diferan sou reken fanal kout la.	Inofansif OSWA pa ka fè ou mal / piti / klere nan fè nwa OSWA fè pwòp limyè yo / viv nan fon lanmè a (Remak: Dwe gen de reyalite diferan; pa kapab gen de reyalite sinonim.)	Plizyè enfòmasyon parèt nan tout tèks la ni nan kote ki enpòtan ni nan kote ki pa enpòtan epi enfòmasyon kontradiktwa an se fraz, 'reken yo gwo'.
R1.3.1_E	Ki gwose reken fanal kout la?	Apre menm gwose ak men ou / pi piti pase men ou / li pa gwo / pa laj / trè piti	Yo jwenn enfòmasyon yo nan mo sinonim ki matche kote yo mansyone adjektif ki endike gwose (gwo, piti). Enfòmasyon kontradiktwa limite a se sou lektè a ki panse reken yo gwo an jeneral.
R2.1.1_P	"Gen kèk reken ki inofansif." Ki sa "inofansif" vle di? A. san danje B. Limyè C. gwo D. danjre	A. san danje	Elèv la bezwen idantifye siyifikasyon mo a lè gen plizyè endikasyon enpòtan nan kòmansman tèks la (tankou 'pa ka fè w mal' ak 'tèlman piti ou ka kenbe l nan yon men').
R2.2.1_P	Nan ki pati nan lanmè a reken fanal kout yo viv?	Anba nan fon lanmè / oubyen nan fon fon lanmè	Enfòmasyon an mande pou fè yon dediksyon senp nan fraz youn apre lòt kote lyen an se yon referans pwonon (yo) epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R2.2.1_E	Poukisa reken fanal kout yo dwe klere nan fè nwa?	Paske pa gen limyè kote y ap viv la / yo abite nan fon lanmè kote ki fon anpil	Enfòmasyon an mande pou fè yon dediksyon senp nan yon paragaf, men se pa fraz youn apre lòt, ('...yo klere nan fè nwa' ak 'Pa gen limyè. kote yo rete.'). Difikilte an plis la se ke enfòmasyon an etranj, epi gen anpil chans yo pou yo pa abitye avèk li, nan plas prezans enfòmasyon kontradiktwa.
R2.3.1_M	Kisa tèks sa rakonte sou refen fanal kout yo? A. Ki manje yo manje B. Ki jan yo fè pitit C. Poukisa ou ta dwe pè yo D. Ki jan yo diferan de lòt reken	D. Ki jan yo diferan de lòt reken	Lide prensipal ke reken fanal kout yo pa tankou lòt reken yo enpòtan, men li pa deklare aklè. De premye paragaf yo te fè sipriz ke moun pa bezwen pè reken sa a epi twazyèm paragaf la kòmanse ak mo "yon lòt bagay ki pa nòmal". Lòt opsyon yo klèman pa kòrèk, sa vin fè sa yon "M-atik," tankou opsyon sa yo fasil pou mete sou kote.
R3.1.1_M	Ki objektif tèks sa? A. Rakonte yon istwa B. Bay enfòmasyon C. bay yon avètisman D. Bay enstriksyon	B. Bay enfòmasyon	Objektif tèks la pa endike aklè men gen kèk endikasyon enpòtan nan fason estrikti ak kontni an sipòte yon tèks enfòmasyon.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.2.1_M	Eske ou panse reken fanal kout la ka pran swen tèt li pou kont li? Wi Non Ekri enfòmasyon ki soti nan tèks la pou montre poukisa ou panse sa a se vre. Bay yon rezon repons ou an itilize prèv ki soti nan tèks la.	Wi: Yo ka fè pwòp limyè yo yon kote ki fè nwa Non: Yo twò piti pou pwoteje tèt yo kont bèt ki pi gwo yo	Gen ase prèv nan tèks la pou sipòte yon opinyon swa ke reken an kapab, oswa pa kapab byen pran swen tèt li.

Tablo 34: Klas 4e AF, Egzanp 4—Enfòmasyon: Bèt yo nan lanati

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.1.1_E	Poukisa predatè yo pa ka wè agranman? A. Agranman yo toujou rete rèd B. Agranman yo kache dèyè gwo wòch C. Agranman yo krache pwazon nan je bèt yo D. Agranman yo pran menm koulè ak kote yo ye a	D. Agranman yo pran menm koulè ak kote yo ye a	Mo "kamouflaj" a se yon mo ki pa twò komen nan nivo 4e ane nan lang kreyòl la. Pa gen okenn endikasyon yo bay nan tèks la sou siyifikasyon li epi definisyon ki kòrèk la se kle atik la, epi twa bagay ki ka distrè yo se bon ranplasan pou kontèks la.
R1.2.1_M	Jwenn yon pwa nan tèks la ki ka touye yon predatè.	Zarenyen oswa koulèv	Yo jwenn enfòmasyon an nan mo dirèk ki matche ak "touye predatè" epi li tou pre men li pa adjasan ak mo matche a (zarenyen ak koulèv). Gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak anpil lòt bèt ak predatè mansyone nan tout tèks la.
R2.1.1_P	Poukisa yo rele kèk bèt predatè?	Manje lòt bèt/pwa	Enfòmasyon an enpòtan, jan li parèt nan de premye fraz yo epi yo jwenn li nan matche mo sinonim ("gen kèk bèt manje lòt bèt" ak "... rele yo predatè"). Pa genyen enfòmasyon kontradiktwa nan zòn enpòtan sa a.
R2.1.1_M	Poukisa yo rele kèk bèt pwa? A. Paske yo gen chans B. Paske yo rapid C. Paske lòt bèt paka wè yo D. Paske lòt bèt vle manje yo	D. Paske lòt bèt vle manje yo	Siyifikasyon yon mo enkonni tankou "pwa" ka dedwi dapre endikasyon ki nan twazyèm ak katyèm fraz yo. Gen enfòmasyon kontradiktwa limite sou aksyon defans ke pwa yo pran.
R2.2.1_P	"Men ki jan lanati travay." Ki sa sa a vle di? A. Tout bèt yo se pwa B. Tout bèt yo se predatè C. Kèk fwa pwa yo sove, kèk lòt fwa sa pa fèt D. Kèk fwa predatè yo sove epi kèk fwa sa pa fèt	C. Kèk fwa pwa yo sove, kèk lòt fwa sa pa fèt	Enfòmasyon an se yon senp dediksyon ki relye kèk enfòmasyon klè nan tèks la kote gen plis distans oswa plis enfòmasyon kontradiktwa (konprann diferans ant "pwa" ak "predatè").
R3.1.1_M	Kòman yo prezante pifò enfòmasyon nan tèks sa a? A. Sou fòm yon lis B. Sou fòm yon istwa As a story C. Nan yon tablo In a Tablo D. Sou fòm yon powèm	A. Sou fòm yon lis	Objektif kat fraz yo, tout kòmanse ak 'bèt tankou' se kreye yon lis egzanp. Nan atik sa a, yo dwe idantifye fason yo prezante enfòmasyon an, ki vle di yon konpreyansyon sou objektif la. Bagay ki pou distrè yo klèman pa kòrèk, sa ki fè atik la "satisfè".

TÈKS AK EGZANP SIJÈ KLAS 5E AF

Tablo 35: Klas 5e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon: Gwo Krab Kokoye a

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Ki kote gwo krab kokoye a rete?	An Azi	Yo ka fè yon korespondans dirèk ak mo "viv," ki parèt nan pozisyon prensipal premye fraz la nan tèks la. Enfòmasyon an "an Azi" adjasan ak mo ki matche a epi pa gen okenn lòt enfòmasyon kontradiktwa.
R1.2.1_M	Ki lajè yon gwo krab kokoye ye lè yo mezire soti nan pye gòch li rive nan pye dwat li?	Prèske yon mèt lajè / vrèman yon gwo pa.	Korespondans mo "pye" ak "pye" yo toupre men li pa adjasan ak enfòmasyon "yon mèt". Gen enfòmasyon kontradiktwa limite ak mo "ti."
R1.3.1_P	Ekri yon lòt non yo itilize pou gwo krab kokoye a.	Krab vòlè / vòlè palmis	Korespondans mo sinonim nan ka fèt ak "non" ak " rele yo tou" nan fraz ki parèt nan pozisyon ki enpòtan nan fen tèks la. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3.1_M	Ki jan gwo krab kokoye an jwenn yon bagay pou manje lè li fè nwa?	Pran sant / sèvi ak sans pou li pran sant	Korespondans mo sinonim nan ka fèt ak "chache manje" ak "epi jwenn yon bagay pou manje" nan zòn ki mwens enpòtan nan mitan tèks la. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa ak fraz adjasan ki gen mo "klere" ak "briyan."
R2.1.1b_M	Poukisa yo rele gwo krab kokoye an "krab vòlè" tou?	Paske li pran / vòlè bijou/mont	Yon koneksyon bezwen fèt ant siy ki bay nan mitan tèks la ki dekri krab la "pran" oswa vòlè objè ki gen valè ak ekspresyon senbolik "krab vòlè" ki parèt nan dènye fraz la.
R2.2.1_E	Ekri de rezon ki fè yo rele krab la yon gwo krab kokoye.	Li refere ak gwochè li (egzanp, "li gwo anpil") EPI Li refere ak entèraksyon li ak kokoye (pa egzanp, li monte pye kokoye / li manje kokoye)	Ou dwe fè yon koneksyon ant deskripsyon gwochè krab la ki anpil (kontni premye paragraf la) ak deskripsyon fason krab la monte pye bwa epi li louvri kokoye (kontni dezyèm paragraf la). Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa ak erè moun ka fè nan tit la nan panse ke se kokoye yo ki gwo anpil.

Tablo 36: Klas 5e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon: Sèl

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.1.1_M	"Gen kèk moun ki sèvi ak li pou netwaye swi nan chemine." Ki sa yon chemine ye? A. Yon kalite mèb B. Yon kalite bwòs pou fè netwayaj C. Yon kote pou fè dife bwa D. Yon kote pou lafimen pase soti	D. Yon kote pou lafimen pase soti	Pa gen okenn endikasyon ki bay nan tèks la pou endike definisyon mo sa a, epi distraksyon yo posib menm jan ak kle a, kidonk elèv yo ap bezwen konnen li nan pwòp konesans yo.
R1.2.1_M	Sèl fè manje pi bon gou. Ki lòt rezon ki fè yo ajoute sèl nan manje?	Pou anpeche li gate / vin pa bon	Yo ka jwenn enfòmasyon an nan matche mo ki tou pre yo ("yo itilize Sèl tou pou anpeche manje gate") nan yon kote ki tou pre, men ki pa adjasan, ak mo ki matche a. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa nan dezyèm paragaf lan ("ede kò ou itilize manje ou manje a").
R1.3.1_M	Ekri yon fason sèl bon pou kò ou.	Fè referans a nenpòt nan bagay sa yo: fè misk ou fè mouvman / ede san ou koule / ede kò ou itilize manje a ou manje / anpeche w santi vètij ak fatig	Yo ka jwenn enfòmasyon eksplisit nan matche mo sinonim (Sèl trè enpòtan pou kò ou travay) nan mitan tèks la, ki pa yon kote ki enpòtan. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa ak fraz la, "twòp sèl ka fè ou malad tou," ki kontredi premye enfòmasyon nan atik la.
R2.1.1_M	"Yo itilize sèl tou pou anpeche manje gate." Ki sa "gate" vle di la? A. Seche B. Fonn C. Pouri D. Boule	C. Pouri	Nan lang angle, tèm "gate" gen yon plizyè siyifikasyon. Yo eksplike Siyifikasyon espesifik li nan tèks sa nan paragaf la, "konsa li pral kenbe manje pita"-sa vle di, pou anpeche li pouri. Nan pati nan tèks li parèt la pa enpòtan epi siyifikasyon mo "gate" a jwenn sipò endikasyon nan fraz adjasan an (ou ka ajoute sèl nan vyann fre oswa pwason pou seche li pou li ka rete pou manje annapre).
R2.3.1_E	Ki lide prensipal nan tèks sa? A. Sèl gen anpil avantaj. B. Sèl danjre. C. Yo ka itilize sèl pou netwaye. D. Sèl fè ou fò.	A. Sèl gen anpil avantaj.	Pou konprann lide prensipal la nan tèks sa a se sentèz tout enfòmasyon eksplisit yo epi rive nan yon konklizyon. Tout lòt opsyon yo prezan nan tèks la men yo se lide segondè.
R3.1.1_M	Ki objektif tèks sou sèl sa a? A. Fè reklam li B. Bay enfòmasyon C. Bay yon avètisman D. Pataje konsèy pou kwit manje	B. Bay enfòmasyon	Idantifikasyon kalite tèks mande yon konpreyansyon sou prezantasyon an ak kontni nan tip sa. Tèks la gen endikasyon enpòtan ki endike li se yon tèks enfòmasyon, paske li konsantre sou bay yon seri reyalyte sou sèl.

Tablo 37: Klas 5e AF, Egzanp 3—Istwa: Chiumbo ak Kabrit yo

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.1_P	<p>Papa Chiumbo te di, “Ou se yon gason ki gen chans anpil.”</p> <p>Poukisa Chiumbo gen anpil chans?</p> <p>A. Paske li kapab dòmi nan travay</p> <p>B. Paske papa li tann li</p> <p>C. Paske yo jwenn kabrit yo</p> <p>D. Paske li se pi bon gadò kabrit</p>	C. Paske yo jwenn kabrit yo	Koneksyon an dwe fèt ant deklarasyon papa fè a ak swivi enfòmasyon nan fraz apre a sou kabrit yo yo jwenn. Akòz ekplikasyon an ki plase tou pre a, pa gen posibilite pou gen enfòmasyon kontradiktwa.
R2.2.3_M	<p>Nimewote aksyon sa yo nan lòd yo pase nan istwa a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yon èg eseye pran yon ti kabrit • Chiumbo paka jwenn kabrit yo • Yon vòlè te pran kabrit yo • Yon granmoun gason pote kabrit yo tounen 	<ul style="list-style-type: none"> • Yon èg eseye pran yon ti kabrit (2) • Chiumbo paka jwenn kabrit yo (4) • Yon vòlè te pran kabrit yo (3) • Yon granmoun gason pote kabrit yo tounen (1) 	Fraz yo dekri kat evenman ki pase nan lòd kwonolojik nan istwa a epi yo bezwen ranje yo nan bon sekans lan.
R2.2.4_E	<p>Kijan Chiumbo santi li fas ak ti granmoun nan ak zwazo yo ki reveye li?</p> <p>A. Fache</p> <p>B. Rekonesan</p> <p>C. Konfi</p> <p>D. Eksite</p>	B. Rekonesan	Atik la bay de okazyon enpòtan kote pèsonaj yo reyaji menm jan pou yo te reveye. Tèks la montre reyaksyon li nan sa li di (“Mèsi, mesye” ak “mes, zwazo yo”) nan plas pou li ta deklare aklè sa li tap panse. Enfòmasyon kontradiktwa an se reyaksyon sanzatan sa ke li tap rekonesan ak di mèsi alòske lòt opsyon se reyaksyon moun pi fasil genyen lè yo reveye yo.
R3.2.1_M	<p>Eske ou panse yo ted we pini Chiumbo paske li tap dòmi nan plas li te veye kabrit yo?</p> <p style="text-align: center;">Wi Non</p> <p>Itilize prèv nan tèks la pou kore repons ou an.</p>	<p>Reponn “wi” epi fè referans ak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yo vòlè kabrit yo paske li patap fè travay li <p>OSWA</p> <p>Reponn “non” epi fè referans ak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Li di laverite • Li te aprann de erè li paske li se pi bon gadò kabrit nan vilaj la 	Tèks bay prèv ki kore nenpòt agiman. Yo bezwen yon konpreyansyon laj de istwa a pou kore agiman an. Prèv agiman pou tou de kote yo gen plas enpòtan nan tèks la.

Tablo 38: Klas 5e AF, Egzanp 4—Pwosed: Salad Fwi Zoranj ak Kadamòm

Ref #	Sijè	Kle akseptab	Nòt
R1.2.2_M	Ekri youn nan bagay yo di nan tèks la key o mete nan kaswòl.	(Zoranj) ji / kadamòm / myèl	Nou jwenn enfòmasyon an nan matche mo dirèk ak "Kaswòl", men li nan mitan lis pwosed a kidonk li pa enpòtan. Genyen kèk enfòmasyon kontradiktwa avèk "zoranj" ak "rezen" ki se engredyan ki nan lis la tou.
R1.3.2_M	Lis engredyan di 4 zoranj men se sèlman 3 yo kale epi koupe. Kisa yo fè ak lòt zoranj lan?	Ji / pire li pou ji	Koneksyon an dwe fèt nan matche mo sinonim " itilize lòt zoranj lan pou" nan kesyon an ak "mete ji yon zoranj" nan mitan lis pwosed a. Enfòmasyon ki nan tèks la pa enpòtan. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa nan enstriksyon ki gen rapò ak lòt twa zoranj yo.
R2.1.1b_M	"Triye rezen yo ..." Kisa "triye" vle di? A. Mete deyò B. Mete anndan C. Verifye D. Lave	C. Verifye	Ou dwe fè yon koneksyon ant ekspresyon senbolik "triye" nan kòmansman fraz la ak endis ki parèt imedyatman nan fen fraz la, "pou retire nenpòt tij."
R2.2.2_M	Chak fraz nan seksyon Enstriksyon yo kòmanse ak yon chif. Kisa nimewo sa sa yo vle di? A. Ki kantite bagay ou bezwen B. Lòd travay ou gen pou fè yo C. Klasman sa ki pi gou yo D. Kantite tan li pran pou li kwit	B. Lòd travay ou gen pou fè yo	Tèks sa a sèvi ak chif pou eksplike plizyè konsèp diferan (bay kantite, montre pwosed, ak mezi tan). Koneksyon an dwe fèt ant siyifikasyon chif yo nan seksyon Enstriksyon yo kòm yon fason pou di lòd travay yo. Sous prensipal enfòmasyon kontradiktwa an se nan seksyon Engredyan kote chif yo itilize pou montre kantite.
R2.2.3_M	Kisa ou bezwen fè lè ou fini mete ji a, myèl la, ak kadamòm la nan kaswòl la?	Fè referans ak chofe sòs la / chofe tou Dousman pandan 5 minit	Idantifye etap annapre a nan mitan yon tèks pwosed.
R3.1.1_M	Kisa ou ka aprann de tèks sa? A. Kijan pou ou an sekirite nan kwizin nan B. Kijan pouf è manje cho vin frèt C. Kijan pou ou koupe fwi D. Kijan pou ou fè desè	D. Kijan pou ou fè desè	Objektif tèks sa a dwe idantifye lè w konprann ki sa ki pral rezilta a lè ou swiv enstriksyon yo. Pandan ke gen anpil aksyon endividyèl ke yo endike, kesyon sa chita sou objektif jeneral tèks la.

TÈKS AK EGZANP SIJÈ KLAS 6e AF

Tablo 39: Egzanp 1—Enfòmasyon: Somon Sevan

Ref #	Sijè	Kle akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kiyès ki entèdi peche nan letan an?	Fè referans ak gouvènman an	Ou ka fè yon lyezon dirèk ak "lapèch entèdi nan lak la" nan kòmansman twazyèm paragraf la. Enfòmasyon ki nesèsè yo adjasan ak mo ki matche yo epi gen enfòmasyon an konpetisyon limite, tankou li pa fasil pou yo bay kiltivatè yon entèdiksyon epi yo pa mansyone yo jis pita nan paragraf la.
R1.2.1_M	Poukisa yo te vini mete nouvo pwason nan letan an?	Fè referans ak pwovizyon manje, egzanp plis pwason pou peche/manje	Yo ka fè yon lyezon dirèk ak "nouvo pwason" nan dezyèm fraz dezyèm paragraf la. Fraz sa a dwe lye ak premye fraz la pou rekonèt ke pwason ki nan lis la se tout nouvo pwason yo. Tèks la di klèman ke yo te mete pwason sa yo nan lak la pou moun peche ak manje. Referans nan menm paragraf la ak Somon Sevan (pwason orijinal la) se enfòmasyon kontradiktwa.
R1.3.1_M	Kisa ki diminye kantite manje disponib pou Somon Sevan yo?	Fè referans ak nouvo pwason (manje manje Somon Sevan yo)	Enfòmasyon ki nesèsè yo sitiye nan fen dezyèm paragraf la. Lyen sinonim lan mande pou rekonèt ke si nouvo pwason an te manje anpil nan manje Somon Sevan yo te konn manje, sa vle di nouvo pwason yo te lakòz manje Somon Sevan yo redui. Gen enfòmasyon kontradiktwa tankou te gen lòt menas pou Somon Sevan yon (diminasyon nivo dlo ak plis moun ki peche Somon Sevan), men se pa sa yo ki te lakòz manje yo redwi.
R2.1.1_M	Kopye mo ki nan tèks la vle di menm bagay ak mete an danje.	Ekri "Komanse disparèt" oswa "disparèt"	Dezyèm fraz la nan tèks la idantifye ke pwason yo "an danje" disparèt. Nan lang angle, endikasyon mòfolojik ki soti nan mo baz "danje" nan "an danje" ede idantifye ke vin disparèt gen anpil rapò ak yo te an danje. Nan paragraf final la an danje fè referans ak yon egzanp ki montre siyifikasyon li se "lavi menase," kòm pwason yo an danje paske yo souvan pa kapab kwaze/repwoudui. Remake byen ke yo abitye ak mo "an danje" a ak "disparèt" nan lang angle a depann anpil de kontèks la. Sa pral afekte difikilte ki gen nan atik sa a.
R2.2.1_M	Poukisa Somon Sevan an an danje disparèt? Bay yon rezon.	Fè referans ak youn nan: lòt pwason manje manje yo, yo peche yo, nivo dlo yo desann / yo paka fè pitit	Yon koneksyon bezwen fèt soti nan deklarasyon an nan premye paragraf la ki idantifye Somon Sevan yo an danje pou yo disparèt nan dezyèm fraz la nan paragraf mitan an, kote yo bay de rezon. Ou ka idantifye yon twazyèm rezon lè ou fè yon koneksyon ak paragraf final la. Nenpòt youn nan rezon sa yo akseptab. Gen enfòmasyon kontradiktwa limite, tankou premye fraz dezyèm paragraf la idantifye yon rezon, men sa pa sifi poukont li pou eksplike pwoblèm somon yo.
R2.2.1_E	Poukisa Somon Sevan an an danje disparèt? Bay de rezon.	Fè referans ak youn nan: lòt pwason manje manje yo, yo peche yo, nivo dlo yo desann / yo paka fè pitit	Yon koneksyon bezwen fèt soti nan deklarasyon nan premye paragraf la ki idantifye Somon Sevan yo an danje pou yo disparèt nan dezyèm fraz la nan paragraf mitan an, kote yo bay de rezon. Ou ka idantifye yon twazyèm rezon lè ou fè yon koneksyon ak paragraf final la. Nenpòt de nan rezon sa yo se akseptab, sa ki fè li pi difisil e konsa "depase" nan plas "satisfè." Gen enfòmasyon kontradiktwa limite, tankou premye fraz nan dezyèm paragraf la idantifye yon rezon, men sa pa sifi poukont li pou eksplike pwoblèm Somon an.
R2.2.4_M	Ki atitid ekriven an konsènan Somon Sevan yo? A. Nwi B. byenveyan C. Kontan D. Pa enterese	B. Byenveyan	Opinyon ekriven an pa deklare aklè, men gen endikasyon enpòtan ki montre ekriven an gen sousi pou Somon Sevan an: yo wè disparisyon yo tankou yon danje; bagay ki menase pwason yo konsidere kòm pwoblèm; ak siy ki pi enpòtan an se nan fen an, kote ekriven an mande yon fason pou sove Somon an. Opinyon ekriven an pa deklare aklè.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.5_M	Kijan Somon an fè gen non sa ?	Fè referans ak letan an	Prèy ki montre Somon pote non lak la enpòtan, kòm li kache nan premye fraz la tankou se sèl kote yo jwenn Somon sa. Koneksyon an ak non Somon an pa klè.
R2.2.5_M	Aksyon gouvènman an ta vle di ke bezwen moun yo pi enpòtan pase Somon Sevan an. Idantifye prèy nan tèks la ki kore lide sa.	Fè referans ak ankourajman pou plis lapèch ak dlo moun yo bezwen pase somon	Lide ki ta vle di aksyon gouvènman an montre bezwen moun yo pi enpòtan pase sa Somon yo kache. Gen de sous prèy: yo ankouraje moun yo fè lapèch lè yo mete plis pwason nan lak la, epi bezwen moun yo pou dlo pa defye menm si li menase Somon yo. Yon lòt fason pou sove Somon an obligatwa. Tou de prèy yo enpòtan, paske yo se lide prensipal yo nan dezyèm ak twazyèm paragaf yo, respektivman.
R2.2.5_E	Aksyon gouvènman an ta vle di ke bezwen moun yo pi enpòtan pase Somon Sevan an. 1. Idantifye prèy nan tèks la ki kore lide sa. EPI 2. Idantifye prèy nan tèks la ki demanti lide sa.	1. Fè referans ak ankourajman pou plis lapèch ak dlo moun yo bezwen pase somon 2. Fè referans ak entèdiksyon lapèch, pou yo ka mete bezwen somon yo anvan	Lide ki ta vle di aksyon gouvènman an montre bezwen moun yo pi enpòtan pase sa Somon yo kache. Gen de sous prèy: yo ankouraje moun yo fè lapèch lè yo mete plis pwason nan lak la, epi bezwen moun yo pou dlo pa defye menm si li menase Somon yo. Yon lòt fason pou sove Somon an obligatwa. Tou de prèy yo enpòtan, paske yo se lide prensipal yo nan dezyèm ak twazyèm paragaf yo, respektivman. Pou depase, ou oblije gen prèy pou ta demanti pwennvi sa. Pandan ke enfòmasyon ki kòrèk la enpòtan tou, nan kòmansman twazyèm paragaf la, li pi difisil pou jwenn prèy ki sipòte pwennvi opoze yo. Lide ke gouvènman an kounya mete bezwen Somon yo devan moun yo tou enplike nan enfòmasyon adjasan yo nan gwo konpetisyon, tankou rès paragaf la se sou enpòtans bezwen moun yo.
R2.2.6_E	Ki atitid ekriven an nan sa ki konsène pwoblèm Somon Sevan yo? A. Ekriven an konnen kijan pou rezoud yo. B. Ekriven an espere pwoblèm nan pral rezoud. C. Ekriven pa panse gen moun ki kapab rezoud yo. D. Ekriven an panse yo pa ta bezwen rezoud yo.	B. Ekriven an espere pwoblèm nan pral rezoud.	Yo ka wè nan kèk endikasyon enpòtan atitid ekriven an nan pwoblèm Somon Sevan ki endike ke ekriven an klèman vle Somon an sove, ak kèk endikasyon plis sibtil ke ekriven an pa gen okenn lide oswa sijesyon sou fason pou fè sa, men espere ke sa pral rive.
R2.2.6_M	Tèks sa pale sou pwoblèm Somon Sevan yo. Kilès nan sa yo ki se yon rezime tèks la byen? A. Pwoblèm yo rezoud. B. Pwoblèm yo enkonni. C. Pwoblèm yo piti/ minè. D. Pwoblèm yo difisil.	D. Pwoblèm yo difisil.	Lide prensipal ke yo toujou bezwen sove Somon Sevan an deklare klèman, men lide ke sove li a difisil la enplisit. Sa a mande sentèz enfòmasyon enpòtan nan tout tèks la. Gen plizyè endikasyon pou kore sa, tankou pwoblèm ki dekri nan dezyèm paragaf la idantifye konsekans grav envolonètè, se sèlman kèk nan yo ki rezoud lè yo entèdi lapèch, ak pwoblèm nivo dlo a kap desann rete tankou yo pa ka rezoud epi chache yon nouvo solisyon. Opsyon ki pa kòrèk yo reflète yon gwo enkonpreyansyon sou lide prensipal la.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.3.1_E	<p>Ki lide prensipal dènnye paragraph la?</p> <p>A. Efè pozitif entèdiksyon lapèch la.</p> <p>B. Koz ak efè nivo dlo ba yo</p> <p>C. Diferan fason nou itilize dlo</p> <p>D. Kijan pou nou sove Somon Sevan yo.</p>	B. Koz ak efè nivo dlo ba yo.	Lide prensipal la ak lide segondè yo nan dènnye paragraf la te eksprime kòm jeneralizasyon, sa ki fè li pi difisil pou "depase" travay distenge lide prensipal la. Opsyon ki pa kòrèk yo se tout detay segondè ke yo mansyone nan dènnye paragraf la.
R3.1.1_M	<p>Ki objektif tèks sa?</p> <p>A. Rakonte yon istwa</p> <p>B. Fè piblisite pou yon pwodui</p> <p>C. Bay entriksyon</p> <p>D. Bay enfòmasyon</p>	D. Bay enfòmasyon	Idantifikasyon tip tèks mande konesans ekstèn diferan karakteristik ak estil yo. Tèks enfòmasyon yo se youn nan tip tèks ke nou prezante pi bonè. Tèks la gen karakteristik enpòtan, ke nou abitye nan yon tèks enfòmasyon tankou li konsantre sou Somon Sevan an epi lis plizyè pwoblèm ki mete somon an danje. Tèks la louvri ak kèk istwa alabaz, kidonk li ka entèprete kòm yon istwa, epi deskripsyon pwoblèm yo ak solisyon yo ta ka entèprete kòm enstriksyon, bay kèk enfòmasyon kontradiktwa limite sou tip tèks.
R3.2.1_M	<p>Djo ak Mari pa gen menm opinion sou ki pi gwo pwoblèm Somon Sevan yo ap konfwonte kounya.</p> <p>Djo panse ke pi gwo pwoblèm nan se nouvo pwason yo nan letan an.</p> <p>Mari panse ke pi gwo pwoblèm nan se nivo dlo yo nan letan an kap desann.</p> <p>Ak kiyès ou dakò?</p> <p>Antoure youn:</p> <p style="padding-left: 40px;">Djo Mari</p> <p>Itilize prèv nan tèks la pou bay rezon repons ou an.</p>	<p>Chwazi Djo epi fè referans ak Somon yo kap grangou / mouri nan batay pou manje / manke manje (montre ke se pa peche yo ki pwoblèm nan, paske se pa sa ki pwoblèm nan moman an)</p> <p>OSWA</p> <p>Chwazi Mari epi fè referans ak yo paka repwodui, konsa yo ap disparèt (manke dlo a pa sifi kòm repons)</p>	Yo dwe idantifye prèv ki enpòtan pou jistifye opinyon Djo oswa Mari. Prèv la enpòtan, paske li sitiye tou pre chak nan pwoblèm separe yo. Limit menas pou somon an enplike nan tou de ka yo, ki se ke Twit la pral mouri grangou oswa paske li paka kwaze.
R3.2.1_E	Nouvo pwason bay de pwoblèm. Eske entèdiksyon lapèch la rezoud tou de?	Fè referans ak sèlman rezoud lapèch Somon yo, men se pa rezoud manje yo yo manje	Nou bezwen evalye enpak yon aksyon. Enfòmasyon sou lapèch ke yo te entèdi bezwen lye ak paragraf anvan an kote de pwoblèm yo klèman dekri. Yon senp lyen oblije idantifye ke entèdiksyon lapèch pap anpeche moun peche somon an, ki se yon pwoblèm pou yo rezoud. Sepandan, kontrèman ak atant, lòt pwoblèm nan nouvo pwason yo manje menm manje ak somon an pa rezoud epi li mande ekstrapolasyon pi lwen pase tèks la. Nouvo pwason yo nan lak la, ki vle di ke yo ap toujou gen konpetisyon pou resous, epi petèt yo ka vin plis, paske yo pa peche yo tou ankò.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.3.1_M	<p>Kilès nan say o ki se yon opinyon?</p> <p>A. “Li an danje pou li disparèt pandan yon bon ti tan.”</p> <p>B. “Nouvo pwason yo manje anpil nan manje yo.”</p> <p>C. “Nivo dlo a nan letan an desann.”</p> <p>D. “Nou toujou bezwen yon fason pou nou sove Somon Sevan yo.”</p>	<p>D. “Nou toujou bezwen yon fason pou nou sove Somon Sevan yo.”</p>	<p>Genyen endis enpòtan sou enfòmasyon ki se opinyon, paske se deklarasyon yon dezi, tandiske lòt deklarasyon senpman bay kantite sou baz referans sou tan ak kantite, sa ki fè yo deklarasyon tipik reyalite.</p>

Tablo 40: Klas 6e AF, Egzanp 2—Istwa: Vye Kay la

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kiyès ki te santi li fatige anpil ?	Fè referans ak Lee	Enfòmasyon an enpòtan paske li nan premye fraz la. Gen yon lyen dirèk ant "te trè fatige" ak Lee kòm enfòmasyon adjasan. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon. Gen sèlman de pèsonaj epi lye "santi" pou kont li sa ka mennen nan mal chwazi Chang.
R1.2.1_M	Poukisa Chang te panse pa genyen kras moun ki ap travay nan kay la?	Fè referans ak pòt la ki pat lòk oubyen jan li tap krake pou li louvri	"Pa gen moun ki abite" ka dirèkteman matche ak kòmansman dezyèm paragaf la, ak "isit la" nan tèks la bezwen matche ak "kay" nan kesyon an. Enfòmasyon ki enpòtan tou pre men mande yon lekti atravè yon echanj tou kout nan yon konvèsasyon pou jwenn kote Chang deklare dirèkteman rezon ki fè pòt la pa te fèmen.
R1.2.1_E	Bay de son pòt konn fè	Fè referans ak de nan sa yo: "crake," "jemi," oswa "grate"	Gen plizyè referans a pòt nan tèks la, kidonk mo a ka lye dirèkteman, men sèlman kèk referans a yon pòt gen yon son ki asosye ki dekri tou pre. Gen anpil enfòmasyon kontradiktwa tankou plizyè lòt son yo tandè, men se pa yon pòt ki fè yo.
R1.3.1_P	Ki deklarasyon ki te fèt an silans? A. "Kijan ou fè si?" B. "Pòt la pat menm te lòk!" C. "Ale an premye." D. "Ki bwi sa ye?"	A. "Kijan ou fè si?"	Nou oblije fè yon senp lyezon sinonim ant "trè trankilman" nan kesyon an ak "chichote" nan tèks la pou idantifye kilès nan deklarasyon yo bay yo ki te chichote. Repons ki kòrèk la se premye opsyon, ki se yon deklarasyon enpòtan nan kòmansman tèks la. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon tankou tout deklarasyon yo soti nan tèks la, men se yon sèl ki chichote aklè.
R1.3.1_M	Kisa mesye yo te deside ki bon nan kay la?	Fè referans ak youn nan yo: cho, soti nan van an, kapab repoze	Enfòmasyon sa pa enpòtan. Gen plizyè egzanp kay la fè moun pè. Se sèlman nan fen an Chang di li "pi bon pase yo ta deyò a," ki bay yon lyezon sinonim ak "bon" kòm yon karakteristik dezirab nan kay la. Lè sa a, Chang idantifye chalè ak repo. Nenpòt karakteristik akseptab. Gen enfòmasyon kontradiktwa, tankou eleman yo pè nan kay la sijere li pa apwopriye pou repoze ak bri van an sijere ke li fè frèt.
R1.3.1_E	Gen kèk bagay nan ansyen kay la ki kraze epi ki bezwen ranje. Chwazi de bagay ki kraze epi dekri kijan yo te fè kraze.	Fè referans ak de nan yo: chanyè nan pòt la, tiyo kap degoute, do kay fè, pòt pann / grate	Gen kèk sipò pou siyifikasyon "kase" nan kesyon an, paske yo dekri yo kòm "bagay ki bezwen ranje." Yo mande de lyezon sinonim kase nan kat posiblite yo: yon gon pòt la sot tonbe, yon tiyo ki koule ap bay dlo, yon bagay ap frape sou do kay tòl la, ak yon pòt pandye ap grate. Objè kase yo gaye nan tèks la, fè li pi difisil pou jwenn de moso, epi gen kèk enfòmasyon kontradiktwa, tankou yo mansyone yon kabann tou, men li pa kase.
R2.1.1_P	"... yon bagay ap fè bri sou tòl la." Kisa "fè bri" vle di?	Fè referans ak fè bri	Nan lang angle, "fraka" bay son tankou bri li fè, bay yon siy enpòtan. Genyen tou plizyè lòt endikasyon, paske pi fò nan tèks la se sou bwi ti gason yo tandè ki fè yo pè. (Remake byen "fraka" nan lang angle gen chans rive nan yon mo enkonni pou elèv yo klas sizyèm ane. Sa ka pa aplike nan lòt lang.)
R2.1.1_E	"Pòt la pat menm ko louvri!" Kijan Chang te parèt lè li te di sa? A. Pè B. Fou C. Pa konfyan D. Konfyan	D. konfyan	Gen endikasyon limite pou siyifikasyon Chang pale avèk fòs konviksyon, ke Chang bay lè li sijere yo ta dwe ale, ki vle di konfyans, ak kouraj, li di yo bezwen rete nan kay la jouk sa fini. Sepandan, Chang febli sa tou lè li pouse Lee nan pòt la an premye, sa ta montre ke Chang pa twò brav. Gen lòt enfòmasyon ki nan gwo konpetisyon, paske gen anpil rezon pou Chang pè. (Remake byen ke "ak konviksyon" nan lang angle gen anpil chans pou li yon mo enkonni pou elèv 6e AF. Sa ka pa aplike nan lòt lang.)

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.1_E	Poukisa Chang pouse Lee devan pou Lee ale anvan?	Fè referans ak li te yon ti jan pè / li pa brav menm janm pale a	Sa se yon egzanp fè yon dediksyon malgre kèk enfòmasyon ki nan gwo konpetisyon, kòm gen kontradiksyon enplisit nan konpòtman Chang. Chang komanse mouvman pou antre nan kay la epi avèk fòs konviksyon li deklare pòt la pat menm fèmen, men lè li ensiste pou Lee ale an premye epi pouse devan, aksyon Chang nan vle di ke li yon ti jan nève nan moman an epi li ta pito se Lee ki pou ta fè fas a tout sa ki ta ka nan kay la an premye. Yon lekti literal ke Chang te janti, oswa Lee, pa kòrèk.
R2.2.3_P	Ki dènye bri yo tande nan istwa a? A. Jemisman B. Fraka C. Rèl D. Grate	C. Rèl	Yo idantifye dènye evènman an nan yon sekans bri ki dekri nan lòd kwonolojik. Sa vin pi fasil, li tou mansyone tou pre nan fen tèks la.
R2.2.3_M	Nimewote bri sa yo nan lòd ti gason yo te tande yo a: • Tiyo kap koule • Gon an kap frappe yon wòch • Frappe sou do kay la • Pòt kap krake louvri	Lòd la se: 3 2 4 1	Kat evènman yo nan lòd sekans kote yo prezante kwonolojikman nan tèks la.
R2.2.4_P	Poukisa Lee pa vle rete anndan kay la?	Fè referans ak pa renmen li / pè	Opinyon Lee sou pa renmen kay la ak pè li klèman deklare nan fen tèks la. Gen plizyè endikasyon pi bonè ke Lee ap santi eksperyans lan fè li pè. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa limite, tankou Chang ap aji ak kouraj pafwa, men yo itilize non pèsonaj yo souvan, sa fè referans pwonon yo fasil pou swiv.
R2.2.4_M	Kijan Chang santi li lè li nan kay la?	2 pwen: idantifye ambivalans 1 pwen: idantifye kouraj sèlman	For "meets," only a partial credit is achieved with the clues about Chang's confidence considered and the clues about his uncertainty ignored.
R2.2.4_E	How does Chang feel about being in the house?	2 points: identifies ambivalence of bravery and fear 1 point: identifies kouraj sèlman	Pou "depase," elèv ki idantifye ambivalans Chang fè de pwen. Chang komanse mouvman pou antre nan kay la epi avèk fòs konviksyon li deklare pòt la pat menm fèmen, men lè li ensiste pou Lee ale an premye epi pouse devan, aksyon Chang nan vle di ke li yon ti jan nève nan moman an epi li ta pito se Lee ki pou ta fè fas a tout sa ki ta ka nan kay la an premye. Chang pèdi vwa lè li ap eseye montre yon bri tankou yon chòv souri oswa yon zwazo pa anyen, li bay yon siy sou ensètitud li tou, men aprè avèk kouraj li di yo oblije rete paske yo bezwen chofe epi repoze.
R2.2.5_P	Lee di kay la fè moun pè. Dekri yon bagay Lee fè ki montre li pè.	Fè referans ak youn nan sa yo: pale tou piti, kenbe bra Chang, sifle	Lee di ke kay la fè moun pè. Kenbe bra Chang se prèv ki pi evidan ke li te pè, men chichote ak sifle se lòt endikasyon ke li ap eseye diskre, ki sijere laperèz tou. Apa fraz final la, tout aksyon anvan Lee yo se laperèz ki te fè li fè yo.
R2.2.5_M	Dekri youn nan prèv ki montre Chang te pè tou.	Fè referans ak youn nan sa yo: pouse Lee pou ale an premye, pèdi vwa	Chang pa janm admèt li pè. Li pale avèk fòs konviksyon okomansman ak kouraj alafen, men gen endikasyon enpòtan sou laperèz lè li pouse Lee nan pòt la an premye ak vwa li ki koupe. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon, ak de pèsonaj ki fè ka ou nan konfizyon; sepandan, yo itilize non pèsonaj yo souvan, sa ki fè referans pwonon yo fasil pou swiv.
R2.2.6_M	Kisa mesye yo te chwazi fè alafen?	Fè referans ak rete nan kay la	Koneksyon yo dwe fèt nan kat dènye fraz yo pou idantifye ke Chang vle rete ak repoze, epi malgre premye rezistans li, Lee finalman deside Chang gen rezon, sa vle di klèman ke yo tou de pral rete nan kay la.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.3.1_P	Istwa a sa rele "Ansyen Kay la." Ki lòt non kap bon nou ka bay istwa sa?	Fè referans ak kay la ki fè moun pè, kraze, vid, ki tankou gen zonbi ladann OSWA Fè referans ak yon Avanti, yon eksperyans ki fè moun pè oubyen nenpòt jeneralizasyon ki posib	Pou jenere yon altènativ, yon lòt tit posib pou istwa sa a mande pou idantifye lide prensipal la. Tit altènativ la ka konsantre sou jan kay la delabre, jan eksperyans lan fè moun pè, oswa sans avanti a. Sa "pasyèl," kòm altènativ trè senp pou tit la, tankou, "Kay ki fè moun pè a" oswa "avanti Chang ak Lee a," se repons akseptab. Gen plizyè endikasyon nan tèks la pou kalite repons sa yo.
R2.3.1_M	Ki lide prensipal ki nan deskripsyon kay la? A. Se yon kote ki cho pou repoze. B. Li fè anpil bri ki fè moun pè. C. Li deyò van an. D. Li bezwen kèk reparasyon.	B. Li fè anpil bri ki fè moun pè.	Lide prensipal la nan deskripsyon kay la se ke li fè anpil bri ki fè moun pè. Lide sa a enpòtan paske li repete plizyè fwa ak plis detay sou kote bri a soti oswa son bri a epi se sou li la nan atansyon ti gason yo te ye plis. Bezwen reparasyon yo se yon detay segondè ki pa detaye. Kay la cho epi soti nan van an se yon rezon pou yo rete, men pa gen okenn detay anplis yo bay ki sijere chalè oswa pwotèksyon kont van an.
R3.1.1_M	Ki objektif tèks sa? A. Rakonte yon istwa B. Fè piblisite pou yon pwodui C. Bay entriksyon D. Bay enfòmasyon	A. Rakonte yon istwa	Idantifikasyon tip tèks mande konesans ekstèn diferan karakteristik ak estil yo. Stil naratif la se youn nan tip tèks ke yo prezante pi bonè. Nan lang Anglè, yo itilize tèm ki pi senp, moun pi abitye nan istwa atik la. Tèks la gen karakteristik enpòtan nan istwa nou konnen, paske li pale de santiman ak entèraksyon ant de pèsonaj. Gen yon dewoulaman senp: Pèsonaj yo bezwen repoze, gen rezèv paske kay la fè moun pè, men finalman yo deside rete. Opsyon ki pa kòrèk yo se tip tèks ki gen ti kras sipò nan tèks la, sa vle di gen ti kras enfòmasyon kontradiktwa.
R3.1.1_E	"Se ka yon chov souri oswa yon zwazo oswa yon ..." Poukisa fraz la fini konsa ...?	Fè referans ak yon vwa ki vin twò fèb pou ou tande, manke enfòmasyon oswa fraz ki pa fini	Yon elips pa gen anpil chans pou li ta yon tèm ki pa nan tèks la ke yo konnen, mete atik sa a nan "depase". Men, gen yon siy sou siyifikasyon an, tankou vwa Chang koupe, sijere ke li pa ka tande ankò oswa ke li te pat kapab fini fraz la, sa ki fè li posib dedwi objektif la nan tèks sa a.
R3.1.2_M	"Pòt la krake epi li louvri." "Krake" se yon bon deskripsyon son pòt la fè a. Kopye de oswa twa mo nan tèks la ki dekri son byen.	Nenpòt de pami: jemi, file, degoute, fraka, grate, kriye	Nan nivo sa, yo te bay objektif chwazi mo pou mete aksan sou son yo ak yon egzanp pou asire yo travay la klè. Gen plizyè egzanp itilizasyon mo ki sanble nan tèks la, sa ki fè prèv la parèt aklè.
R3.1.2_E	"Annou rantre," Chang chichote." "chichote" di ou kijan yon moun te pale. Kopye de mo diferan nan tèks la ki di lòt fason ti gason yo te pale.	Fè referans ak de mo pami: avèk fòs, koupe, sifle, avèk kouraj	Nan nivo sa a, yo te bay objektif chwazi mo pou dekri kijan Chang pale ak yon egzanp pou asire travay la klè. Genyen sèlman twa lòt egzanp epi gen gwo espas separe yo, sa ki fè prèv la mwens parèt. "avèk fòs" ak "avèk kouraj" yo itilize pi souvan pou fè referans a konpòtman nan plas lapawòl. Menm jan an tou, "koupe" se yon fason mwens komen pou dekri lapawòl.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.1.3_M	Kiyès ou panse ki ap pi fasil li tèks sa? Bay yon rezon pou opinyon sa.	Fè referans ak timoun oswa nenpòt lòt piblik ak yon rezon akseptab, egzanp, timoun—se yon istwa senp; pwofesè—pou yo itilize li nan klas	Stil naratif se yon tip tèks fanmiye. Tèks la gen karakteristik enpòtan nan istwa senp nou konnen, paske li pale de santiman ak entèraksyon ant de pèsonaj. Gen yon dewoulaman senp: Pèsonaj yo bezwen repoze, gen rezèv paske kay la fè moun pè, men finalman yo deside rete. Sa bay endikasyon enpòtan ke piblik lan gen anpil chans timoun, oswa moun ki travay ak timoun, tankou yon pwofesè lekti nan klas la oswa yon paran kap li pou timoun, oswa yon moun ki ap aprann li poukont yo. Yo mande yon rezon senp pou pèmèt jistifikasyon apwopriye pou yon seri piblik posib ki depann de kontèks la.
R3.2.1_P	Chang sanble brav anpil nan istwa sa. Ki kalite ti gason ou panse Lee ye?	Bay yon opinyon akseptab sou Lee	Yo bay egzanp Chang ki te byen brav pou montre ke kalite repons ki nesèsè yo se sou atribi pèsonaj yo. Gen plizyè fason posib pou dekri Lee. Plizyè endikasyon sipòte fòmasyon opinyon ke Lee pridan ak nève pou rantr epi prezan anndan kay la. Li pè fasil. Li fatige anpil tou, men li vle ale ansanm ak Chang, kidonk sa a ta sipòte yon opinyon ke Lee se yon disip oswa vle eseye rete nan menm nivo ak Chang. Nenpòt opinyon posib akseptab epi li pa oblije kore ak prèv pou "pasyèlman".
R3.2.1_M	Eske ou panse ti gason yo ta dwe rete nan kay la? Itilize prèv ki nan tèks la pou kore opinyon ou.	Di Wi oubyen Non epi itilize prèv akseptab, egzanp, Wi, yo bezwen repoze; Non, se pa kay yo	Ti gason yo bezwenabri, kidonk yo antre nan yon kay ki parèt vid men ki yon ti jan fè moun pè tou. Yon jijman sou balans obligatwa sou merit oswa nivo dezi aksyon yo. Gen ase prèv nan tèks la pou kore yon seri opinyon ak pèspektiv. Defi a se fòme yon opinyon epi chwazi prèv ki enpòtan yo.
R3.2.1_E	Chang sanble brav anpil nan istwa sa. Ki kalite ti gason ou panse Lee ye? Itilize prèv ki nan tèks la pou kore opinyon ou.	Kore yon opinyon sou pèsonaj Lee ye a avèk prèv ki apwopriye	Yo bay egzanp Chang ki te byen brav pou montre ke kalite repons ki nesèsè yo se sou atribi pèsonaj yo. Gen plizyè fason posib pou dekri Lee. Plizyè endikasyon sipòte fòmasyon opinyon ke Lee pridan ak nève pou rantr epi prezan anndan kay la. Li pè fasil. Li fatige anpil tou, men li vle ale ansanm ak Chang, kidonk sa a ta sipòte yon opinyon ke Lee se yon disip oswa vle eseye rete nan menm nivo ak Chang. Nenpòt opinyon posib akseptab, men li dwe kore ak prèv ki enpòtan nan tèks la pou "depase". Nan ka sa a, yon opinyon jistifye sou Lee pap kontrè ak sa nou ap atann, men mande konsiderasyon ak anpil atansyon sou lide ki kache pou fè ak kore yon jeneralizasyon.
R3.3.1_M	Kilès nan sa yo ki se yon opinyon? A. Lee te fatige anpil. B. Pòt la pat menm lòk. C. Mwen pa renmen kote sa. D. Nou cho epi nou ka repoze.	C. Mwen pa renmen kote sa.	Distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon ka difisil. Pou "Satisfè" nan nivo sa a, yo bay endikasyon enpòtan, paske opsyon ki kòrèk la eksprime aklè yon opinyon pèsonèl lè li sèvi avèk yon pwonon pèsonèl epi li eksprime avèk mo renmen. Lòt deklarasyon yo se deskripsyon reyalyite eta bagay yo.
R3.3.1_E	Okomansman, Chang di, "Pa gen moun ki viv la ankò." Lè li di sa, eske se yon fè oubyen yon opinyon, eske li konnen se yon fè oubyen se opinyon li? Bay yon rezon.	Chwazi opinyon epi idantifye pòt la ki pa fèmen ak kadna pa vle di aklè kay la pa gen moun viv ladann	Distenksyon ant enfòmasyon reyèl ak opinyon ka difisil. Pou "depase" nan nivo sa, yo bay mwens endikasyon enpòtan. Deklarasyon Chang nan nan kòmansman tèks la parèt tankou yon afimasyon reyalyite, men sèl prèv li genyen se ke pòt la pat lòk, ki pa sifizan. Nan etap sa a, deklarasyon sa se yon opinyon.

Tablo 41: Klas 6e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon (pa-kontinyèl): Orè livrezon Seb la

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.2_P	Ki jou bato a pote machandiz pou Seb? A. Vandredi B. Samdi C. Dimanch D. Lendi	D. Lendi	Enfòmasyon sou jou yo fè livrezon machandiz yo enpòtan paske li nan tit kolòn yo nan premye ranje Tablo a. Se sèlman yon sèl jou ke yo ka matche. Lendi enpòtan tou, kòm li se premye tit kolòn nan.
R1.2.2_M	Ki jou bato a pote farin?	Fè referans ak Mèkredi	Farin dwe lokalize nan Tablo a epi idantifye tit kolòn nan. Farin pa twò parèt, kòm li preske nan mitan Tablo a. Gen enfòmasyon kontradiktwa pou lòt machandiz yo nan Tablo a ak pou twa lòt jou yo fè livrezon machandiz.
R1.2.2_M	Konbyen jou pa semen bato a pote machandiz? Antoure chif la 1 2 3 4 5 6 7	Antoure 4	Yo dwe konte tit kolòn yo pou chak jou nan semèn nan. Genyen sèlman kat jou, kidonk kapasite pou konte ki nesèsè yo minim.
R1.2.2_E	Bay non de bagay bato pote yon sèl fwa pa semen.	Fè referans ak de pami: vyann, lèt, batri, savon, kòd, te, kafe, pwa sèch, sik, farin	Enfòmasyon sa mande anpil analiz avèk atansyon pou asire ke machandiz yo chwazi yo pa repete yon lòt kote nan Tablo a. Li obligatwa pou limite lyezon yo kòm jou yo nan semèn nan byen make sou Tablo a.
R1.2.3_E	Bay non yon bagay ki vini chak Madi ak Jedi, men ki pa vin lòt jou yo?	Fè referans ak fwi oswa legim	Gen twa kritè ki dwe satisfè: machandiz yo dwe vini nan madi, nan jedi, epi nan okenn lòt jou. Li obligatwa pou Limite lyezon yo, kòm jou yo nan semèn nan byen make sou Tablo a.
R1.3.2_P	Ki kalite manje yo livre sèlman nan maten? A. Fwi B. Diri C. Pwason D. Sik	C: Pwason	Enfòmasyon an enpòtan, jan li repete nan premye ranje a. Kalite manje se yon lyezon sinonim ak egzanp pwason an. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon ki soti nan machandiz yo livre nan apremidi yo.
R1.3.2_M	Bay yon apremidi kote bato a pote manje sèlman.	Fè referans ak Madi oswa Mèkredi	Enfòmasyon an mande pou eskane machandiz yo livre chak jou pou elimine nenpòt jou kote machandiz ki pa manjab yo livre. Manje se yon lyezon sinoni, ak egzanp machandiz manjab nan Tablo a. De jou satisfè kritè sa. Nenpòt nan yon akseptab.
R1.3.2_E	Kilè bato a pote materyèl netwayaj? Bay jou ak lè.	Fè referans ak Lendi apremidi	Yon lyezon sinonim obligatwa ant "materyèl netwayaj" ak "savon." Ni ranje ni tit kolòn dwe matche pou idantifye jou a ak lè a.
R1.3.3_E	Kisa moun paka manje, epi yo livre de fwa pa semèn?	Fè referans ak balèn	Gen de kritè: "pa ka manje yo" ak "livre de fwa chak semèn." Yon lyezon sinonim obligatwa ant "pa ka manje yo" ak machandiz nan Tablo a ki matche ak deskripsyon sa a. Se sèlman balèn (bouji) kòm machandiz ki satisfè de kritè sa yo.
R2.2.2_P	Bay ki jou bato a pa fè okenn livrezon.	Fè referans ak Vandredi, Samdi, oswa Dimanch	Ou dwe idantifye enfòmasyon sou jou livrezon ki nan tit kolòn yo. Enplikasyon an se, nenpòt lòt jou pa gen livrezon.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.2_M	Kisa enfòmasyon nan tablo a sijere konsènan kantite pwason Seb vann? Bay yon rezon pou repons ou an.	Fè referans ak vann anpil pwason paske yo vini twa fwa / gen plis livrezon pase tout lòt bagay / kantite fre yo piti / moun yo vle pwason fre	Enfòmasyon sou livrezon pwason nan Tablo a bezwen konekte pou idantifye yo livre pwason twa jou sou kat, oswa pi souvan pase nenpòt lòt machandiz. Divès entèpretasyon oswa eksplikasyon akseptab, jan repons altènatif ki merite kredi yo di sa. Gen enfòmasyon limite nan konpetisyon nan frekans nan livrezon nan lòt machandiz ke yo dwe konsidere pa rapò ak pwason yo.
R3.1.1_M	Poukisa tablo a gen kolòn sèlman pou kèk jou nan semen nan?	Fè referans ak sa yo se sèl jou machandiz livre	Atik sa a mande pou reflechi sou estrikti Tablo a. Lide prensipal Tablo a ki montre sa bato yo pote pou Seb chak jou yo deklare aklè; sepandan, objektif pou yo pa mete kèk jou nan Tablo a kache: sa yo se jou yo pa gen livrezon. Karakteristik sa a nan Tablo a senp pou entèprete epi pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa, kòm pa gen okenn lòt rezon ki gen anpil chans pou ki eksplike poukisa yo pa mete jou sa yo.
R3.1.3_E	Seb ak kliyan li yo itilize tablo sa pou li konnen ki machandiz kap vini chak jou. Bay non yon lòt gwoup moun ki ka itilize tablo sa.	Fè referans ak youn pami: kapitèn bato, moun kap anbwaite machandiz, founisè machandiz	Fraz nan kòmansman tèks la di ke Seb se piblik la oswa itilize enfòmasyon ki nan Tablo a, epi li ta parèt ke kliyan Seb yo se lòt itilize ki ta itilize enfòmasyon Tablo a ("machandiz pou li vann"). Jenere yon lòt itilize adisyonèl posib mande bon sans. Kòm machandiz yo vini pa bato, li enplike ke moun yo bay machandiz yo, kap anbale machandiz yo, ak / oswa kapitèn bato a tou bezwen konnen ki machandiz yo mande chak jou. Se nivo ekstrapolasyon ki nesèsè pou konsidere kijan bezwen lòt itilize yo ta ka satisfè nan menm Tablo a, nan plas endikasyon oswa enfòmasyon kontradiktwa, ki mete atik sa nan kategori "depase konpetans minimal".
R3.2.1_M	Gade kalite machandiz ki livre nan maten yo konpare yo ak sa ki livre nan aprèmidi yo. kisa ou panse ki ka eksplike diferans lan?	Fè referans ak machandiz nan maten yo perisab: kidonk, yo bezwen glas / yo bezwen pi fre nan maten / Yo pa konsève byen	Yon opinyon sou poukisa kèk machandiz vini nan maten an bezwen kore ak konesans komen, lè li sèvi avèk enfòmasyon enpòtan nan Tablo a. Enfòmasyon sou livrezon glas nan maten sijere ke machandiz maten yo ka gate epi yo gen anpil chans mande glas. Livre machandiz sa yo nan maten ki pi fre oswa pètèt bezwen pou machandiz sa yo vann pi vit se eksplikasyon akseptab tou.

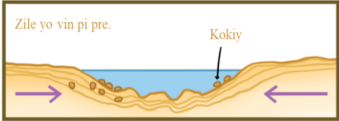
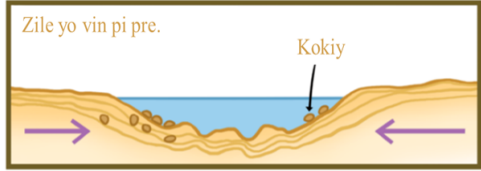
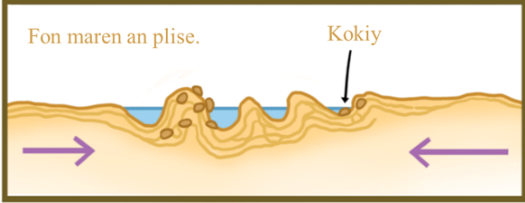
TÈKS AK ELEMEN EGZANP KLAS 7E AF

Tablo 42: Klas 7e AF, Egzanp 1—Istwa: Twou a

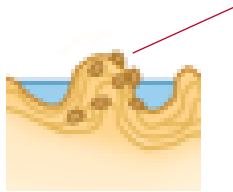
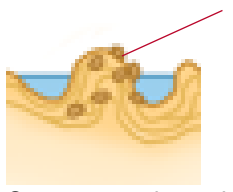
Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_P	Kiyès ki te di, "Petèt se yon pyès lò?"	Samsur	Sitasyon an ka matche dirèkteman epi li enpòtan nan liy ouvèti tèks la. Yo nonmen Samsur kòm oratè nan fraz anvan an, kidonk enfòmasyon an adjasan epi gen enfòmasyon limite an konpetisyon, kòm Nazneen se lòt pèsonaj la epi yo masyone yon wa tou.
R1.2.1_M	Kisa Naznee te lage na twou a?	Fè referans ak wòch la	Mo "Nazneen lage" ka byen matche ak "Nazneen te lage." Enfòmasyon ki nesèsè yo, "wòch la," adjasan, men gen kèk retou obligatwa tou pou idantifye ke li ap jete wòch la nan twou a. Enfòmasyon an pa enpòtan, kòm li nan fen tèks la.
R1.3.1_M	Daprè Nazneen, ki son ki tap montre genyen yon bagay vivan nan twou a?	Fè referans ak "jape"	Lyezon sinonim yo mande yo se pou lye "son" nan kesyon an ak "tande" nan tèks la epi pou lye "yon bagay vivan" ak yon bèt. Gen enfòmasyon kontradiktwa, kòm yo masyone de lòt son.
R2.1.1_M	Nazneen was kontanple anndan twou a. kisa "kontanple" mean? A. Gade B. Grenpe C. Laji D. Fouye	A: gade	"Kontanple" gen anpil chans yon mo klas setyèm ane pa abitye avèk li. Tout opsyon yo posib, ki mande atansyon sou endikasyon kontèks ki montre Nazneen pap eseye laji oswa antre nan twou a.
R2.2.1_M	Kijan Samsur te santi li lè Nazneen te di li ka grenpe nan twou a? A. Eksite B. Kirye C. Pè D. Wont	C: Pè	Yo bay enfòmasyon ki nesèsè yo nan paragraf adjasan yo. Samsur vin pal, li ezite, epi apre li deklare li pa ka antre nan twou a, paske li gen yon pye fè mal. Nazneen te bay enplikasyon ke li pè nan kòmansman paragraf sa kote li montre akèlè desizyon Samsur a pa gen anyen pou wè ak yon pye fè mal.
R2.2.1_M	Daprè Nazneen, poukisa Samsur pat grenpe nan twou a?	Fè referans ak pè yon gwo bèt	Yo dwe jwenn yon lyen ant Samsur ki refize antre nan twou a ak Nazneen ki rejte rezon li an ak sa ta vle di Samsur pè pou ta gen yon gwo bèt nan twou a. Gen bonjan enfòmasyon kontradiktwa, tankou Samsur di li gen yon pye fè mal, men Nazneen rejte sa imedyatman.
R2.2.1_E	Kisa ki te anba nan twou an an reyalyite?	Fè referans ak dlo ak lòt likid	Yo dwe jwenn yon lyen nan paragraf yo pou konekte splach a nan fen istwa a tounen nan Nazneen ki deklare li pral lage wòch la nan twou a. Splach la vle di dlo. Gen enfòmasyon ki nan gwo konpetisyon tankou anpil lòt bagay yo sijere ki ka posib.
R2.2.3_M	Timoun te sijere plizyè bagay kit e ka anba nan twou a. Mete sijesyon yo nan lòd yo parèt nan istwa a. • Bèt • Pyès • Posyè • Nepe	Lòd la se: • Bèt (4) • Pyès (1) • Posyè (3) • Epe (2)	Lide timoun yo sijere pou sa ki anba nan twou a gaye nan de premye tyè tèks la, kidonk yo pa enpòtan.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.4_E	Nan istwa a, Nazneen souvan pa t dakò ak Samsur. Ki jan sa te fè Samsur santi li? Sèvi ak prèv ki soti nan tèks la pou bay yon rezon pou repons ou an.	Li refere a mank enkyetid Samsur oswa kontinyasyon antouzyas, oswa volonte li pou li suiv lide Nazneen lè yo defye li ale nan twou a.	Yo dekri Repons Samsur sou dezakò Nazneen te souvan genyen avèk li nan sa li di ak fè, men repons li yo pa deklare aklè. Samsur parèt yon ti jan yon moun repwochab. Li kontinye ak kè kontan ak lide lò nan twou a malgre ke yo te rele enbesil, epi li pa dekouraje ak afimasyon Nazneen yo ki di twou a plen pousyè tè. Li rale kò li deyè lè yo ba li defi antre nan twou a, men chanje byen pou swiv sijesyon Nazneen te bay pou jete yon wòch nan twou a. Nenpòt youn nan plizyè prèv sa yo ase pou dekri opinyon Samsur nan entèraksyon li ak Nazneen. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon, tankou konpòtman Samsur rete menm.
R2.2.5_M	Samsur te sijere ke yon wa te antere yon nepe an lò nan twou a. Ekri yon prèv ki montre Nazneen pat kwè li.	Fè referans ak youn nan bagay sa yo: Nazneen kwè Samsur wè bagay / kreye objè ki pa egziste; Nazneen sijere gen sèlman pousyè ak plis pousyè tè; Nazneen di se yon bèt sovaj ki fè twou a; oswa Nazneen te di pyès lò a se te yon lide enbesil	Gen prèv enpòtan (plizyè endikasyon diferan) ki montre Nazneen pa kwè lide Samsur di yon wa ta antere nepe an lò li nan twou a, men li pa di sa aklè. Nazneen di Samsur pou li pa aji tankou enbesil nan liy kòmansman tèks la epi li eksplike Samsur toujou wè bagay yo epi kreye objè soti ki pa la vre. Nazneen opoze sijesyon Samsur a ki ta di gen yon nepe ak lide se sèlman pousyè tè ki genyen epi se yon bèt sovaj ki te fè twou a. Nenpòt youn nan prèv sa yo ase.
R2.2.5_E	Lè Nazneen lage wòch la nan twou a, te gen yon pwojeksyon. Ki yon lòt prèv ki montre te gen dlo nan fon twou a?	Fè referans ak li tap briye	Lide anba twou a gen dlo pa parèt aklè, ak pwojeksyon an bay yon siy evidan. Lòt prèv dlo a se ke Samsur remake yon bagay klere nan kòmansman an. Sepandan, premye obsèvasyon sa ke se prèv dlo sèlman aparant apre ou fin li tout tèks la. Pandan ke "klere" mansyone nan kòmansman tèks la, kontèks yo sèlman bay pou sa, ta ka Samsur kap devine bagay annò. Lide ke "yon bagay klere" ta ka dlo a vin mwens enpòtan.
R2.2.6_M	Kisa ki pi bon deskripsyon Samsur ? A. Brav B. Gen anpil imajinasyon C. Sansib D. Otoritè	B: Gen anpil imajinasyon	Gen plizyè egzanp byen bonè de imajinasyon Samsur, pandan li ap devine vye bagay ki anba twou a. Nazneen di tou, ti frè li a toujou ap wè bagay epi kreye objè ki pa la vre. Imajinasyon Samsur a tap travay toujou lè li envante yon pye fè mal pou evite desann nan twou a. Enfòmasyon enpòtan sa (paske gen plizyè egzanp) bezwen sentetize pou jeneralize ke Samsur gen anpil imajinasyon. Gen prèv klè nan tèks la pou rejte opsyon ki pa kòrèk yo.
R3.2.1_M	Eske ou panse Nazneen janti ak Samsur? Wi Non Sèvi ak prèv ki soti nan tèks la pou bay yon rezon pou repons ou an.	Di Wi, epi fè referans ak Nazneen ki kontinye jwe ak Samsur, oubyen sèlman souri lè li klèman ap fè yon eskiz OSWA Di Non epi fè referans ak Nazneen kap di Samsur li enbesil oswa refize kwè li	Gen prèv enpòtan nan tèks la pou sipòte opinyon opoze sou si Nazneen te janti oswa li pat janti. Prèv la enpòtan, paske atansyon prensipal tèks la se entèraksyon ki genyen ant Nazneen ak Samsur ak fason ke li trete li antanke gran sè. Prèv ki enpòtan yo dwe idantifye nan tèks la pou kore opinyon yo chwazi a.

Tablo 43: 7e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon: Kijan Kokiy Monte Mòn

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.2_P	 <p>Kisa flèch yo montre konsènan zile yo?</p>	Fè referans ak zile kap rapwoche oswa direksyon mouvman chak zile	Flèch yo bezwen lye ak tit la, "Zile yo te vin pi pre" pou idantifye sa flèch yo montre a. Enfòmasyon sa a enpòtan, paske gen yon sèl lòt etikèt (kokiy) nan imaj lan. Ou ka jwenn enfòmasyon ki nesese yo tou nan fraz ki anlè imaj lan.
R1.2.2_M	 <p>Kisa kokiy nan imaj sa montre?</p> <p>A. Kijan moun deplase kokiy B. Kokiy yo jwenn sou plaj C. Kokiy anba lanmè a D. Kòman kokiy ka monte sou tèt mòn</p>	C: Kokiy anba lanmè a	Ou ka jwenn enfòmasyon an lè w rekonèt koulè ble nan imaj lan se lanmè a, kidonk imaj lan montre kokiy ki nan fon lanmè a. Sèl enfòmasyon ki posib nan tèks la se pou konfime koulè ble a se lanmè a.
R1.3.2_M	 <p>Kisa imaj sa montre?</p> <p>A. Dra plise. B. Zile yo finalman kontre ansanm. C. Tè anba lanmè a kwense nan mitan zile yo. D. Pi gwo mòn nan mond lan.</p>	C: Tè anba lanmè a kwense nan mitan zile yo.	Mo "plise" ki sot nan tit "Sòl lanmè a plise" ka dirèkteman matche ak tèks la. "Li plise" dwe lye ak fon lanmè a ki mansyone nan fraz anvan an nan yon fason pou yo lokalize eksplikasyon ki di pli fèt lè fon lanmè a ant zile yo vin kwense (lyezon sinonim se fè pli).
R2.1.1b_M	<p>"Li plise, tankou dra kabann, oswa chosèt ki tonbe"</p> <p>Ki aspè chosèt kap retonbe ki parèt nan tèks la?</p> <p>A. Ak kisa chosèt yo sanble B. Lè chosèt sot tonbe C. Ak kisa chosèt yo fèt D. Poukisa chosèt yo te sot tonbe</p>	A: Ak kisa chosèt yo sanble	Chosèt tonbe se yon imaj yo abitye, men pou konprann siyifikasyon an gen entansyon langaj figure sa a (yon konparezon) nan kontèks sa a, lektè a bezwen konnen ke aspè ki enpòtan nan chosèt yo se ak sa yo sanble. Gen plizyè endikasyon, kòm sa ranfòse ak egzanp lan nan dra kabann plise ansanm ak ilistrasyon yo nan ondilasyon nan fon lanmè a nan imaj yo.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.2_P	 <p>Sa se yon pati nan dezyèm imaj lan. Gade kokiy flèch la montre a. Ki kote kokiy sa gen plis chans ye lè zile yo kontre ansanm?</p>	1 pwen: fè referans “sou tèt,” “anlè,” oswa “sou dlo a”	Sa a se yon atik kredi pasyèl, ak posiblite pou fè 1 oswa 2 kòm nòt. Pou kredi pasyèl (yon nòt 1 pwen), yo ka entèprete imaj lan kòrèkteman an tèm jeneral, men san referans ak enfòmasyon espesifik ki enpòtan nan tèks la. Imaj lan gen kokiy ladann pral anlè, anlè dlo a, oswa anlè zile yo lè yo kontre ansanm.
R2.2.2_M	 <p>Sa se yon pati nan dezyèm imaj lan. Gade kokiy flèch la montre a. Ki kote kokiy sa gen plis chans ye lè zile yo rankontre ansanm?</p>	2 pwen: Fè referans ak yo nan tèt yon mòn (1 pwen si repons fè referans sèlman ak “sou tèt,” “anlè,” oswa “sou dlo a”)	Pou kredi konplè (yon nòt 2 pwen), imaj lan bezwen lye ak tèks la pou idantifye sa ki pral rive nan etap final la. Enplikasyon an se kokiy yo ki parèt sou tèt ti mòn yo nan imaj lan ap kontinye monte epi fini sou tèt gwo mòn yo pandan zile yo ap deplase ansanm-yo relye ak tit tèks la ak premye paragraf la, ak dènye paragraf tèks la. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon, kòm sèl lòt posiblite se ke kokiy yo pral glise desann, ki se pap fasil rive lè nou wè pozisyon li pi wo pase tout lòt kokiy yo.
R3.1.1_P	Poukisa tèks la gen graf ladann?	Fè referans ak ede eksplike / konprann lide yo	Objektif imaj an jeneral nan yon tèks enfòmasyon se ede eksplike lide yo. Objektif la enpòtan paske nan lyen sere ki genyen ant deskripsyon tèks yo ak imaj yo, men objektif la pa deklare aklè. Pa gen enfòmasyon kontradiktwa
R3.1.1_M	<p>Poukisa gen de imaj nan tèks la?</p> <p>A. Pou montre de fason pou desine menm bagay</p> <p>B. Pou montre sa ki pase pandan yon peryòd tan ki long</p> <p>C. Pou montre kokiy nan plizyè kote nan mond lan</p> <p>D. Pou montre plizyè lide sous a ki ka rive</p>	B: Pou montre sa ki pase pandan yon peryòd tan ki long	Objektif de imaj yo se montre yon sekans evènman parèt aklè nan tèks la. Gen plizyè endikasyon ak referans ki repete sou "nan tan lontan," ak "pandan yon bon bout tan, zile yo te rapwoche ansanm," men objektif la pa deklare aklè. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon, epi lòt rezon ki posib pou ta gen imaj yo tèks la pa kore yo.
R3.1.1_M	<p>Poukisa tèks la fè referans ak dra kabann ak chosèt ki tonbe atè?</p> <p>A. Pou raple lektè yo kote yo ap viv</p> <p>B. Pou amize lektè yo</p> <p>C. Pou di lektè yo sa ki pral rive nan tèks la</p> <p>D. Pou ede lektè to konprann lide a</p>	D: Pou ede lektè to konprann lide a	Objektif sèvi ak egzanp dra kabann ak chosèt ki tonbe atè se pou ede lektè yo konprann lide sòl lanmè ki fè pli ki kache a. Objektif la pa twò evidan, tankou egzanp yo sanble pa gen rapò ak sòl lanmè a ak kokiy pwason. Sepandan, gen endikasyon adisyonèl yo bay nan imaj yo, ki ilistre pli tou. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa.
R3.1.2_M	Ekri an sèvi ak objè nou konnen pou ede lektè yo konprann yon lide yo pa abitye avèk li. Ki youn nan objè sa yo?	Ekri “chosèt (tonbe atè)” oswa “dra kabann”	Gen de egzanp objè nou konnen ke yo itilize pou ilistre yon lide nou pa abitye avèl. Nenpòt nan yo akseptab. Pa gen lòt egzanp ki bay nan tèks la.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.1.3_M	Pou kiyès yo plis ekri tèks sa? A. Timoun nan preskolè B. Elèv lekòl C. Etidyan inivèsite D. Otorite nan gouvènman	B: Elèv lekòl	Yo pa deklare piblik la, men gen endikasyon enpòtan ke li fèt pou elèv lekòl yo. Ton paragraf ouvèti a sijere yon piblik ki gen yon konpreyansyon limite sou sijè a. Langaj senp la, imaj senp yo, ak longè tèks kout la sijere ke li pa fèt pou yon piblik granmoun serye, tankou etidyan inivèsite oswa ofisyèl gouvènman an. Nan lòt bò an, kontni ki pa familye ak stil dyagram nan imaj yo fè tèks la sanble yon chwa fasil pou timoun preskolè.
R3.1.3b_M	Pou ki moun ou panse tèks sa a pi fèt? Antoure youn. Elèv primè Elèv segondè Bay yon rezon pou chwa ou a itilize prèv ki soti nan tèks la.	Bay yon rezon posib ki baze sou karakteristik tèks la, egzanp, primè paske foto yo fasil pou konprann oswa tèks la kout epi senp, OSWA segondè paske lide yo difisil oswa gen kèk mo difisil	Prèv ki pi enpòtan nan tèks la ki ta di pou ki piblik li gen anpil chans ye se dyagram yo, ki yo ta ka di ki rezonab, senp ak ase klè pou elèv primè yo, oswa ki gen lide difisil / yo pa abitye oswa mo yo pa abitye, tankou pli, kidonk apwopriye pou elèv segondè. Elèv yo te anseye yo reflechi sou stil tèks yo kapab tou chwazi egzanp stil pou kore opinyon yo.

Tablo 44: Klas 7e AF, Egzanp 3—Ekspresif: Chè Tonton ak Matant

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.1.1_M	Djeni ekri ke timoun yo “vin pi konfyant.” Kisa mo “konfyant” di sou timoun yo? A. Yo vin plis anvi aprann. B. Yo vin kapab konsantre yo. C. Yo vin kwè nan tèt yo. D. Yo vin itil fanmi yo.	C. Yo vin kwè nan tèt yo.	"Konfyant" se yon mo pifò elèv 7e AF gen anpil chans abitye avèk li. Kesyon an mande yon definisyon "konfyant" nan opsyon ki posib nan kontèks la, kidonk konesans anvan mo a nesèsè pou reponn kesyon an kòrèkteman. (Remake byen pandan ke "konfyant" nan lang Anglè gen anpil chans pou se yon mo elèv 7e AF konnen, sa a ka pa aplike nan lòt lang.)
R2.2.1_M	Ki youn nan rezon ki fè Djeni pa vle travay labank? A. Fòmasyon an twò long. B. Fòmasyon an pa itil. C. Li difisil pou travay labank byen. D. Li pi renmen anseye.	D. Li pi renmen anseye.	Enplikasyon ke Djeni te deside pa travay nan yon bank dwe trase nan endikasyon nan dezyèm ak twazyèm paragraf yo. Nan dezyèm paragraf la, Djeni rekonesan ak pozitif sou itilite kou li pral fin pran an. Nan twazyèm paragraf la, li esplike plezi li genyen nan anseye. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon, paske prèske tout tèks la se sou lide Djeni genyen pou vin yon pwofesè, nan plas li pa renmen travay labank.
R2.2.4_M	Ki opinyon Djeni sou desizyon li pran pou li vin anseyan an? A. Li bezwen pèmisyon Tonton ak Matant li. B. Li dwe jwenn yon djòb lekòl anvan. C. Li gen dwa pran desizyon sa. D. Li bezwen pèmisyon bank lan.	C. Li gen dwa pran desizyon sa.	Opinyon Djeni sou dwa li genyen pou l pran pwòp desizyon li pou li vin yon pwofesè enpòtan anpil nan tèks la (ki refere yo nan chak nan twa paragraf prensipal yo), men li pa di aklè ke se dwa li. Gen enfòmasyon limite an konpetisyon nan tèks la, men lektè yo ka pote lide sou ki moun ki ta dwe patisipe nan pran desizyon an.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.6_M	Ki atitud Djeni fas ak Tonton li ak Matant li? A. Li pral fè nenpòt sa yo di li ki pi bon. B. Li pa enterese ak sa yo panse. C. Li ta renmen yo dakò desizyon li an. D. Li te twouve li difisil lè yo te sipòte li.	C. Li ta renmen yo dakò desizyon li an.	Sentèz enfòmasyon nan tèks la montre ke Djeni toujou enterese ak sa matant li ak tonton li panse, menmsi li te pran yon desizyon definitif pou fè yon bagay ke yo ka pa apwouve. Nan dezyèm paragaf la, li rekonesan ak apresye efò yo epi li repete rekonesans li pou sipò yo nan fen am. Djeni pran anpil tan pou esplike rezon ki fè li te deside vin yon pwofesè nan espwa ke li ka konvenk matant li ak tonton li pou yo dakò ak desizyon li.
R2.3.1_M	Ki pi gwo bagay Djeni ta renmen reyalize lè li pwofesè? A. Gen yon djòb nan lekòl zòn nan. B. Montre pi gran timoun yo koman pou yo ede pi piti yo. C. Ede timoun yo mennen yon bon vi lè yo vin gran. D. Kite timoun yo pataje nouvo kapasite yo ak fanmi yo.	C. Ede timoun yo mennen yon bon vi lè yo vin gran.	Tout rezon yo refere nan tèks la. Travay la se diferansye lide prensipal la ki vle ede timoun yo mennen yon bon lavi ak detay segondè yo nan kèk nan etap ki enplike pou fè sa a, tout nan yo ki kontribye nan objektif jeneral Djeni a. Twazyèm paragaf la fini ak lide prensipal Djeni an, bay yon siy adisyonèl nan estrikti a sou sa Djeni panse ki pi enpòtan.
R3.3.1_M	Kilès nan sa yo ki se yon opinyon? A. Map lib pou mwen chache lòt travay lòt kote B. Mwen abite nan yon katye ki gen gwo apatman. C. Nan tan lib mwen mwen te konn anseye lekti ak matematik. D. Mwen sèten ke yo pral Mennen yon bon vi lè yo gran.	D. Mwen sèten ke yo pral Mennen yon bon vi lè yo gran.	Tout deklarasyon yo pèsonel epi yo pran yo nan tèks la. Twa nan yo se deklarasyon reyalyte. Opinyon an, "mwen sèten ..." se yon ekspresyon konfyans lespwa.

TÈKS AK ELEMAN EGZANP KLAS 8E AF

Tablo 45: Klas 8e AF, Egzanp 1—Enfòmasyon: Bwose Dan ou

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.1.1_M	Bente Hansen se yon ekspè nan bwose dan. Kisa "ekspè" vle di? A. Yon moun ki konn anpil bagay. B. Yon moun ki se yon doktè. C. Yon moun ki se yon pwofesè. D. Yon moun ki ede lòt moun.	A. Yon moun ki konn anpil bagay.	"Ekspè" se yon mo pifò elèv klas uityèm ane yo gen chans pou yo abitye ak li. Kesyon an mande yon definisyon "ekspè" nan opsyon ki posib nan kontèks la, kidonk li nesèsè pou gen konesans oparavan de mo a pou reponn kesyon an kòrèkteman. (Remake byen pandan ke "ekspè" nan lang Anglè gen anpil chans pou se yon mo elèv klas uityèm ane konnen, sa a ka pa aplike nan lòt lang.)
R1.2.1_P	Poukisa ou dwe bwose lang ou, dapre Bente Hansen?	Li refere swa ak bakteri yo OSWA retire movèz alèn OSWA toude. Repons yo ka parafrase oswa site dirèkteman nan tèks la.	Tèm "Bente Hansen" ak "lang," yo tou de itilize yon sèl fwa nan pasaj kout sa a, nan paragaf final la. Yo jwenn "Bente Hansen" nan yon pozisyon enpòtan nan kòmansman paragaf la. Enfòmasyon ki nesèsè yo, yon referans ak bakteri ak/oswa movèz alèn, nan fraz adjasan ak mo "lang." Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa. Sa se te yon atik Nivo 1b nan PISA 2009. [pibliye nan Rapò OECD sou PISA 2009, volim I, paj 92–3]

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_M	Kisa chèchè Britanik yo rekomande? A. Ou bwose dan ou pi souvan posib. B. Ou pa eseye bwose lang ou C. Ou pa bwose dan ou twò di. D. Ou bwose dan ou pi souvan pase dan ou.	C. Ou pa bwose dan ou twò di.	Kesyon an bay yon direksyon klè nan pati nan tèks la kote yo pral jwenn enfòmasyon an, nan referans ak 'chèchè Britanik yo'. Tèm 'chèchè Britanik yo' tou pre enfòmasyon sib la (bwòse pandan de minit, san bwose twò di , bay pi bon rezilta.), men li pa adjasan, paske li separe ak yon fraz. Sa se yon atik rekipere paske mo yo itilize nan kesyon an dirèkteman lye oswa gen sinonim ki matche ak mo nan tèks la. Mo 'rekomande' a se sinonim 'bay pi bon rezilta'. Sa a se te yon atik Nivo 1a nan PISA 2009. (pibliye nan rapò OECD sou PISA 2009, volim I, paj 92)
R2.1.1_M	"Chèchè Britanik yo di non. Yo te eseye plizyè lòt altènativ ..." Ak kisa "altènativ" fè referans? A. Tip bwòs dan B. Fason pou bwose dan C. Tip pwoblèm dan genyen D. Chèchè ki soti nan lòt peyi	B. Fason pou bwose dan	Elèv klas uityèm ane yo ka pa konnen siyifikasyon "altènativ" men nan kontèks pasaj la an jeneral, bay opsyon yo, sèlman "fason pou bwose dan" se yon repons kòrèk posib. (Remake byen ke mo "altènativ" la ka gen endikasyon lengwistik ki fè atik sa plis oswa mwens difisil nan lòt lang pase Anglè.)
R2.2.1_P	Daprè pasaj la, kijan chèchè Britanik yo te jwenn fason pou bwose dan ki pi bon an? A. Yo te al pale ak Bente Hansen B. Yo te fè yon sondaj nan popilasyon C. Yo te analize rechèch literati yo D. Yo te eseye plizyè teknik bwose	D. Yo te eseye plizyè teknik bwose	Enfòmasyon ki nesèsè yo sitiye nan de fraz youn apre lòt nan kòmansman dezyèm paragaf la. Pa gen okenn enfòmasyon konkiran posib.
R2.2.4_E	Ak kilès nan deklarasyon say o chèchè Britanik yo pap dakò avèk li? A. Toutotan ou bwose dan ou plis, li pi bon. B. Ou dwe bwose dan ou sèlman pandan de minit. C. Se yon bon lide pou bwose lang ou menm jan ou bwose dan ou. D. Emay dan an domaje lè ou bwose twò di.	A. Toutotan ou bwose dan ou plis, li pi bon.	Pou reponn kesyon sa a kòrèkteman, li nesèsè pou w li omwen de paragaf (premye a ak dezyèm nan) pou idantifye kontras ki genyen ant rezilta chèchè Britanik yo (ki endike nan dezyèm paragaf la) ak opinyon yo souvan dekri nan premye paragaf la. Youn nan opsyon yo ("Li se yon bon lide pou bwose lang ou menm jan ou bwose dan ou") depann de lekti twazyèm paragaf la, ki se konsèy nan men Bente Hansen. Sa a pa kontredi rezilta chèchè Britanik yo. Gen yon bon kantite enfòmasyon kontradiktwa nan tèks la.
R2.2.5_P	Ki prèv yo bay pou montre li pa bon pou bwose twò di?	Fè referans ak domaje emay yo ak/ oswa jansiv yo.	Relasyon ki genyen ant bwose di ak domaj nan emay ak jansiv yo parèt ak lè nan tèks la, nan fraz youn apre lòt.
R2.3.1_P	De kisa atik la pale? A. Pi bon fason pou bwose dan. B. Pi bon bwòs dan pou itilize. C. Enpòtans bon dan. D. Fason plizyè moun bwose dan.	A. Pi bon fason pou bwose dan.	Travay la mande pou idantifye lide prensipal la nan yon tèks kout kontinyèl. Lide a endike nan tit tèks la, kidonk li enpòtan. Pa gen okenn egzijans pou fè distenksyon ant lide prensipal ak lide segondè nan tèks la (sa ki ta fè sa a yon atik ilistre R2.3.1_M), paske bagay ki pou distrè yo pa lide yo jwenn nan tèks la, byenke yo gen rapò ak lide nan tèks la. Sa a se te yon atik Nivo 1a nan PISA 2009. [pibliye nan rapò OECD sou PISA 2009, volim I, paj 91]

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.1.1_M	<p>Poukisa yo masyone yon plim nan tèks la?</p> <p>A. Pou ede ou konprann kòman pou kenbe yon bwòs dan.</p> <p>B. Paske ou kòmanse nan yon kwen ak ni plim nan ni bwòs dan an.</p> <p>C. Pou montre ou ka bwose dan plizyè fason diferan.</p> <p>D. Paske ou dwe pran bwose dan oserye menm jan ak ekri.</p>	<p>A. Pou ede ou konprann kòman pou kenbe yon bwòs dan.</p>	<p>Kesyon sa mande idantifikasyon objektif yon karakteristik nan tèks la: yon analoji ant yon bwòs dan ak yon plim. Travay la, premyeman, se jwenn referans ak yon plim, epi ansuit reflechi sou objektif analoji a—sa vle di, ede lektè a “konprann”. Malgre pa gen plizyè endikasyon, gen enfòmasyon kontradiktwa trè limite. Sa a se te yon atik Nivo 1a nan PISA 2009. [pibliye nan rapò OECD sou PISA 2009, volim I, paj 93]</p>
R3.4.1_E	<p>"Èske dan nou vin pi pwòp toutotan nou bwose yo plis tan epi pi di?"</p> <p>Èske ou panse sa se yon bon fason pou kòmanse tèks la? Antoure Wi oswa Non epi eksplike repons ou an.</p> <p>Wi Non</p>	<p>Reponn Wi epi fè referans ak:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lefèt ke li se yon kesyon, ki fè lektè a enterese jwenn repons lan Lefèt ke sa se yon lide komen, kidonk lektè a vle konnen si li vre “Nou” nan fraz la, ki fè lektè a patisipe pèsonèlman <p>OSWA</p> <p>Reponn Non epi fè referans ak:</p> <ul style="list-style-type: none"> Premye fraz la se yon pyèy paske repons lan se "non" Premye fraz la gen konfizyon paske li pa bon 	<p>Kòmanse yon tèks enfòmasyon ak yon kesyon se yon fason ki komen anpil pou angaje enterè lektè a, men li pa twò konvansyonèl. Kesyon sa se sa adapte ak endikatè depase plis pase satisfè. Gen yon varyete fason pou bay yon repons akseptab, nan nivo konpreyansyon laj oswa ak referans yon detay nan fraz la.</p>

Tablo 46: Klas 8e AF, Egzanp 2—Enfòmasyon (Tèks ki pa kontinyèl – Tablo) : Dosye Enfòmasyon sou Peyi

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.2_M	Ki peyi ki ekspòte diri?	Nepal	"Ekspòtasyon" ka matche dirèkteman ak tit katriyèm ranje a "Ekspòtasyon tipik." "Diri" mansyone nan dezyèm kolòn nan, ke tit kolòn nan idantifye kòm "Vyetnam." Kote enfòmasyon an ye a pa enpòtan (katriyèm ranje, dezyèm kolòn). Gen enfòmasyon kontradiktwa, tankou diri se yon rekòt prensipal tit pou twa peyi yo.
R1.2.3_M	Bay non yon peyi ki kiltive epi ekspòte de nan kilti li yo.	Afganistan oubyen Vyetnam	Yo dwe idantifye yon peyi ki satisfè kritè pou kiltive ak ekspòte de nan kilti li yo. De peyi satisfè kritè sa yo. Nenpòt nan yo akseptab.
R1.3.2_M	Ki peyi ki gen yon zwazo etranj? A. Afganistan B. Vyetnam C. Filipin D. Nepal	C. Filipin	Yon lyezon sinonim dwe fèt ant "zwazo" ak malfini Filipin nan. Enfòmasyon an pa enpòtan, paske li nan dènye ranje a. Enfòmasyon kontradiktwa an se ke gen lòt bèt etranj, men youn nan yo pa zwazo.
R2.2.2_M	Vyetnam pwodui pwason. Ki lòt peyi ki gen anpil chans konte sou lanmè a kòm yon sous manje? Kopye yon moso enfòmasyon nan tèks la ki montre sa.	Fè referans ak Filipin epi li ekri youn nan: "zile," "anpil zile," "7,107 zile"	Pwason nan lis youn nan kilti prensipal Vyetnam, men pa gen okenn lòt referans ak pwason nan ranje sa a. De nan peyi yo, Afganistan ak Nepal, tou de anklave, kidonk sa enplike ke Filipin yo, ak milye zile li yo, ta dwe lòt peyi gen anpil chans konte sou pwason kòm yon sous manje. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa; defi a se dedwi lyen ki genyen ant tit ranje "Jeyografi" ak "Rekòt prensipal yo."
R2.2.6_M	Kisa tout kalite bèt sovaj nan Tablo genyen an komen? A. Yo gwo. B. Yo gen kòn. C. Yo etranj. D. Yo andanje.	C. Yo etranj.	Lide prensipal ki parèt nan egzanp bèt sovaj yo se ke yo se bèt dwòl: kòn ki pi long, mamifè ki pi ra, pi gwo malfini, ak katriyèm pi gwo mamifè. Lide segondè yo se detay sou fason chak bèt etranj ki pa ka jeneralize nan gwoup la.
R3.1.2_M	Gen kèk sipò yo te bay pou ede lektè a konprann mo li pa abitye ak yo. Bay yon egzanp yon mo ak sipò yo bay la.	Fè referans ak definisyon ekspòtasyon ak saola, egzanp, saola (yon kalite antilòp)	Travay la se jwenn yon mo kote ki gen prèv sipò yo bay lektè a pou ede li konprann mo a. Yo bay de definisyon nan parantèz pou eksplike siyifikasyon "ekspòtasyon" ak "saola". Nenpòt mo ak definisyon an akseptab.
R3.1.3b_M	Pou ki moun ou panse yo te ekri tèks sa ? Antoure youn. Elèv primè Elèv segondè Bay yon rezon pou chwa ou a itilize prèv ki soti nan tèks la.	Bay yon rezon posib, egzanp, Primè paske tèks la kout epi senp OSWA segondè paske gen anpil mo difisil OSWA antoure tou de ak yon eksplikasyon akseptab.	Travay la se chwazi epi jistifye si piblik sib la gen anpil chans pou elèv primè oswa segondè. Tou depan de kontèks la ak kapasite lekti elèv yo, vokabilè ki nan tèks la ka konsidere kòm konplèks ak laj, e se poutèt sa li adapte pou segondè, oswa vokabilè a ka konsidere kòm senp epi kontrni an relativman kout, epi kidonk apwopriye pou primè. Nenpòt nan jistifikasyon yo apwopriye. Yon rezon ki montre ke tèks la se akseptab youn nnan piblik yo bon.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.2.1_M	<p>Maria di ekspòtasyon tipik yo montre ke Vyetnam se peyi ki gen plis siksè. Èske w dakò oswa pa dakò ak Maria? Antoure youn.</p> <p>Dakò Pa dakò</p> <p>Sèvi ak prèv nan tèks la pou bay yon rezon pou chwa w la.</p>	<p>Chwazi youn nan opsyon yo epi bay yon rezon akseptab:</p> <p>Dakò epi fè referans ak Vyetnam vann yon pi gwo divèsite machandiz / plis machandiz, oswa pa dakò epi fè referans ak Filipin ki vann ekipman elektwonik / ekipman transpò (enplike konpetans / valè); Nepal fè tapi / machandiz an kwi ki mande konpetans; Afganistan vann safran, ki chè anpil</p>	<p>Travay la se fòme yon opinyon pou di si ou dakò oswa pa dakò ak entèpretasyon Maria nan ekspòtasyon tipik yo epi jwenn prèv pou kore sa. Vyetnam vann yon gwo divèsite machandiz, ki se yon endikasyon posib nan siksè li.</p> <p>Filipin se sèl peyi ki ekspòte machandiz elektwonik, ki ta ka konsidere kòm yon endikasyon siksè, paske li enplike konpetans fabrikasyon oswa valè pwodwi a. Nou ta ka diskite tou ke siksè parèt pou Nepal, paske tapi ak machandiz an kwi mande fabrikasyon konplèks, oswa Afganistan ka konsidere kòm siksè paske safran se yon rekòt chè.</p>
R3.3.1_M	<p>Kilès nan deklarasyon sa yo ki se yon opinyon ak kilès ki se yon reyalyite sou enfòmasyon ki nan "Dosye Reyalyite Peyi a"? Ekri "reyalyite" oswa "opinyon" kote chak deklarasyon.</p> <ul style="list-style-type: none"> Filipin gen pi bon tan pou yon jou konje. De nan peyi yo anklave. Vyetnam gen pi gwo kantite ekspòtasyon diferan. Tout peyi yo gen bèt sovaj enteresan. 	<ul style="list-style-type: none"> Filipin gen pi bon tan pou yon jou konje. (opinyon) De nan peyi yo anklave. (reyalyite) Vyetnam gen pi gwo kantite ekspòtasyon diferan. (reyalyite) Tout peyi yo gen bèt sovaj enteresan. (opinyon) 	<p>Kesyon an prezante kat deklarasyon sou tèks la epi li mande pou fè yon jijman endepandan sou chak nan deklarasyon yo pou konnen si yo se reyalyite oswa opinyon. Kesyon sa a ta dwe relativman senp pou moun ki gen yon konpreyansyon sou konsèp "reyalyite" ak "opinyon", menm si mo "reyalyite" nan tit Tablo a ka ajè kòm enfòmasyon kontradiktwa.</p>
R3.4.1_M	<p>Enfòmasyon sou chak peyi te kapab ekri nan fraz yo ak nan paragraf separe. Ki avantaj prensipal ki genyen nan prezante enfòmasyon yo nan yon Tablo?</p>	<p>Fè referans ak yon avantaj sibstansyèl nan yon afich sou fòm tablo, egzanp, fè li pi fasil pou konpare OSWA pi fasil pou jwenn enfòmasyon OSWA pi kout ak pi fasil pou li</p>	<p>Travay la se yon evalyasyon ki mande pou rekonèt benefis ki gen anpil chans pou lektè a prezante enfòmasyon an nan yon Tablo. Sa ta dwe yon afichaj konvansyonèl pou klas uityèm ane. Yon avantaj prensipal posib se ke Tablo a fasilite konparezon oswa fè li pi fasil jwenn oswa li Enfòmasyon yo. Remake byen, nan kèk kontèks, Tablo yo ka yon fòma tèks yo pa abitye, ki ta fè atik sa a pi difisil.</p>

Tablo 47: Klas 8e AF, Egzanp 3—Iswa: Lapen Parese

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.3.1_P	<p>Konbyen tan konpetisyon rale kòd la ant Gwo Elefan ak Gwo Balèn te dire?</p> <p>A. Pandan yon maten B. Depi solèy leve rive solèy kouche C. Pandan yon jou ak yon nwit D. Pou plizyè semèn</p>	<p>C. Pandan yon jou ak yon nwit</p>	<p>"Tout lajounen ak tout nwit lan" se yon lyezon sinonim pwòch ak "pou yon jou ak yon nwit." Se sèlman yon lòt peryòd tan mansyone nan tèks la ("nan maten an"); konsa, gen enfòmasyon limite an konpetisyon.</p>
R1.3.1_M	<p>Kijan Gwo Elefan ak Gwo Balèn te santi yo nan fen istwa a?</p> <p>A. Fyè B. Fache C. Ankourajan D. Wont</p>	<p>D. Wont</p>	<p>Yo itilize anpil mo diferan nan tèks la pou dekri emosyon pèsonaj yo. Mo "fache" parèt pi bonè nan tèks la, ak mo "ankourajan" ak "fyète", menm jan ak "anbarase" (yon sinonim pou "wont"), yo itilize tou pre fen istwa a, ki bay enfòmasyon kontradiktwa.</p>

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.1_E	<p>Kilès nan sa yo nou ta ka pran kòm yon leson nan istwa a?</p> <p>A. Ou ta dwe toujou di laverite. B. Li pi bon pou ou entelijan pase ou gen fòs. C. Lè ou parese sa ap mete ou nan pwoblèm. D. Pa eseye fè yon konkou ak yon moun ki pi gwo pase ou.</p>	B. Li pi bon pou ou entelijan pase ou gen fòs.	Kesyon sa mande pou konbine enfòmasyon ki cache nan tèks la. Nou ka sèlman entèprete "Leson an" nan lekti ak konpreyansyon tout istwa a, fen a ladann tou, lè lapen parese nan konklizyon an ranpòte la viktwa nan batay ki genyen ant entelijans li ak fòs gwo bèt yo.
R2.2.3_M	<p>Mete nimewo 1 rive 5 bò kote chak evènman pou montre lòd yo te pase. Nou fè premye a pou ou.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lè yo fini laboure teren lapen an. Gwo balèn te santi li nwi ak Lapen Parese Gwo Elefan te desann nan anbarasman Lapen Parese te reflechi yon plan. (1) Gwo Elefan ak Gwo balèn nan kòmanse rale kòd yo. 	<p>Lè yo fini laboure teren lapen an. (4) Gwo balèn te santi li nwi ak Lapen Parese (2) Gwo Elefan te desann nan anbarasman (5) Lapen Parese te reflechi yon plan. (1) Gwo Elefan ak Gwo balèn nan kòmanse rale kòd yo. (3)</p>	Istwa a byen long epi evènman yo repete ak kèk varyasyon, kidonk pou mete sekans evènman ki endike yo nan lòd nan kesyon an mande pou fè fas ak anpil enfòmasyon kontradiktwa. Yo pa di labouraj la te fini nan istwa a, menm si li evidan nan fraz final la. An konsekans, sekans evènman yo pa prezante nan lòd kwonolojik, mete sa nan kategori "depase".
R2.3.1_M	<p>Kiyès nan ide sa yo ki pi enpòtan nan istwa a?</p> <p>A. Gwo Elefan te santi li nwi ak Lapen Parese B. Lapen parese te pi entelijan pase gwo bèt yo. C. Gwo Balèn te panse li te pi fò pase Lapen Parese. D. Gwo bèt yo te wont nan fen istwa a.</p>	B. Lapen parese te pi entelijan pase gwo bèt yo.	Tout altènativ yo se deklarasyon verite sou istwa a, men opsyon ki pa kòrèk yo se lide segondè yo; sèlman altènativ B a kaptire lide prensipal la nan jan li rezime tout istwa a.
R3.1.1_M	<p>Ki objektif tèks sa?</p> <p>A. Pou amize B. Pou bay yon opinyon C. Pou bay enfòmasyon D. Pou di kòman pou ou fè yon bagay</p>	A. Pou amize	Pyès la nan yon fòma istwa konvansyonèl. Objektif istwa a se pou amize. Lang lan senp epi evènman yo amizan. Sepandan, objektif la pa deklare aklè.
R3.1.3_M	<p>Kilès nan piblik sa yo ki ta plis parèt piblik sib "Lapen Parese"?</p> <p>A. Syantifik B. Fèmye C. Timoun D. Bèt</p>	C. Timoun	Stil istwa a sijere ke li pou yon piblik timoun men sa pa deklare.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.1.3b_P	<p>Yon elèv 8e AF te di, "Se sèlman timoun piti ki ta renmen istwa sa a."</p> <p>Èske ou dako?</p> <p>Wi Non</p> <p>Antoure repons ou a epi bay yon rezon ki sèvi avèk prèv ki nan tèks la.</p>	<p>Reponn Wi epi fè referans ak: Se sèlman timoun piti ki kwè ke bèt ka pale Stil Fab tradisyonèl istwa a Timoun renmen lapen</p> <p>OSWA</p> <p>Reponn Non epi fè referans ak: Senaryo a long ak/oswa konplike Timoun piti yo pa konprann sa k te pase Yon bagay pou tout moun (egzanp, bèt pou piblik pi piti a, senaryo konplike a pou piblik ki pi gran an)</p>	<p>Kesyon sa ta ka reponn nan plizyè nivo konplike, men yon nivo debaz, tankou enterese ak bèt, ki se enfòmasyon enpòtan nan istwa a, akseptab. Se poutèt sa, atik sa a tonbe nan kategori 'P'.</p>
R3.2.1_M	<p>Ou panse lapen an te gen rezon pou li fyè nan fen istwa a?</p> <p>Antoure Wi oswa Non epi eksplike repons ou.</p> <p>Wi Non</p>	<p>Reponn Wi epi fè referans ak: Fè travay madanm li te bezwen an Lapen Parese ki reyisi twonpe gwo bèt yo nan fè travay li</p> <p>OSWA</p> <p>Reponn Non epi fè referans ak: Imoralite bay manti / twonpe elefan an ak / oswa balèn nan Lapen Parese petèt pa di madanm li ki jan li twonpe gwo bèt yo</p>	<p>Kesyon an mande yon konpreyansyon laj de istwa a pou bay yon opinyon. Tou de repons yo "Wi" ak "Non" akseptab, toutotan prèv apwopriye nan istwa a montre sa.</p>

TÈKS AK ELEMEN EGZANP KLAS 9E AF

Tablo 48: Klas 9e AF, Egzanp—Enfòmasyon (Tèks ki pa kontinyèl—Dyagram ki make): Balon

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.2.1_M	Konbyen mètr pi wo nivo lanmè rekò wotè Singhanian a te ye?	21 000 mètr pi wo nivo lanmè / 21 000 m / 21 000 / venteyen mil	Sa se yon tèks melanje, ak pati kontinyèl ak pati ki pa kontinyèl. Yo bay enfòmasyon ki nesèsè yo nan yon pati kontinyèl tèks la. Tèm "rekò wotè" (lyezon dirèk) nan tit la, ak kantite mètr yo bay nan fen paragraf kout ki anba tit la. Gen enfòmasyon konpetisyon, tankou lòt wotè yo montre nan tèks la. "Konbyen mètr" ekivalan a yon kesyon "kisa".
R1.2.2_M	Ak ki twal balon Singhanian a te fèt?	Nayilòn	Sa se yon tèks melanje, ak pati kontinyèl ak pati ki pa kontinyèl. Enfòmasyon ki nesèsè yo nan yon pati ki pa kontinyèl nan tèks la (yon etikèt). Enfòmasyon ki nesèsè yo pa byen parèt, paske li se youn nan anpil etikèt ki gaye sou imaj la. Kesyon an sèvi ak mo "twal," ki se yon lyezon dirèk ak mo nan tèks la. Yo bay enfòmasyon kontradiktwa ak lòt karakteristik nan balon ki nan lis la.
R2.1.1_M	Ki sa yon "gondola" ye nan tèks sa? A. Yon bato san motè yo jwenn sou kanal ak lòt vwa navigab yo. B. Yon kalite kostim lespas pilòt yo mete nan atmosfè tè a. C. Yon lòj ki fèmen pou pilòt la anba yon balon. D. Yon ti balon tache nan yon balon prensipal, ke yo itilize kòm yon mezi tan/ tanperati.	Yon lòj ki fèmen pou pilòt la anba yon balon.	Siyifikasyon mo a ka soti nan endikasyon nan dyagram nan: mo "gondola" gen yon liy nan ilistrasyon an epi gen plis deskripsyon nan karakteristik li yo anba mo a. (An Anglè, anpil jèn moun ta konnen ke yon "gondola" se yon bato ki soti Venis, men yon gondola ki fè pati yon mongolfyè gen anpil chans pou yo pa abitye ak li.)
R2.2.2_M	Poukisa Singhanian te mete yon kostim lespas pandan vwayaj la?	Reponn, fè referans ak nenpòt (oswa plis) pami sa yo: tanperati, wotè, oswa mank oksijèn: <ul style="list-style-type: none"> • Li te fè frèt anpil / li te pi red ke fè glas / li te -95 degre • Li te monte pi wo pase yon avyon / li te monte jis rive 21 000 mètr / li te monte byen wo • Pa t gen ase oksijèn (pou respire) / Se sèlman 4 pousan oksijèn / lè a te twò fen Bay yon jeneralizasyon sou kondisyon ki sanble ak kondisyon nan lespas: <ul style="list-style-type: none"> • Se tankou yo te nan lespas 	Travay la mande pou konbine enfòmasyon ki soti nan fraz nan kesyon an (ki site dirèkteman nan tèks la sou bò gòch la) ak kèk eleman enfòmasyon nan etikèt sou lòt bò a nan imaj la. Travay la refere a yon koneksyon kozatif ("Poukisa ...?") ant pati nan enfòmasyon an.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.3_M	<p>Ekri nimewo 1, 2, 3, ak 4 sou kote evenman yo pou montre nan ki lòd yo te pase.</p> <ul style="list-style-type: none"> Balon kite Mumbai Yo te louvri fant nan balon an pou kite lè cho soti Balon an soti nan direksyon lanmè a Balon an tounen sou tè 	<ul style="list-style-type: none"> Balon kite Mumbai (1) Yo te louvri fant nan balon an pou kite lè cho soti (4) Balon an soti nan direksyon lanmè a (2) Balon an tounen sou tè (3) 	Enfòmasyon yo gaye nan tèks la, ki pa prezante enfòmasyon nan yon lòd kwonolojik.
R3.1.1_M	<p>Poukisa yo montre de balon nan imaj la?</p> <p>A. Pou konpare gwosè balon Singhanian a anvan ak aprè yo fin ba li van.</p> <p>B. Pou konpare gwosè balon Singhanian ak gwosè lòt mongolfyè yo.</p> <p>C. Pou montre balon Singhanian a parèt piti lè ou sou tè a ap gade li.</p> <p>D. Pou montre balon Singhanian a prèske fè kolizyon ak yon lòt balon.</p>	B. To compare the size of Singhanian's balloon with that of other hot air balloons.	Travay la mande pou idantifye objektif ki fè yo enkli yon dispozitif nan yon tèks (de desen balon yo). Objektif la pa deklare epi lektè a bezwen fè konklizyon an. Sa se te yon atik Klas 2e AF nan PISA 2009. [pibliye nan rapò OECD sou PISA 2009, volim I, paj 101]
R3.1.1_M	<p>Ki objektif jeneral tèks la?</p> <p>A. Bay enfòmasyon.</p> <p>B. Rakonte yon istwa.</p> <p>C. Bay enstriksyon.</p> <p>D. Bay yon opinyon.</p>	A. Bay enfòmasyon.	Sa mande yon konpreyansyon jeneral sou tip tèks, sèvi avèk konesans ki deja egziste sou objektif diferan tèks, aplike yo nan yon tèks patikilye.
R3.4.1_M	<p>Èske w panse imaj kat la ki anba tèks la itil? Eksplike repons ou a.</p>	<p>Reponn Wi epi fè referans ak ede yo lokalize evènman an (anjeneral) / montre kote vòl la kòmanse (akseptè, menm si pa egzat a san pou san) / bay plis enfòmasyon sou evènman an (vag men akseptab)</p> <p>OSWA</p> <p>Reponn epi fè referans ak jan imaj lan ki te chaje, manke etikèt, manke referans ak imaj prensipal la (pi wo a)</p>	Travay la mande pou evalye yon dispozitif nan tèks la. Kat jeyografik la ak ti kat kare a se yon zouti konvansyonèl nan tip tèks enfòmasyon sa a. Yo ka bay rezon ki akseptab swa pou yon evalyasyon pozitif oswa negatif.

Tablo 49: Klas 9e AF, Egzanp 2—Istwa: Kripya

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.1.1_E	<p>Kiyès nan definisyon sa yo ki pi byen eksplike siyifikasyon mo "kripya" a?</p> <p>A. Yon moun pwochen li fè li fache fasil.</p> <p>B. Yon moun ki renmen ekonomize richès olye li depanse li.</p> <p>C. Yon moun ki souvan mete richès li yon kote ki pa nòmal.</p> <p>D. Yon moun ki pa konnen kenbe sekre</p>	<p>B. Yon moun ki renmen ekonomize richès olye li depanse li.</p>	<p>"Kripya" gen anpil chans pou mo sa pa twò komen pou elèv klas nevyèm ane. Definisyon mo kripya a se "yon moun ki rasanble richès epi ki depanse yon ti kras kòb." Definisyon kout yo bay nan twa distraktè yo chak pran yon detay nan fab la, kidonk li nesèsè pou yo te gen yon konesans oparavan de mo a pou reponn kesyon an kòrèkteman.</p> <p>(Remake byen ke "kripya" nan lang anglè gen anpil chans pou se yon mo enkonni pou elèv klas nevyèm ane. Sa a ka pa aplike nan lòt lang.)</p>
R1.2.1_P	<p>Ki jan kripya a jwenn yon ti mas lò?</p>	<p>Di ke li te vann tout sa li te genyen. Ou Ka parafraze oswa pran li dirèkteman nan tèks la.</p> <p>Egzanp repons konplè kredi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Li vann tout sa li te genyen. • Li vann tout bagay li yo. • Li te achte li. (koneksyon kache ki di li vann tout sa li te genyen) 	<p>Enfòmasyon an trè enpòtan, jan yo bay li nan premye fraz tèks la. Tèm "yon mas lò" se yon lyezon dirèk ant kesyon an ak tèks la. Sa se te yon atik Nivo 1b nan PISA 2009. (pibliye nan rapò OECD sou PISA 2009, volim 1, p.105)</p>
R2.1.1_M	<p>Kisa mo "lamantasyon" vle di?</p>	<p>Bay yon siyifikasyon tankou son doulè, kriye, jemisman</p>	<p>Gen anpil chans pou yo pa abitye ak mo sa nan nivo klas sa men gen plizyè endikasyon sou siyifikasyon li: mo "byen fò" sijere ke li se yon son, ak "rale cheve li" ak vwazen an "wè li chaje ak lapenn." (Remake byen ke "lamantasyon" an Anglè gen anpil chans pou se yon mo enkonni pou elèv klas nevyèm ane. Sa ka pa aplike nan lòt lang.)</p>
R2.1.1b_M	<p>Kripya a "te kòmanse rale cheve li". Poukisa yon moun rale cheve li?</p> <p>A. Paske tèt yo ap fè yo mal oswa ap grate yo.</p> <p>B. Paske yo fristre e yo fache.</p> <p>C. Paske yo ap eseye fè cheve yo vin pi kout.</p> <p>D. Paske yo vle distrè yon lòt moun.</p>	<p>B. Paske yo fristre e yo fache.</p>	<p>Mo ki nan ekspresyon idyomatik sa a komen, men elèv ki nan nivo sa ka pa abitye ak ekspresyon an poutèt pal. Sepandan, gen plizyè endikasyon kontèks sou fason kripya a santi li nan pwèn sa a nan fab la, ki fè mo yo "fache ak fristre" nan kle a se sèl altènatif posib.</p>
R2.2.1_P	<p>Poukisa travayè a te gade mouvman kripya a?</p> <p>A. Paske li te enkyete pou sekirite kripya a.</p> <p>B. Paske li t ap sekirize kote travay la t ap fèt la.</p> <p>C. Paske li te tande pale de lò kripya a.</p> <p>D. Paske li te vle konnen sekre kripya a.</p>	<p>D. Paske li te vle konnen sekre kripya a.</p>	<p>Travay la mande pou relye de enfòmasyon nan fraz youn apre lòt, ki soti nan: "Youn nan travayè yo ..." rive nan "... epi te vòlè li." Relasyon ki genyen ant de fraz yo pa di li aklè men li se li lakoz la aklè. Pa gen okenn enfòmasyon kontradiktwa posib sou enplikasyon ke ouvriye a ap gade kripya a paske li vle konnen rezon ki fè kripya a bay yon vizit chak jou ("sekre kripya a").</p>

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.3_P	<p>Li fraz ki anba yo epi nimewote yo daprè sekans evènman yo nan tèks la.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kripya a deside chanje tout kòb li an yon mas lò. • Yon nonm vòlè lò kripya a. • Kripya a te fouye yon twou epi li sere trezò li a ladann. • Vwazen kripya a te di li pou li ranplase lò a ak yon wòch. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kripya a deside chanje tout kòb li an yon mas lò. (1) • Yon nonm vòlè lò kripya a. (3) • Kripya a te fouye yon twou epi li sere trezò li a ladann. (2) • Vwazen kripya a te di li pou li ranplase lò a ak yon wòch. (4) 	<p>Enfòmasyon yo bay yo nan lòd kwonolojik nan tèks la. Detay nan tèks la ki pa enpòtan pou kesyon an bay enfòmasyon kontradiktwa. Sa se te yon atik Nivo 1a nan PISA 2009. (pibliye nan rapò OECD sou PISA 2009, volim I, p.104)</p>
R2.2.6_M	<p>Poukisa kripya a te mete lò anba tè?</p>	<p>Endike ke kripya a te vle mete li an sekirite epi/oswa pa t bezwen li (touswit). Egzanp repons kredi konplè:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Li te vle kenbe li an sekirite. • Li pa t bezwen depanse li touswit. • Li te vle kache li. 	<p>Repons lan enplike aklè nan enfòmasyon enpòtan nan premye mwatye tèks la, men li pa deklare.</p>
R2.2.6_E	<p>Ilustrasyon</p>	<p>Rekonèt ke mesaj istwa a depann de lò ke yo ap ranplase ak yon bagay ki pa itil oswa ki pa vo anyen. Egzanp repons kredi konplè:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Li te bezwen ranplase ak yon bagay ki pa vo anyen pou fè pwen an. • Wòch la enpòtan nan istwa a, paske tout lide a se li ta ka mete yon wòch anba tè tou pou tout byen lò te fè li. 	<p>Travay la mande pou fè yon konklizyon nan fè yon sentèz enfòmasyon enpòtan nan tout tèks la lè konklizyon an klèman enplike men li pa endike aklè. Sa a se te yon atik Nivo 3 nan PISA 2009. (pibliye nan OECD sou PISA 2009, volim I, p.105–6)</p>
R3.1.2_M	<p>Soutit la nan "Kripya a ak lò li a" se "Yon fab Ezòp." Ki pati nan istwa a ki montre se yon fab tipik?</p> <p>A. Li ka entèprete nan plizyè fason. B. Li gen yon kripyakòm pèsonaj prensipal. C. Gen yon pèsonaj mechan nan istwa a ki vòlè yon bagay. D. Se yon istwa ki genyen yon leson sou viv lavi byen.</p>	<p>D. Se yon istwa ki genyen yon leson sou viv lavi byen.</p>	<p>Travay sa a mande pou konnen tip tèks la, fab. Karakteristik tipik ak karakteristik yon fab, yon istwa ki gen yon moral, li pa evidan menm jan ak kèk fab, ki fini ak yon leson oswa yon moral ekriyen an deklare aklè. Leson fab sa a kache nan dènye deklarasyon vwazen an.</p>

Tablo 50: Klas 9e AF, Egzanp 3—Enfòmasyon (Melanje Kontinyèl ak Pa Kontinyèl): Premye Machin

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R1.1.1_M	Yo itilize tèm "premye ane pwodiksyon an" nan Tablo a. Ak kisa tèm "ane pwodiksyon an" refere? A. Lè yo te desine machin nan B. Lè machin nan te fèt C. Lè machin yo te kondwi nan D. Lè yo te mete machin pou vann	B. Lè machin nan te fèt	"Pwodiksyon" gen plizyè siyifikasyon an Anglè. Siyifikasyon li jan yo itilize li nan tèks sa a gen anpil chans pou klas sa pa abitye ak li. Nan kesyon sa a, yo dwe rekonèt siyifikasyon espesifik mo a nan kontèks sa a: tout opsyon yo posib nan kontèks la. (Remake byen "pwodiksyon" an Anglè ak siyifikasyon sa gen anpil chans pou elèv klas nevyèm ane yo pa konnen li. Sa a ka pa aplike nan lòt lang.)
R1.2.3_M	Nan Tablo machin enpòtan nan listwa a, ki machin ki fèt jiska prezan ki te gen plis pase yon milyon ki vann?	Toyota Corolla (Kowola)	De kritè ki dwe matche yo se "prezan" ak "plis pase yon milyon." Mo "prezan" ak "milyon" yo toulède se lyen dirèk ak tèm yo itilize nan Tablo a. Gen kèk enfòmasyon kontradiktwa ki egziste: de nan ranje yo sèvi ak mo "prezan" ak plizyè itilize mo "milyon an".
R1.3.1_E	"Enjenyè ak biznismann yo te kòmanse reflechi sou nosyon machin ki te itilize pwòp sous pisans yo..." Ki sous pisans premye machin nan te itilize?	Gaz	Sèl moso enfòmasyon ki endike klèman ki dwe rekipere se "gaz" (kòmanse twazyèm paragraf). Mo "gaz" nan tèks la se yon lyen sinonim "sous pisans" nan kesyon an. Gen enfòmasyon kontradiktwa nan dezyèm paragraf la, adjasan ak ekstrè ki site nan kesyon an ("Iwil doliv, vapè, oswa elektrisite"), men enfòmasyon sa a enpòtan nan eksplike sa yon "sous pisans" vle di nan pasaj sa a. Gen pi gwo enfòmasyon kontradiktwa nan itilizasyon mo "pisans la" nan twazyèm paragraf la, an relasyon ak motè yo itilize nan premye machin nan ("motorize ak yon motè kat kou, yon sèl-silenn, 0.75-hp, "). Lektè atantif pral remake ke se pa motè a ki sous PISANS lan, men se sa ki pouse li.
R1.3.2_M	A ki vitès Volkswagen Beetle la te ka kouri nan premye ane pwodiksyon li an?	100 kilomèt a lè	Yon kritè bezwen matche (vitès) Volkswagen Beetle la. Tèm yo itilize nan kesyon an (a ki vitès) se yon lyezon sinonim ak tèm yo itilize nan tit Tablo a ("vitès maksimòm"). Enfòmasyon an nan kò Tablo a, kidonk li pa gen yon enpòtan espesyal.
R1.3.3_M	Nan Tablo machin enpòtan nan listwa a, kitès nan machine ki kontwi anvan yo ki te vann plis pase yon milyon?	Modèl T Ford	De kritè ki dwe matche yo se "anvan" ak "plis pase yon milyon." Pa gen okenn lyen dirèk oswa fèmen pou mo "premye" ki itilize nan kesyon an. Se sèlman youn nan machin yo montre nan Tablo a ki satisfè de kritè yo. Gen enfòmasyon kontradiktwa: gen youn nan machin yo ki te pwodwi anvan pase modèl T Ford la, men tout eksepte youn te vann plis pase yon milyon.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.7_M	<p>Men kèk enfòmasyon anplis:</p> <p>Youn nan machin ki te plis vann an Afrik nan lane 2019 se Renault Symbol. Renault Symbol la te fèt premye fwa an 1999 epi yo toujou ap fè li.</p> <p>Ajoute enfòmasyon sa yo nan Tablo a. Sèlman ranpli enfòmasyon yo te ba w la.</p> <p>(Repwodwi yon ekstrè Tablo a, ki montre tit ranje yo ak yon ranje ki vid eksepte "Renault Symbol" nan Non kolòn nan.)</p>	<p>Kredi konplè: Ajoute nan selil "Ane pwodiksyon" nan Tablo a, "1999 jiska prezan" oswa yon bagay ki sanble. Pa ajoute nan okenn lòt selil.</p> <ul style="list-style-type: none"> • "1999 jiska prezan" • "1999 a kontinye" • "1999 rive nan?" <p>Kredi pasyèl: Ajoute nan selil "Ane pwodiksyon" nan Tablo a "1999" sèlman oswa "prezan" sèlman, oswa kèk men se pa tout lòt ane yo depi 1999. Pa ajoute nan okenn lòt selil.</p> <ul style="list-style-type: none"> • "1999" • "prezan" • "1999, 2000, 2001, elatriye." • "jiska prezan" 	<p>Yo bay tout kredi pou mete tout nouvo enfòmasyon yo bay nan selil ki kòrèk nan Tablo a. Fòm Tablo a klè ak non kritè yo nan tit yo nan tèt chak kolòn. Fòm nan baze sou plizyè kritè (ane pwodiksyon, kantite ki vann, elatriye) nan plas yon sèl kritè.</p> <p>Yo bay yon pati nan kredi pou mete kèk nan nouvo enfòmasyon yo bay nan selil ki kòrèk la nan Tablo la.</p>
R3.2.2_M	<p>Sa se yon pati nan dènye fraz sou enfòmasyon sou premye machin yo: "Machin nan te chanje nan tout rekonesans depi lè sa a ..."</p> <p>Eske se vre? Bay prèv nan tèks la pou sipòte repons ou.</p>	<p>Reponn Wi epi dekrè oswa site nan tèks la pou endike yon chanjman (egzanp, machin yo te kapab kouri sèlman 16 km a lè, pa sanble ak kabwèt ankò, gen kawotchou an kawotchou)</p> <p>OSWA</p> <p>Reponn Non epi dekrè oswa site nan tèks la pou endike yon resanblans (egzanp, toujou ap mache ak gaz, toujou yon machin prive ou chwazi ...)</p>	<p>Konklizyon an endike aklè nan dènye fraz la nan pati kontinyèl tèks la. Gen yon gran varyete bon repons posib, ki gaye nan pati kontinyèl ak pati ki pa kontinyèl tèks la. Repons ki pi evidan se "Wi," men gen posibilite bon repons negatif tou, sa ki fè se yon kesyon evalyasyon otantik, nan plas li ta senpleman yon entèpretasyon tèks la.</p>
R3.3.1_M	<p>Paragraf ki kòmanse "Li te gen twa wou fil ..." gen reyalite ak opinyon. Kilès nan pati sa yo nan paragraf la ki gen yon opinyon ladann?</p> <p>A. "Li te gen twa wou fil, nan plas li ta gen menm sa yo ki nan yon bisiklèt."</p> <p>B. "Li te fè yon vwayaj 100 kilomèt."</p> <p>C. "Pou vizite manman l."</p> <p>D. "Vwayaj pyonye sa a te demontre valè nouvo veyikil la."</p>	<p>D. "Vwayaj pyonye sa a te demontre valè nouvo veyikil la."</p>	<p>Kesyon an mande klèman rekonesans yon opinyon nan yon pati limite nan tèks la. Adjektif la "pyonye," ak konotasyon li nan sans benefis pozitif ak avanti, ak pretansyon ke vwayaj sa demontre valè, se eleman sa yo sèlman nan ekstrè a ki pa reyalite a san pou san. Pa gen okenn jistifikasyon obligatwa, kidonk sa se yon nivo "satisfè" nan plas nivo "depase".</p>

Tablo 51: Klas 9e AF, Egzanp 4—Ekspresif: Entèlijan oswa Travay Di?

Ref #	Sjè	Kle Akseptab	Nòt
R2.2.4_E	<p>"Sa se fason ki pi entèlijan pou fè bagay yo." (fraz final opinyon Alba a)</p> <p>A Kisa Alba ap fè referans?</p> <p>A. Rekonèt egzijans sitiyaasyon an</p> <p>B. Apresye rezilta travay di</p> <p>C. Enpresyone paran li</p> <p>D. Reyalizasyon li espere de tèt li</p>	A. Rekonèt egzijans sitiyaasyon an	Kesyon sa mande lektè a pou li idantifye yon eleman nan pwèn de vi Alba a lè pwèn de vi a pa enpòtan epi li pa deklare aklè. Repons kòrèk la parèt sou fòm jeneral, nan plas li abstrè, tèm nan kle a, "rekonèt egzijans yo nan sitiyaasyon an." Alba devlope agiman an nan repons li a, ak: "yon ti kras panse efikas ka sove anpil èdtan gaspiye," menm jan "pafwa sa enplike travay di epi pafwa li pa di."
R2.2.5_M	<p>Alba ekri ke moun ki gen konsyans "toujou bezwen yo remake efò yo."</p> <p>Ki pati nan repons Fouad la li ta ka itilize kòm prèv pou opinyon sa a?</p> <p>A. "Li evidan li pi bon pou w travay di pase pou w entèlijan epi sèlman 'moun entèlijan' panse yon lòt fason."</p> <p>B. "Nou tout konnen elèv ki gen don ki kwè ke entelijans yo ase pou asire siksè yo."</p> <p>C. "Mwen ta pito travay di pase pou'm entèlijan, paske moun ki entèlijan yo toujou anba presyon pou fè pèfòmans."</p> <p>D. "Mwen prefere enpresyone paran mwen ak lòt moun ak pèsistans."</p>	D. "Mwen prefere enpresyone paran mwen ak lòt moun ak pèsistans."	Travay la mande pou idantifye prèv ki soti nan yon tèks kòm egzanp yon deklarasyon ki fèt nan yon lòt. Relasyon ki genyen ant afimasyon Alba a ak demonstrasyon Fouad nan yon dezi pou paran li yo "remake li" gen tout enpòtans li, jan li nan dènye paragaf repons li a. Fraz "enpresyone paran mwen ak lòt moun" bay yon lyen solid ak kesyon an, menmsi li pa yon lyen eksplisit.
R2.3.1_E	<p>Fouad panse travay di pi bon pase lè yon moun entelijan.</p> <p>Ki agiman prensipal li pou kore opinyon sa a?</p> <p>A. Se sèlman moun ki entèlijan ki panse ke li pi bon pou yon moun entelijan pase travay di.</p> <p>B. Ou aprann anpil nan travay di, menm si ou echwe.</p> <p>C. Gen benefis nan travay di ki plis pase siksè rezilta a.</p> <p>D. Moun yo admire ou plis paske ou travay di pase pou ou entelijan.</p>	C. Gen benefis nan travay di ki plis pase siksè rezilta a.	Tout twa distraktè yo se lide ki deklare oswa ki kache nan tèks la, men yo ap kontribye lide nan liy agiman prensipal la. Kle a rezime tout eleman agiman Fouad mete a. Li pa yon lide enpòtan, nan sans ke li pa deklare epi li mande yon wo nivo de dedikasyon, ki pou travay nan tèks la.
R3.1.3_M	<p>Kiyès Fouad ap eseye konvenk ak repons li an?</p> <p>A. Timoun piti</p> <p>B. Elèv ki gen menm laj avèk li</p> <p>C. Moun ki ap fè biznis</p> <p>D. Paran li</p>	B. Elèv ki gen menm laj avèk li	Yo pa endike piblik lan aklè nan tèks la, men plizyè referans nan tèks la se sou eksperyans elèv yo, ki fè "elèv ki gen laj li" se pi bon altènatif. Pèspektif elèv yo pa ka Mennen nan moun ki ap fè biznis yo, epi sijè a ak lang yo itilize yo pa apwopriye pou timoun piti—menm si evalyasyon sa a pa kore avèk endikasyon enpòtan nan tèks la. Referans Fouad a paran li tou pre fen repons lan sijere ke yo deja bò kote li; li pa bezwen konvenk yo.

Ref #	Sijè	Kle Akseptab	Nòt
R3.1.3b_M	Fouad ak Alba te ekri repons yo pou jounal/sit entènèt lekòl yo a. Jwenn prèw nan repons yo pou montre ke yo ap atann pou elèv parèy yo li yo.	Repons refere ak oswa site pou pi piti youn nan: <ul style="list-style-type: none"> • Yon pèspektiv ki gen rapò ak etid oswa elèv yo • Enterè nan opinyon paran yo, ki ta ka sijere yon piblik jèn (elèv) • Atant yon lekòl oswa elèv de yon eksperyans komen nan "Nou tout konnen elèv ki gen don..." 	Piblik lan pa endike klèman nan tèks la, men referans yo sou etid ak paran yo se prèw enpòtan ki montre repons yo ekri pou yon piblik elèv.
R3.2.1_M	Fouad panse travay di pi enpòtan pase entelijans. Alba panse entelijans pi enpòtan pase travay di. Ou dakò ak Fouad oswa Alba? Bay yon rezon pou kore repons ou an, sèvi avèk prèw ki soti nan tèks la.	Reponn "Fouad" epi site oswa parafraze avèk presizyon youn nan agiman li yo ki endike aklè valè li bay travay di sou entelijans. Reponn "Alba" epi site oswa parafraze avèk presizyon youn nan agiman li yo ki endike aklè valè li bay entelijans sou travay di. Reponn "Tou de" oswa "Ni youn ni lòt" epi site oswa parafraze avèk presizyon nan tou de agiman yo. (Yon agiman ka enplisit.) Pa bay nòt: "Mwen dakò ak Alba paske mwen panse li pi enpòtan pou ou entelijan." (Repete kontni kesyon an.)	Sa mande yon repons konstwi. Pèsonaj yo nan pyès la gen pozisyon klèman kontraste. Mete rezime agiman yo nan kesyon an retire posiblite pou repons lan ta senpleman repete lide prensipal chak pèsonaj te avanse. Men, li relativman senp pou jwenn yon seksyon nan youn (oswa toude) agiman yo pou kore opinyon yo bay la.
R3.3.1_P	Kilès nan kòmansman fraz sa yo ki montre aklè Fouad ap bay yon opinyon pèsonèl? A. "Nou tout konnen..." B. "Sa mande efò..." C. "Li pi rekonpanse ..." D. "Mwen ta pito..."	D. "Mwen ta pito..."	Fòm chwa miltip la ofri kat opsyon, se sèlman youn nan yo ki di dirèkteman yon opinyon ("Mwen ta pito ..."). Lòt opsyon yo prezante lide, ki ka opinyon men yo prezante sou fòm afimasyon reyalyte. Deklarasyon preferans eksplisit la enpòtan nan tèks kout sa a.